

KUTSEHARIDUSE ARENG VENEKEELSETES KUTSEÕPPEASUTUSTES

Uuringu aruanne

Tallinn

mai/juuni 2004

SISUKORD

Sisukord	2
SISSEJUHATUS.....	4
KOKKUVÕTE.....	5
METOODIKA KIRJELDUS.....	9
Küsitlus	10
Andmetöötlus	10
Teostajad	11
TULEMUSED	12
1 Vastajate iseloomustus	12
1.1 Õpilased	12
1.2 Eesti keele õpetajad	12
1.3 Aineõpetajad.....	13
1.4 Administratsioon.....	13
2 Eesti keele oskus	14
2.1 Õpilaste eesti keele oskus	14
2.1.1 Taust.....	14
2.1.2 Hinnangud.....	15
2.1.3 Kokkupuude eesti keelega	16
2.2 Eesti keele õpetajate eesti keele oskus	20
2.3 Aineõpetajate eesti keele oskus	20
2.4 Administratsiooni eesti keele oskus	22
3 Eestikeelse õppe vajalikkus	23
3.1 Eesti keele õppimise vajalikkus	23
3.2 Õpilaste eesti keele oskuse vajalikkus erialal töötamiseks	24
3.3 Erialaaainete eesti keeles õpetamise vajalikkus ja suhtumine sellesse	25
3.3.1 Vajalikkuse põhjendused	26

3.3.2	Ebavajalikkuse põhjendused	27
4	Eesti keele õpe	29
4.1	Eesti keele tundide piisavus	29
4.2	Eesti keele tundides kasutatavad meetodid.....	30
5	Eestikeelse õppe teostamine.....	36
5.1	Praegune olukord	36
5.1.1	Õpilaste hinnang koolile ja kooli valiku põhjused	37
5.1.2	Hinnang õppetööle ja olemasolevatele õppevahenditele	37
5.2	Huvi ja valmisolek eesti keele õppe osas	41
5.2.1	Toetus eesti keele õppele	43
5.3	Vajadused eesti keeles õpetamiseks	44
5.3.1	Vajadused eesti keele õpetamiseks	44
5.3.2	Vajadused eriala õpetamiseks eesti keeles	46
5.3.3	Vajadused täiendkoolituse osas	49
Lisad	.....	52
Lahtised küsimused	.....	52

SISSEJUHATUS

Uuringukeskus Faktum viis vahemikus 24.mai – 9.juuni 2004 aastal läbi uuringu „Kutsehariduse areng venekeelsetes kutseõppeasutustes“.

Uuring viidi läbi nelja erineva sihtgrupiga:

- kutseõppeasutuste venekeelsete õpperühmade õpilased;
- kutseõppeasutuste eesti keele õpetajad;
- kutseõppeasutuste aineõpetajad;
- kutseõppeasutuste administratsioon (direktor, õppealajuhatajad).

Uuringu eesmärgiks oli tuvastada venekeelsete õpperühmadega kutseõppeasutustes:

- õpilaste ja nende õpetajate, samuti administratsiooni eesti keele oskus;
- olukord praeguse eesti keele ja eestikeelsete ainete õppega – eesmärgid, kasutatavad meetodid, eestikeelse õppe laiendamise võimalused;
- huvi ja võimalused eestikeelse õppe osas;
- õpetajate vajadused täiendkoolituseks;
- vajadused eesti keelse õppe teostamiseks;
- hinnangud õppetööle ja raamatukogude varustatusele.

Aruande esimeses osas on toodud metoodika kirjeldus, teises osas tulemused igas sihtrühmas läbi viidud küsitlustest ning lisas joonised, avatud küsimuste vastused, andmete tabeljaotused ning küsimustikud.

KOKKUVÕTE

Kutseõppeasutuste õpilaste eesti keele oskus pole kiita ning huvi selle omandamise vastu pole samuti küllalt suure osa õpilaste seas piisavalt kõrge. Tundub, et eesti keelt õppima on enam motiveeritud need, kellel selleks juba mingi baas olemas. Nõrga eeltevalmistusega jääb ka huvi keeleõppe vastu tahaplaanile (kutsekooli tullakse ikkagi õppima konkreetset eriala, mitte keelt). Need, kes keelt paremini oskavad, tunnetavad ka oma keeleoskuse paranemist õppetöö käigus ja hindavad positiivsemalt koolist saadava keeleoskuse taset. Nemad sooviksid ka rohkem keeletunde. Samas need, kes keelt halvasti oskavad, ei pea selle omandamist sedavõrd oluliseks ja ei usu hea keeleoskuse omandamise võimalusse kooli lõpetamisel.

Paljud põhjendavad vähest huvi eesti keele õppimise vastu kavatsusega leida töökoht välismaal. Tekib küsimus, kas soov leida töökoht väljaspool Eestit põhjustab pealiskaudset suhtumist eesti keele õppesse või on see ise kehva keeleoskuse tagajärjeks (kui keelt ei oska, pole ka Eestis töö leidmine kerge). Sellest vaatenurgast tuleks keeleõppe tõhustamist käsitleda otseselt kui vahendit meie kohaliku tööjõu säilitamiseks.

Hoiakud eesti keele õppimise vajalikkuse suhtes on siiski üldiselt positiivsed. Keele omandamist pärsib kõige enam eestikeelse suhtluskeskkonna puudumine. Paraku kurdetakse eesti keeles suhtlemise võimaluste üle ka neis koolides, kus õpivad ka eestikeelsed õpperühmad ja kus erinevat keelt kõnelevate noorte suhtlemist oleks kerge korraldada.

Eesti keele oskuse tähtsust hakkamasaamisel nii tulevases töös kui ka ühiskonnaelus tervikuna tajuvad ka koolide juhid ja õpetajad. Samas kurdetakse siis riigipoolse toetuse, ministeeriumi ja omavalitsuste abi vähesuse üle. Kutsekooli põhiülesanne on ikkagi erialaspetsialistide koolitamine, keeleoskuse tõhustamisel peaks olema suurem riigi poolne toetus. Tegelikult valmistab koolijuhtidele praegu rohkem probleeme eriala-õpetajate kui eesti keele õpetajate leidmine.

Eesti keele õpetajate taset kutsekoolides hinnatakse üldiselt heaks, küllalt mitmekesine on ka õpetajate poolt kasutatav õpetamismetoodika. Siiski

tunduvad õppetöös domineerivad õpetaja enda poolt paljundatavad materjalid. Puudu on moodsatest audiovisuaalsetest ja multimeedia vahenditest (või nende kasutamise võimalustest). Ent jällegi – ebapiisava rahastamise tingimustes on koolidel puudu ka erialaõppe vahenditest ning pole raske arvata, kumba nad valiku korral kalduvad eelistama.

See viibki mõtte erialaõpetuse ja keeleõppe omavahelise tihedama integreerimise vajadusele. Samas tundub eestikeelse erialaõppe nõudmine pedagoogide praeguse keeleoskuse taseme juures suhteliselt perspektiivitu. Samuti võiks see kahjustada eriala omandamise taset. Võib-olla oleks targem alustada õpikutest ja õppevahenditest – kui need on eestikeelsed, oleks eesti keele omandamine võib-olla lihtsam ja sujuvam kui lihtsalt keeleõpet forsseerides.

Küllalt huvitavaks tulemuseks oli õpilaste ja eesti keele õpetajate erinev arusaam keeleõppe eesmärkidest. Kui õpetajad pidasid esmatähtsaks suhtlemisoskuse arendamist, siis õpilased pidasid väga oluliseks ka kirjutamisoskust ja grammatikareeglite paremat tundmist.

Järgnevalt kokkuvõtvalt uuringu põhitulemused:

- Kui õpilased ja administratsioon peavad eesti keele tundide arvu piisavaks, siis eesti keele õpetajate arvates on neid pigem vähe. Õpilaste puhul sõltub eesti keele tundide arvu piisavaks pidamine eelkõige huvi suuruselt eesti keele vastu tervikuna. Ametlikule õppekavale lisaks on eesti keele tundide arvu suurendanud ligikaudu kolmandikes koolidest.
- Eesti keele tundides enimkasutatavad õppevormid on kirjalike tööde kirjutamine, eestikeelsete tekstide kuulamine ja rühmatöö, rollimängud. Enimkasutatavad õppematerjalid on õpetajate poolt tehtud paljundused, kuid ka trükitud sõnaraamatud ja õpikud.
- Eesti keele õppimise peamiseks eesmärgiks koolis pakutava õppe puhul on nii õpetajate kui õpilaste puhul arendada oskust eesti keeles rääkida ning et keelt vallataks selliselt, et oldaks võimelised igapäevaselt suhtlema. Vähemtähtsad on korraliku häälduse ja eesti keele vaba valdamise taotlemine. Muus osas lahknevad õpilaste ja eesti keele õpetajate arvamused, nagu eelnevalt mainitud.
- Õpilased soovisid ka koolis õpetava eesti keele õppe muutmise seisukohalt kõige enam, et rohkem peaks toimuma suhtlemist eesti keeles ja et õpe peaks olema intensiivsem. Etteheiteid eesti keele

õpetajatele esitas vaid 1% õpilastest, valdavalt oldi õpetajatega rahulolevad.

- Õpilaste huvi eesti keele vastu on üsna suur, selliselt tajuvad seda ka õpetajad. Venekeelsete õpetajate endi huvi eesti keele õppe vastu võib pidada mõnevõrra leigemaks, samas ei saa aineõpetajate eesti keele taset mitte just kiiduväärseks pidada. Erialainete õpetajate eesti keele oskust peavad kõik kooli personali sihtgrupid valdavalt halvapoolseks. Ometi valmisolek osaleda projektis „Eestikeelse õppe laiendamine venekeelses kutseõppeasutuses“ on kogu kooli personaali osas väga kõrge.
- Eesti keele õppimist peavad vajalikuks 83% õpilastest. Vajalikkust põhjendatakse peamiselt Eestis elamisega ning asjaoluga, et tegemist on riigikeelega (43%), kolmandik peab eesti keele oskust vajalikuks, et tööd saada.
- Erialainete eesti keeles õpetamise vajalikkust tunnetavad enam kooli administratsiooni esindajad ning eesti keele õpetajad. Erialainete õppe protsessis realselt osalevad grupid, erialainete õpetajad ning õpilased ise on vajalikkuse hindamisel tagasihoidlikumad. Kõige vähem, vaid pool, on erialainete eesti keeles õpetamist vajalikuks pidavaid erialaõpetajate sihtgrupis.
- Eestikeelset erialaõpet vene õpperühmadele annab 10% aineõpetajatest. Lisaks neile kindlasti või tõenäoliselt valmis andma eestikeelseid tunde aineõpetajatest 22% õpetajatest, kes õpetab või on valmis õpetama eesti keeles, suudaks/sooviks kõiki enda poolt antavaid ained anda eesti keeles, ülejäänud suudaks anda eesti keeles aga vaid osasid õpetatavaid aineid. Kõigist õpetatavatest ainetest ollakse eesti keeles valmis õpetama aga 25%-i.
- Õpilaste puhul eristuvad nii eesti keele oskuses, eesti keele vajalikkuse tunnetamises kui ka muudes keeleõppega seotud küsimustes teistest oluliselt kõrgemate hinnangutega teeninduse erialade esindajad, millest võib eeldada eestikeelse töökeskkonna (tööl eesti keeles suhtlemise) olulisust eesti keele oskuste ning selle õppimise motivatsiooni tõstmisel.
- Juhtkonna toetust õpilaste eesti keele õppele tajuvad õpetajad valdavalt positiivsena, sama aga ei saa öelda administratsioon Haridusministeeriumi ja kohaliku omavalitsuse toetuse kohta.
- Kui olukord eesti keele õpikute osas on üsna positiivne (ka nende kvaliteeti peavad eesti keele õpetajad valdavalt heaks), siis olukord

eestikeelse eriala kirjanduse seisukohalt on üsna kriitiline – 2/3 eesti keele ja ka aineõpetajatest peavad selle olemasolu ebapiisavaks.

- Vajaduste seas eesti keeles õpetamiseks on väga olulisel kohal erialased materjalid, õpikud, sõnaraamatud, kuid ka multimeediavahendid, töövihikud ja metoodilised materjalid.
- Kindlasti on eesti keelse õppe tõhustamise puhul venekeelsetes koolides väga olulisel kohal eelkõige õpetajate eesti keele koolitus, kuid vähemtähtis ei ole ka erialane koolitus.
- Õpilased tervikuna hindavad oma kooli õppetööd kui ka õppematerjale ja -vahendeid puudutavad positiivselt. Nende hinnangud on ka enamasti positiivsemad kui kooli personali arvamused samades küsimustes. Personalist aga hindavad oma kooli kõige paremini administratsiooni kuulujad. Kõrgeimaid hinnanguid antakse eesti keele õpetajatele, kooli heakorrale, õppevahenditest aga eesti keele õpetamise õpikutele. Kõige halvemaks peetakse valdavalt eesti keele praktiseerimise võimalus. Hea ei ole olukord ka raamatukogude varustatuse osas.

METOODIKA KIRJELDUS

Küsitlus viidi läbi neljas erinevas sihtgrupis:

1. kutseõppeasutuste venekeelsete õpperühmade õpilased;
2. kutseõppeasutuste eesti keele õpetajad;
3. kutseõppeasutuste aineõpetajad;
4. kutseõppeasutuste administratsioon (direktor, õppealajuhatajad).

Õpilaste valimi planeerimisel lähtuti eesmärgist analüüsida tulemusi erinevate haridusastmete (KKPB, KKKB ja kutsekõrg-/rakenduskõrgharidus) ja kutseõppe valdkondade lõikes.

Kutseõppe erialad jaotati järgmistesse valdkondadesse:

1. humanitaaria ja kunstid / sotsiaalteadused, ärimus ja õigus;
2. arvutiteadused;
3. tehnika, tootmine, ehitus / põllumajandus;
4. tervis ja heaolu;
5. teenindus.

Analüüsitava gruppide tagamiseks valdkondade lõikes kasutati mitte-proportsionaalset valimit, st mõnede valdkondade osakaalu valimis suurendati, mõnede osakaalu vähendati (tabel 1).

Tabel 1. Õpilaste üldkogum ja planeeritud valim

Vald- kond	Üldkogum (arv)				Üldkogum (%-jaotus)				Planeeritud valim			
	KKPB	KKKB	Kõrg	KÕIK	KKPB	KKKB	Kõrg	KÕIK	KKPB	KKKB	Kõrg	KÕIK
1	143	682	83	908	1	7	1	9	10	25	10	45
2	537	556	103	1196	5	5	1	11	35	25	10	70
3	3855	1551	130	5536	37	15	1	53	35	25	10	70
4	0	141	255	396	0	1	2	4		10	35	45
5	1629	654	99	2382	16	6	1	23	35	25	10	70
KÕIK	6164	3584	670	10418	59	34	6	100	115	110	75	300

Küsitlus plaaniti läbi viia 19 kutseõppeasutuse erinevates õpperühmades, tagades Eesti eri piirkondade esindatuse. Õpperühmad, kus küsitlus läbi viidi, valiti vastavalt planeeritud valimi jaotusele valdkondade ja haridusastmete lõikes juhuvaliku teel, arvestusega, et realselt on võimalik küsitleda ca 1/3 valitud õpperühma õpilastest.

Tegelikult viidi küsitlus läbi 14 koolis (põhjus: kahes koolis ei toimu enam venekeelset kutseõpet, 3-s koolis oli statsionaarne õppeöö lõppenud ja õpilased praktikakohtades laiali). Ankeete täitsid kokku 27 erineva õpperühma õpilased.

Üldistuste tegemiseks kaaluti valim andmetöötluse käigus valdkondade, haridustasemete ja piirkondade (Tallinn, Ida-Viru, erikutsekoolid, muu Eesti) lõikes sihtrühma tegelikesse jaotustesse.

Eesti keele õpetajaid planeeriti küsitleda kõigis venekeelse õppega kutseõppeasutustes.

Aineõpetajate planeeritud valimi suuruseks oli 150. Küsitlus viidi läbi samades koolides kus õpilaste küsitlus. Aineõpetajad valiti erinevate ainete õpetajate seast vastavalt õpetajate jaotusele valdkondade lõikes.

Administratsioon (direktor, õppealajuhatajad). Planeeriti küsitleda kõigi venekeelse õppega kutseõppeasutuste direktoreid ja õppealajuhatajaid.

Planeeritud ja tegelikust valimist sihtrühmade ja koolide lõikes annab ülevaate tabel 2.

Tabel 2. Planeeritud ja tegelik vastajate ja kaasatud koolide arv

	Planeeritud arv vastajaid	Tegelik arv vastajaid	Planeeritud arv koole	Tegelik arv koole
Õpilased	300	317	19	14
Eesti keele õpetajad	30	48	31	24
Aineõpetajad	150	127	19	17
Administratsioon	60	58	31	26

Küsitlus

Küsitlus viidi läbi perioodil 24.mai – 9.juuni 2004. aastal.

Küsitlusmeetodina rakendati kõigis sihtrühmades anketeerimist, st vastajad täitsid ise ankeedi.

Küsitluse viisid läbi 12 Uuringukeskus Faktum küsitlejat.

Andmetöötlus

Uuringutulemuste töötlemisel kasutati andmetöötluspaketti SPSS ver, 11.0.

Teostajad

Uuringu eri etappides osalesid:

Tellijapoolne kontaktisik -

Kristi Lillemägi

Valim -

Helje Proosa

Ankeedid -

Juhan Kivirähk, Liis Tuuksam

Programmeerimine ja andmetöötlus -

Veiko Vaade, Tõnis Ormisson

Aruanne -

Liis Tuuksam, Tõnis Ormisson,

Kontaktandmed -

OÜ Uuringukeskus Faktum

Pärnu mnt 23, Tallinn 10141

faktum@faktum.ee

tel. 6684530

TULEMUSED

1 Vastajate iseloomustus

1.1 Õpilased

Venekeelsete kutsehariduskoolide õpilaste küsitlusele vastanute profiili kirjeldab joonis 1. Õpilaste küsitlusele vastas kokku 317 venekeelsete kutseharidusasutuste õpilast, neist 81% kõneleb emakeelena vene keelt. Kõige enam (66%) oli valimis põhikooli baasil töötavates kutsehariduskoolides õppijaid, kutsekeskkooli õpilasi oli 28% ning rakenduslikku kõrgharidust omandavaid 6%. Eesti Vabariigi kodanikke on õpilaste hulgas 43%, muu riigi kodanikke 20% ning kodakondsuseta 36%. Kodakondsust mitteomavatest 79% plaanib kodakondsust taotleda. Ainevaldkondade lõikes on enim esindatud tehnika, tootmise, ehituse ning põllumajanduse erialadel õppijaid, kes moodustavad 53% kogu valimist.

1.2 Eesti keele õpetajad

Eesti keele õpetajate küsitlusele vastas 46 venekeelsete kutsehariduskoolide eesti keele õpetajat. Eesti keele õpetajate profiil on joonisel 2. Ülekaalukalt on eesti keele õpetajate seas esindatud naised – 91%. Valdaval osal eesti keele õpetajatest on olemas kõrgharidus, mis valdavalt (41%) on omandatud Tallinna Pedagoogikaülikoolis. Ligi poolte omandatud eriala on eesti keel, 20% on õppinud vene keelt, 24% muid erialasid. 61% eesti keele õpetajatest on õpetajana töötanud üle kümne aasta. Eesti vabariigi kodakondsus on 98%, emakeelena on enam märgitud eesti keelt (61%).

1.3 Aineõpetajad

Aineõpetajate küsitlusele vastas 128 venekeelsete kutsehariduskoolide erialaainete õpetajat. Õpetajate profiil on kujutatud joonisel 3. Erialaainete õpetajatest 63% on naised, mehi on 34%. Valdaval osal erialaõpetajatest on olemas kõrgharidus, sellest madalama taseme haridusega õpetajaid on 13%. Omandatud hariduse erialadest on enim esindatud tehnilised erialad (47%). Aineõpetajad on valdavalt (69%) Eesti Vabariigi kodanikud ning nende emakeel on vene keel (75%). Üle poole (55%) aineõpetajatest on töötanud õpetajana enam kui kümme aastat.

1.4 Administratsioon

Administratsiooni küsitlusele vastas 58 venekeelsete kutsekoolide direktorit ning õppealajuhatajat. Administratsiooni esindajate profiil on toodud joonisel 4. Enam on koolijuhtide hulgas naise (65%). Pea kõigil (98%) on kõrgharidus, mis kõige sagedamini (29%) on omandatud tehnilisel erialal. Emakeelena on enam esindatud eesti keel (65%), Eesti Vabariigi kodakondsust omavad 91%. Üle viie aastast kooli juhtimise praktikat omab 59%, ülejäänutel on kogemusi vähem.

2 Eesti keele oskus

2.1 Õpilaste eesti keele oskus

2.1.1 Taust

Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud eesti keele oskuse tunnistust omavad 53% venekeelsete kutsehariduskoolide õpilastest. Neist 17%-el on kesktaseme ning ülejäänud algtaseme tunnistus. Algtaseme tunnistuse omanikke on valdkondade lõikes keskmisest enam teeninduse eriala õpilaste hulgas. Kõrgeimat esindatud taset – kesktaset – omavad keskmisest enam arvutiteaduste ning tervise ja heaolu erialade esindajad.

Oodatavalt tõuseb tunnistuse omanike hulk ning tunnistuse tase koos kooli tüübi tasemega. Tunnistust mitteomavaid õpilasi on rohkem põhikooli baasil kutseharidust andvates koolides, algtase on enam esindatud keskkooli põhiste kutsekoolide ning kesktase rakenduslikku kõrgharidust andvate koolide õpilaste hulgas. Keskmisest vähem omavad tasemetunnistusi ka mitte-eesti kodakondsusega õpilased. Eesti Vabariigi kodanikel ning kodakondsuseta õpilastel on kokkuvõttes tunnistusi võrdselt (55%), seejuures on esimestel võrreldes viimastega enam kesktaseme tunnistusi.

Õpilastelt küsiti samuti, kas nad teavad nimetada oma õpitava eriala kutsestandardis sätestatud keeletaseme nõuet. Vastanud 98% õpilastest enamus (60%) nimetas kesktaseme, 24% kõrgtaseme ning 13% algtaseme. Oma kutsestandardis sätestatud nõude on oodatavalt kõige sagedasemini täitnud kõige madalama nõude märkinute grupp. Täpsemad andmed nõuete täitmise kohta on kujutatud allolevas tabelis 3.

Tabel 3. Õpilaste eesti keele taseme vastavus arvatavale nõutavale õpitava eriala kutsestandardile, n=317

Olemasolev tase	Eriala kutsestandardis sätestatud nõue, %			
	Kõik (98%)	Algtase (13%)	Kesktaase (60%)	Kõrgtaase (24%)
Algtase	36	59	26	49
Kesktaase	17	6	19	20
kõrgtaase	0			1
Ei ole		28	47	21
Ei oska öelda	7	3	8	9

2.1.2 Hinnangud

Saamaks ülevaadet, milline on venekeelsete kutsehariduskoolide õpilaste eesti keele oskus, palusime kõigil uuringus osalenud sihtgruppidel anda hinnang õpilaste keeleoskusele kolmel erineval tasandil: suhtlustasandil, erialaselt ning kirjalikult. Tulemustest selgub, et kõigis sihtgruppides hinnati õpilaste keeleoskust kokkuvõttes valdavalt pigem halvaks (joonis 5). Kõige paremaks peetakse õpilaste keeleoskust kõige kergemini saavutataval suhtlustasandil.

Kooli personali esindajatest peavad õpilaste eesti keele oskust kõige paremaks administratsiooni esindajad ehk koolijuhid, kõige madalama hinnangu annavad aineõpetajad.

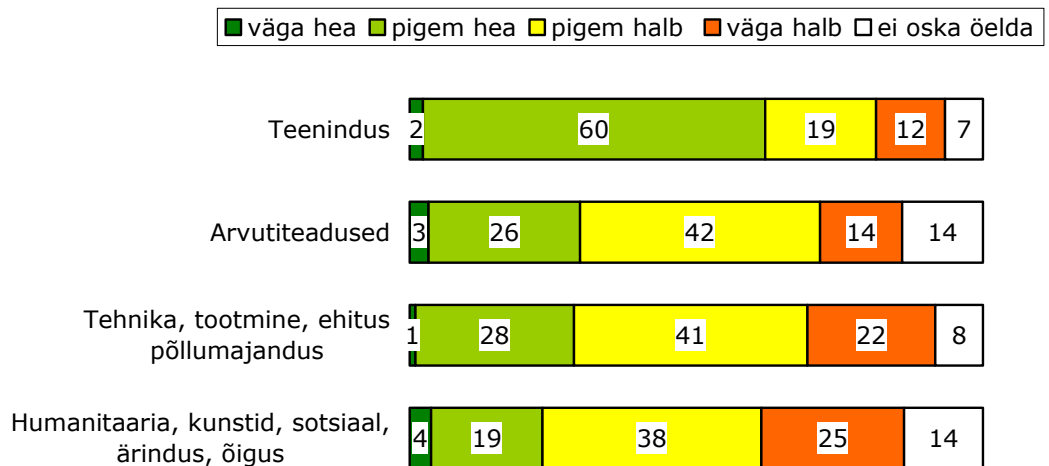
Erinevate keeletasandite lõikes hindavad kõik kooli personali esindajad kõige madalamalt õpilaste kirjalikku eesti keele oskust. Õpilased ise seevastu annavad viimasele pea sama kõrge hinnangu kui suhtlustasandi keeleoskusele. Kõige kehvemaks hindavad aga õpilased oma erialast eesti keele oskust. Säärast õpilaste poolset kirjaliku keeleoskuse hinnangu erinevust üldisest muustrist võib seletada eeldatava kirjaliku keeleoskuse kasina kasutusvõimalustega koolivälises elus, mis kahandab kitsaskohtade tunnetamist.

Vaadates tulemusi õpilaste seisukohalt, võib kõige problemaatilisemaks pidada erialase keeleoskuse nappi taset.

Üldiselt võib väita, et hinnangud keeleoskusele on suuresti seotud eesti keele praktiliste rakendusvõimaluste hulgaga igapäevases keskkonnas, mis kõige tugevamini väljendub erinevustes ainevaldkonniti. Teistest märgatavalt kõrgemalt hindavad enese keeleoskust teeninduse valdkonna õpilased, kelle erialane töö pakub tõenäoliselt ka kõige enam võimalusi eesti keele

praktiseerimiseks. Erinevusi erialade erinevatele keeletasanditele antud keskmistes hinnangutes kirjeldab [joonis 6](#).

Joonis 6. Erineva valdkonna õpilaste erinevate tasandite keskmine hinnang oma eesti keele oskusele (%), n=317

Samuti võiks eeldada eestikeelse keskkonna positiivset mõju keeleoskuse hinnangule piirkonniti. Paraku jäävad Tallinna piirkonna õpilased oma keeleoskuses Ida-Virumaa omadele isegi mõnevõrra alla. Seda seletab aga teistest oluliselt kõrgema hinnangu andnud teeninduse eriala õpilaste valdav paiknemine Ida-Virumaal (90%). Teeninduse õpilasi on Ida-Virumaal 39%, seega tõstavad sealsed teeninduse eriala õpilased kogu piirkonna hinnangut oluliselt.

2.1.3 Kokkupuude eesti keelega

Et saada teada, millistes olukordades õpilased eesti keelt üldse kasutavad, palusime neil märkida millistes situatsioonides nad on eesti keelega kokku puutunud. Samuti uurisime eestikeelsete teabekanalite jälgimise sagedust.

Kõige rohkem märgiti eesti keele kokkupuutekohana teenindavate isikutega suhtlemist (58%) ([joonis 7](#)). Ligi pooled vastanuist märkisid ka suhtlemist õpetajate ning võõraste inimestega. Erinevaid eesti keelega kokkupuutekohti märgiti mõnevõrra vähem Ida-Virumaa piirkonnas, mis taas viitab igapäevase

keeleskkonna kasinusele. Valdkondade lõikes puutuvad eesti keelega kõige rohkem kokku teeninduse eriala õpilased.

Kõige vähem, kõigest 3% õpilastest on eesti keelega kokku puutunud koolikaaslastega suheldes. Säärast väikest osakaalu võib ühelt poolt seletada asjaoluga, et 53% õpilastest õpib ainult venekeelseid õpperühmi koolitavates koolides, kus ei saagi eeldada koolikaaslastega eesti keeles suhtlemist. Nii eesti- kui venekeelseid gruppe õpetavate koolide õpilaste (47%) puhul viitab vähene eestikeelne suhtlus koolikaaslastega teiselt poolt venekeelsete õpperühmade kapseldumisele oma keeleskkonda kakskeelsetes koolides.

Eestikeelsetest teabekanalitest jälgitakse kõige sagedamini televisiooni ning internetilehekülgi, kõige vähem kirjandust ning raadiosaateid (joonis 8). Erialavaldkondade lõikes kerkib jällegi selgelt esile teeninduse valdkonna õpilaste sagedasem meedia jälgimine. Vaid eestikeelsete internetilehekülgede jälgimise sageduses edestavad arvutiteaduste õpilased teeninduse valdkonna esindajaid.

Eesti keele algteadmiste omandamine

Küsisime õpilastelt samuti, millal nad omandasid algteadmised eesti keelest. Kõige enam, 59% vastanuist, märkis, et see toimus algkoolis, 26% vastanutest omandas algteadmised eelkoolieas (lasteaias) ning 20% põhikoolis.

Eesti keele oskuse muutus

Selgitamaks, kuivõrd on kutsekoolis õppimine aidanud kaasa õpilaste keeleoskuse arendamisele, palusime õpilastel hinnata, kas nende eesti keele oskus on kutseõppeasutusse õppima asumisest muutunud paremaks, jäänud samale tasemele varasemaga võrreldes või lausa halvenenud. Selgub, et 40% õpilastest ei ole kutsekoolis õppimine toonud kaasa eesti keele oskuse paranemist. Keeleoskuse halvenemist on tunnetanud 4%, 36% vastanutest leidsid, et see on jäänud samale tasemele eelnevaga võrreldes. Varasemast paremaks hindab oma eesti keele oskust 52% õpilastest (joonis 9). Seejuures on keeleoskuse paranemist mittetunnetanud keskmisest enam (44%) Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt antavat keele tasemetunnistust

mitteomavate hulgas. Halvenemist tunnetanud on keskmisest enam (10%) kesktaseme tunnistust omavate hulgas.

Keeleoskuse paranemist mõjutab ka õpilaste motivatsioon keeleõppeks. Nii näiteks on õpilaste hulgas, kel plaanis tulevikus leida tööd välismaal (keda on 37%) võrreldes Eestisse jääda eelistajatega (38%) 15% võrra vähem neid, kes leiavad, et nende keeleoskus on paranenud (vastavalt 44% vs 59%). Rohkem (65%) on keeleoskuse paranemist tunnetanud jällegi eesti keele õppimist väga vajalikuks pidavad õpilased. Keeleoskuse vajalikkuse hindamisest tuleb täpsemalt juttu peatükis 3.

Keeleoskuse muutuse tagamaade selgitamiseks palusime õpilastel vabas vormis nimetada, mis on kaasa aidanud oskuste paranemisele ning millest on tingitud arengu peatumine või lausa taandareng. Kõik vastused on originaalkujul esitatud lisan.

Keeleoskuse paranemisele kaasa aitavate tegurite hulgas viidati kõige sagedamini koolist saadavale õppele. Veerandis vastustes toodi põhjusena välja hea õpetaja, eesti keele tundide ja nende intensiivsust nimetati 19%, head programmi 18% vastanuist (joonis 9). Kõige harvemini (2%) mainiti keele paranemisele kaasa aitajana erialaainete õpetamist eesti keeles. Lisaks toodi keeleoskuse paranemisele kaasa aitavate teguritena välja isiklikku huvi (17%), eestikeelset keskkonda (13%), suhtlemist õpetajaga (7%) ning erialast vajadust ja praktikat (5%).

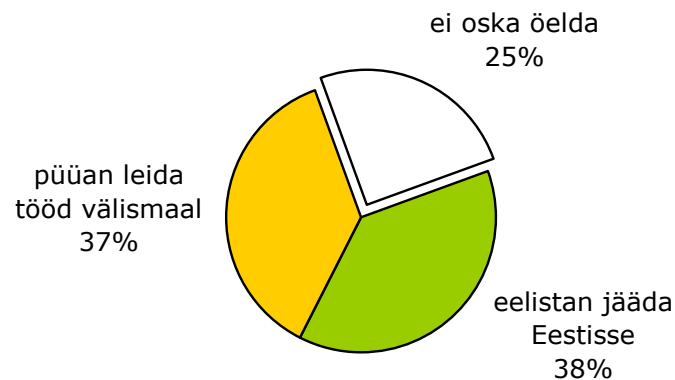
Õpilased, kes leidsid, et nende eesti keele oskus pole kutseõppeasutusse õppima asumise ajast muutunud või on halvenenud, nimetasid sellele kaasa aidanud tegurite puhul kõige sagedamini eestikeelse suhtlemisvõimaluse puudumist (23%). Samuti nagu keeleoskuse paranemisele kaasa aidanud tegurite puhul, tuuakse ka siin sageli välja koolist saadavat õpet: õpetamise ning programmide nõrgale tasemele viitas 22%, eesti keele tundide vähesusele 13% (lisaks 5%, kes väitsid, et neile eesti keelt ei õpetatagi), ebaameeldivale õpetajale 6% ning õppevahendite puudusele 2% vastanutest. Samuti toodi 11% vastustes välja huvi ning eesti keelest arusaamise puudumist, 4% leidis, et eesti keelt ei olegi vaja osata.

Lisaks küsisime õpilastelt, kuivõrd piisava eesti keele oskuse nad usuvad oma koolist saavat. Umbes pool õpilastest uskus, et saab koolist üldiselt (40%) või täiesti (9%) piisava eesti keele oskuse. Pigem ebapiisava keeleoskuse uskus saavat 36%, täiesti ebapiisava 3%, küsimusele ei osanud vastata 11%.

Keskmisest rohkem usuvad koolist saadava eesti keele oskuse piisavusse õpilased, kes hindasid ka enda keeleoskust kõrgemalt. Sellest johtuvalt on saadava eesti keele oskuse piisavusse enam usku ka teeninduse valdkonna õppilastel (78%). Tänu teeninduse eriala õpilaste suurele esindatusele Ida-Virumaal kergitab see ka selle piirkonna vastavat näitajat.

Küsisime õpilastelt, kas nad pärast kooli lõpetamist plaanivad jääda tööle Eestisse või püüavad leida tööd välismaal. Nii Eestisse jääda soovijaid kui välismaale tööle minna plaanijaid oli õpilaste hulgas sama palju, esimesi 38%, teisi 37%. Veerand õpilastest ei osanud sellele küsimusele vastata ([joonis 10](#)).

Joonis 10. Õpilaste töökohtade eelistused, n=317

Kõige enam on end Eestiga siduda eelistavaid noori keskkooli õpilaste hulgas (65%), põhikooli tasemel on nõnda arvajaid vaid 20%. Välismaale minna soovijaid on koolitasandite lõikes kõige enam põhikooli baasil töötavates koolides (47%).

Erialade lõikes eristuvad kõige enam taas teeninduse valdkonna õppijad, kellest tervelt 2/3 eelistab jääda Eestisse. Humanitaarteaduste, arvutiteaduste kui tehnikaerialade puhul eelistab Eestisse jääda vaid ligikaudu veerand.

2.2 Eesti keele õpetajate eesti keele oskus

Eesti keel on emakeeleks 61%-le venekeelsete kutsehariduskoolide eesti keele õpetajatele. Vene emakeelega õpetajatest (37%) on enamikul (88%) olemas Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud eesti keele kõrgtaseme tunnistus.

Lisaks palusime vene emakeelega eesti keele õpetajatel hinnata, milliseks nad peavad enda eesti keele oskust suhtlustasandil, erialaselt ning kirjalikult. Vaid üks õpetaja pidas enese suhtlustasandi keeleoskust pigem halvaks (joonis 11), erialast keeleoskust pidas selliseks kaks õpetajat. Ülejäänud pidasid oma keeleoskust kõigil tasanditel kas väga või pigem heaks. Mõnevõrra ebakindlamalt tuntakse end erialase eesti keele osas.

Palusime eesti keele õpetajate pädevust hinnata ka õpilastel ning kooli administratsiooni esindajatel. Õpilastest pidas enamik (83%) oma kooli eesti keele õpetajate eesti keele oskusi väga (42%) või pigem heaks (41% - joonis 11). Pigem halvana nägid oma eesti keele õpetajate oskusi 8% vastanutest, väga halvana 1%. Veidi kõrgemalt hindavad eesti keele õpetajaid Ida-Virumaa õpilased, kellest 90% peab viimaste taset pigem või väga heaks. Tallinnas arvab sarnaselt 75%. Erialade lõikes annavad eesti keele õpetajatele keskmisest sagedamini positiivseid hinnanguid teeninduse (91%) ning tehnika (90%) erialade õpilased.

Koolijuhid pidasid eesti keele õpetajate taset valdavalt heaks, 31% leidis selle olevat väga ning 57% pigem hea. Pigem halvaks pidas eesti keele õpetajate taset 9% administratsioonist (joonis 11).

2.3 Aineõpetajate eesti keele oskus

Venekeelsete kutsehariduskoolide erialaainete õpetajate küsitlusele vastanutest 19% pidas oma emakeeleks eesti keelt, 75% vene keelt ning 5% muud keelt. Keskmisest vähem, vaid 4%, on eesti emakeelega aineõpetajaid Ida-Virumaa piirkonna koolides. Mõnevõrra rohkem seevastu valimis esindatud piirkondades, mis jäävad väljapoole Tallinnast ning Ida-Virumaad.

Vene emakeelega aineõpetajatest 78%-l on olemas Riikliku Eksami ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatav eesti keele oskuse tasemetunnistus.

Algtaset omab 42%, kesktaset 30% ning kõrgtaset 6%. Kesktaset omavate õpetajate seas on keskmisest enam Tallinna piirkonna õpetajaid, algtaset omavate hulgas on enam esindatud Ida-Virumaa õpetajad. Tallinna õpetajaid on keskmisest enam ka nende hulgas, kellel puudub igasugune tasemetunnistus (25% vs 13% Ida-Virumaal).

Palusime kõikidel sihtgruppidel hinnata aineõpetajate pädevusi eesti keele vallas. Aineõpetajatel, kelle emakeel ei ole eesti keel (80%), palusime anda hinnang oma eesti keele oskusele suhtlustasandil, erialaselt ning kirjalikult. Tulemused toodud joonisel 11.

Tulemustest selgub, et aineõpetajad ise peavad oma eesti keele oskust valdavalt pigem halvaks. Kõige parema hinnangu saab taas kõige lihtsamini saavutatav suhtlustasandi keeleoskus, mida pidas väga või pigem heaks 39% aineõpetajatest. Teisena hinnati erialast (30%) ning viimasena kirjalikku keeleoskust (28%).

Administratsioonil ning eesti keele õpetajatel paluti aineõpetajate eesti keele oskust hinnata üldisel tasandil. Kui aineõpetajad ise pidasid erinevate mõõdetud keeletasandite oskust kas väga või pigem heaks keskmiselt 32% vastanutest, siis ka eesti keele õpetajate ning administratsiooni üldhinnangud langevad samasse suurusjärku. Administratsiooni esindajatest pidas aineõpetajate eesti keele taset väga või pigem heaks 31% ning eesti keele õpetajatest 30% vastanutest. Seejuures võib administratsiooni puhul pidada hinnanguid mõnevõrra pehmemaks kui võrd valdav osa (79%) vastanutest valis kahe keskmise „pigem hea” või „pigem halb” vahel, eesti keele õpetajatest tegi nii vaid 39%, märkides enam skaala äärmisi väärtusi.

Õpilaste küsitluses oli aineõpetajate hindamise küsimuse puhul rõhuasetus veidi erinev. Nimelt palusime õpilastel, kelle koolis toimub juba osade erialaste ainete õpetamine eesti keeles (31% õpilastest), hinnata kõnealuste eesti keeles õpetatavate ainete taset. Selgub, et sääraselt õpetatavate ainete taset peetakse valdavalt heaks (joonis 11). Positiivselt arvas nende ainete tasemest 87% vastanutest, 44% väga heaks ning 43% pigem heaks. Negatiivse hinnangu poole pealt nimetasid vaid 4% õpilastest nende ainete taset pigem halvaks. Ülejäänud 3% ei osanud küsimusele vastata.

Piirkondlikult hinnatakse olukorda mõnevõrra kriitilisemalt Tallinnas, kus eesti keeles õpetatavate ainete taset pidas pigem halvaks 15% ning väga halvaks 1%.

Erialade lõikes võimaldavad võrdlemist vaid kaks gruppi: tehnika, tootmine, ehitus, põllumajandus ning teenindus. Vastanutest annavad mõnevõrra kõrgema hinnangu teeninduse erialade esindajad, kellest vaid 54% hindas eesti keeles õpetatavate erialainete taset väga heaks. Teeninduse valdkonna õpilaste hulgas oli sarnaselt arvajaid 37%.

2.4 Administratsiooni eesti keele oskus

Venekeelsete kutseõppeasutuste administratsioonist (direktorid ja õppealajuhatajad) 65%-l on emakeeleks eesti keel. Ülejäänud 20 vene emakeelega koolijuhtidest (35%) enamikul (75%) on olemas Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatavad tunnistused eesti keele oskuste kohta. Kolm juhti (15%) omavad kõrgtaset, kaheksa (40%) kesk- ning neli (20%) vaid algtaset.

Koolijuhtidel, kelle emakeel ei olnud eesti keel, palusime hinnata enese eesti keele oskust suhtlustasandil, erialaselt ning kirjalikult. Tulemustest selgub, et ligikaudu pooled peavad oma keeleoskust väga või pigem heaks. Kõige enam hinnati positiivselt kirjalikku keeleoskust, mida pidas väga (5%) või pigem heaks 65% vastanutest (joonis 11). Suhtlustasandi eesti keele oskusele andis positiivse hinnangu 55%, erialasele 45% koolijuhtidest.

3 Eestikeelse õppe vajalikkus

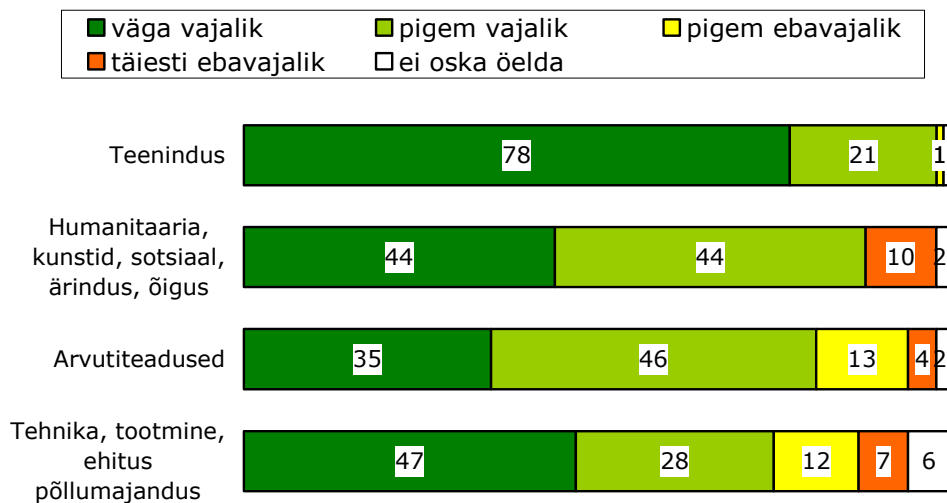
3.1 Eesti keele õppimise vajalikkus

Venekeelsete kutsehariduskoolide õpilased peavad eesti keele õppimist üldiselt vajalikuks. Väga vajalikuks peab seda seejuures 52% ning üsna vajalikuks 31% (joonis 12). Ebavajalikuks peab eesti keele õppimist 9% õpilastest.

Eesti keele õppimist ebaoluliseks pidavaid õpilasi on mõnevõrra rohkem meeste hulgas (20% vs 6%).

Õppimise vajalikkust hindavad erialadest enam teeninduse valdkonna õpilased, kellest vaid 1% pidas seda pigem ebavajalikuks. 78% hindas eesti keele õppimist väga ning 21% üsna vajalikuks (joonis 13).

Joonis 13. Erinevate valdkondade õpilaste hinnangud eesti keele õppimise vajalikkusele (%), n=317

Rohkem peavad eesti keele õppimist vajalikuks ka õpilased, kes eelistavad oma tulevikuplaane siduda Eestiga. Eestisse jäämist eelistavatest peab keeleõpet vajalikuks 92%, samas kui välismaal tööd saada soovijaist arvab nii 76%.

Lisaks palusime nii eesti keele õppimist vajalikuks kui mittevajalikuks pidavatel õpilastel anda vabas vormis põhjendus oma arvamusele. Tulemused rühmitatud kujul on toodud [joonisel 12](#). Antud vastused algsel kujul on toodud lisas.

Õpilased, kes pidasid keeleõpet väga või üsna vajalikuks, viitasid oma põhjendustes kõige sagedamini (43%) asjaolule, et tegemist on riigikeelega ning siin elades on selle oskamine vajalik. Teise põhjusena nimetati 34% vastustes eesti keele oskuse tähtsust töökohtadel - töö leidmiseks ning töö hakkama saamiseks. 11% vastustes toodi välja igasuguse keeleõppe kasulikkust. Veel nimetati põhjusena 10% vastustes suhtlemist üldiselt.

Eesti keele õppimist mittevajalikuks pidavad õpilased (41 õpilast) nimetasid kõige sagedamini (34% vastustes) põhjusena Euroopa Liiduga liitumist, mis tõstab olulisemaks pigem inglise keele oskuse. 20% vastustes arvati, et eesti keele õppimine pole vajalik, sest ka ilma selleta saab hakkama. Veel toodi seletustes välja plaani minna mujale riiki elama, samuti eesti keele keerukust.

3.2 Õpilaste eesti keele oskuse vajalikkus erialal töötamiseks

Venekeelsete kutsekoolide õpilased peavad eesti keele oskust tulevikus oma erialal töötamiseks võrdlemisi oluliseks ([joonis 14](#)). Väga oluliseks peab seejuures eesti keele oskust 53%, pigem oluliseks 28% õpilastest. Erialade lõikes hinnatakse keeleoskuse vajalikkust tulevase töö juures kõige kõrgemini teeninduse valdkonna õpilaste seas, kellest 81% peab seda väga ning 18% pigem vajalikuks.

Palusime ka kooli personali kõikidel sihtgruppidel hinnata, kuivõrd oluline on nende arvates õpilaste eesti keele oskus õpetatavatel erialadel töötamise seisukohast ([joonis 14](#)). Nii nagu õpilased, hindavad ka kõik personali esindajad eesti keele oskust õpilaste tulevase erialase töökoha seisukohalt valdavalt oluliseks. Kõige enam peavad eesti keele oskust õpilaste tulevase erialase töö juures oluliseks kooli administratsiooni esindajad, kellest 52% nimetab seda väga ning 45% pigem vajalikuks, vaid 2% leiab, et see on pigem ebavajalik. Veidi vähem, kuid siiski valdavalt vajalikuks peavad eesti keele oskust õpilaste tulevase töö juures eesti keele ning erialaainete õpetajad – esimestest annab küsimusele väga või pigem vajaliku hinnangu 94%, teistest 92%.

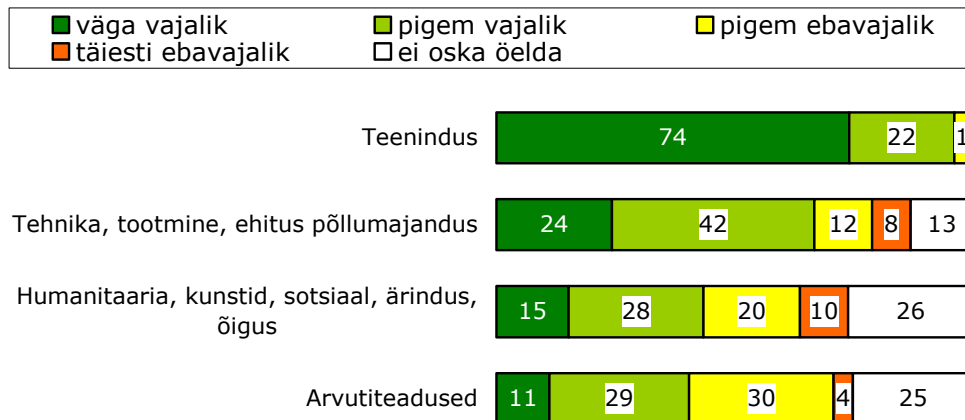
3.3 Erialaainete eesti keeles õpetamise vajalikkus ja suhtumine sellesse

Selgitamaks, milline on venekeelsete kutsekoolide suhtumine erialaainete eesti keeles õpetamise, palusime kõigil uuringus osalenud sihtgruppidel hinnata selle vajalikkust. Lisaks palusime kõigil ka oma seisukohti täiendavalt vabas vormis põhjendada, kõik põhjendused on toodud lisas.

Vähemalt pooled kõigis gruppides küsitletuist peavad erialaainete eesti keeles õpetamist vajalikuks (joonis 15). Kõige rohkem peavad erialaainete eesti keeles õpetamist vajalikuks koolide juhid ning eesti keele õpetajad, esimestest hindavad seda vajalikuks 83%, teistest 80%. Grupid, kes reaalselt on seotud erialaainete õpetamise protsessiga - õpilased ning erialaainete õpetajad - jäävad oma vastustes mõnevõrra tagasihoidlikumaks. Kõige kriitilisemalt suhtuvad plaani erialaõpetajad, kellest 37% peab sellist tegutsemist väga (9%) või üsna (28%) ebavajalikuks. Õpilastest arvab sarnaselt 20%. Õpilaste ning aineõpetajate hulgas oli ka gruppidest kõige enam küsimusele vastamata jätnuid (13%), mis samuti viitab nende kahtlevale seisukohale.

Õpilaste hulgas eristub jällegi kõige silmatorkavamalt valdkondade lõikes teenindust õppijate grupp, kellest peab erialaainete eesti keeles õpetamist vajalikuks 96%. Paremuselt teise hinnangu, 66% vastajate osakaalust, annavad tehnika erialade õpilased, ülejäänud valdkondade õpilaste hinnangud on veelgi madalamad (joonis 16).

Joonis 16. Erinevate valdkondade õpilaste hinnang erialaainete eesti keeles õpetamise vajalikkusest (%), n=317

Õpilastelt küsiti samuti, kas nende koolis toimub juba praegu osade erialaainete õpetamist eesti keeles. Kui keskmiselt toimub säärane õpe juba 31% õpilaste hinnangul, siis taas esirinnas olevate teeninduse eriala õpilaste koolide puhul on vastav arv 63%. Tehnika erialasid õpetavates koolides (valdkondadest teisel positsioonil) toimub säärane õpe juba enam kui poole vähematel juhtudel (26% õpilaste hinnangul). Seega võib eeldada, et koolide õppetöös eestikeelsele erialaainete õppele üleminekul on kõige vastuvõtlikum grupp just teeninduse eriala õppivad noored.

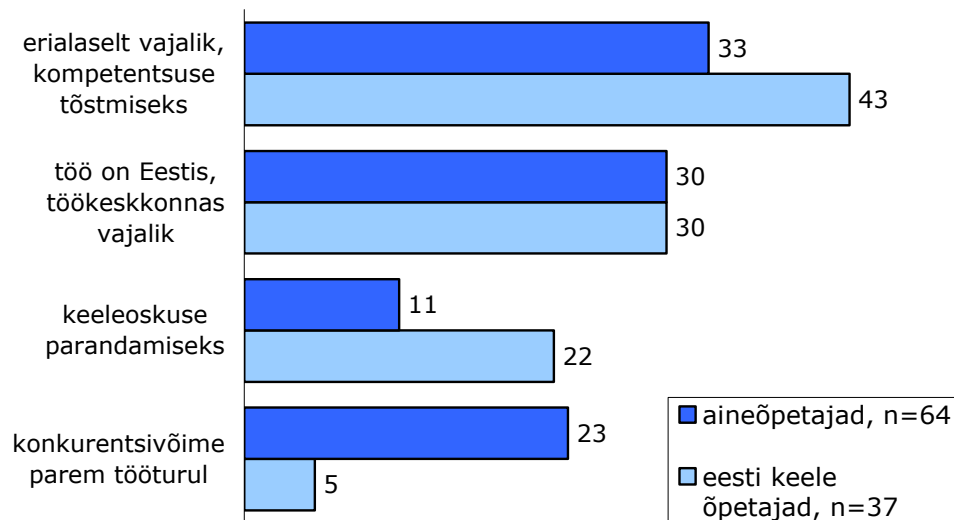
3.3.1 Vajalikkuse põhjendused

Kõigis kooli personali esindajate gruppides kerkib erialaainete eestikeelset õpetamist vajalikuks pidajate põhjendustes esimesena esile selle kasulikkus erialasele kompetentsile. Erialade eesti keelset õpet vajalikuks hinnanud administratsiooni esindajate põhjendustest pooltes viidatakse tööle hakkama saamisele, 13% on välja toonud, et see kergendab tööle saamist. Lisaks on kolmandikus vastustes arvatud, et see aitab kaasa erialase keele arendamisele. Veel nimetavad administratsioonide esindajad üldist keelepraktikat ning suhtluskeele arendamist.

Eestikeelset õpet vajalikuks pidanud erialaainete ning eesti keele õpetajad viitavad kõige sagedamini (33% ning 43% vastustest) eestikeelse õppe kasulikkusele erialase kompetentsi tõstmisel. Samuti on mõlema grupi

kolmandikus vastustes eestikeelse õppe vajalikkuse põhjendusena toodud välja, et tööd tehakse valdavalt eestikeelses keskkonnas ning seega tuleb eestikeelne õpe kasuks. Aineõpetajad toovad 23% vastustes välja ka sellise õppe positiivse toime edasisel tööturul konkureerimisel. Põhjendustena nimetati veel ka keelepraktika saamist ning üldise keeleoskuse ja suhtluskeele arendamist.

Joonis 17. Õpetajate põhjendused erialaainete eesti keelse õppe toetuseks (%), pidasid erialaainete õpetamist eesti keeles vajalikuks

Kui palusime personali esindajate gruppidel nimetada lisaks ka, milliste erialaste ainete eesti keeles õpetamist nad vajalikuks peavad, tõid kõik grupid sagedamini välja üldiselt erialaga seotud ained. Kõikide või enamuste ainete eesti keeles õpetamisele vihjavad oma vastustes 8% eesti keele õpetajatest, 19% erialaainete õpetajatest ning 10% administratsiooni esindajatest. Teeninduse ainetele viitavad 21% administratsioonist ning 8% eesti keele õpetajatest.

3.3.2 Ebavajalikkuse põhjendused

Eestikeelset erialaainete õpet personali esindajaist kõige enam ebavajalikuks pidanud aineõpetajate põhjendustes tuuakse kõige sagedamini (42% vastustes) välja õpilaste liialt nõrka keeleoskust. Teise olulise põhjusena nimetatakse 21% vastustes erialaainete sisulist keerukust, mille eesti keeles õppimisel paraneb

küll keeleoskus, kuid kahaneb omandatava aine sisuline kvaliteet. Emakeeles antava hariduse vajalikkust rõhutati 17% vastustes.

Eesti keele õpetajate ning administratsiooni hulgas oli eestikeelset erialaõpet mittevajalikuks pidajaid väga vähe.

Ainetena, mille õpetamist eesti keeles vajalikuks ei peeta nimetasid erialaainete õpetajad „üldiselt erialaaineid“ (23% vastustes), jättes enamasti täpsustamata milliseid, 19% leidsid, et eesti keeles õpetamine pole vajalik ühegi aine puhul. Konkreetseid aineid on nimetatud 21% vastustes, 8% vastustes mainitakse reaali- ja tehnilisi aineid.

Ka õpilaste küsitluses uuriti eesti keeles õpetatavate ainete negatiivseid jooni. Nende puhul paluti õpilastel, kes hindasid oma koolis eesti keeles õpetatavate eriala ainete taset halvaks, anda vabas vormis omapoolne hinnang säärastelt õpetatavate ainete halva taseme põhjuste kohta. Küsimusele andis vastuse kümme õpilast, kelle arvamused on originaalkujul järgnevad:

- (Aine) tarbetus
- (materjali) selgitatakse halvasti
- Kui minuga eesti keeles räägitakse , siis ma ei mõista kõike
- Raske ja arusaamatu
- Halb organiseerimine
- Halvad klassid
- Õpilaste ja õpilaste eesti keele oskus ei ole vajalikul tasemel
- Õppimiseks kulutatakse liiga vähe aega (tundide arv väike)

4 Eesti keele õpe

4.1 Eesti keele tundide piisavus

Eesti keele tundide arvu piisavaks pidamine erineb vastavalt sellele, kes hinnangut annab. Eesti keele tundide arvu täiesti piisavaks pidajaid on enim õpilaste seas (28% - [joonis 18](#)), seejärel administratsiooni (17%) ja viimaks eesti keele õpetajate (9%) seas.

Õpilastest veidi enam kui pooled ehk valdav osa peab eesti keele tundide arvu piisavaks (kokku 58% - täiesti ja üldiselt piisavaks pidajaid pea sama palju). Administratsioonist peab eesti keele tundide arvu piisavaks 2/3, kuid nende seas on ülekaalukaim arvamus, et neid tunde on üldiselt piisavalt (49%).

Eesti keele tundide piisavaks pidamine sõltub sellest, kui vajalikuks peetakse eesti keele õppimist – mida vähem vajalikuks peetakse eesti keele õppimist, seda piisavamaks peetakse eesti keele tundide mahtu ja vastupidi.

Eesti keele tundide arvu ebapiisavaks pidajaid on keskmisest enam tervise ja heaolu, kuid ka tehnika, tootmise, ehituse ja põllumajanduse valdkonna õpilaste seas.

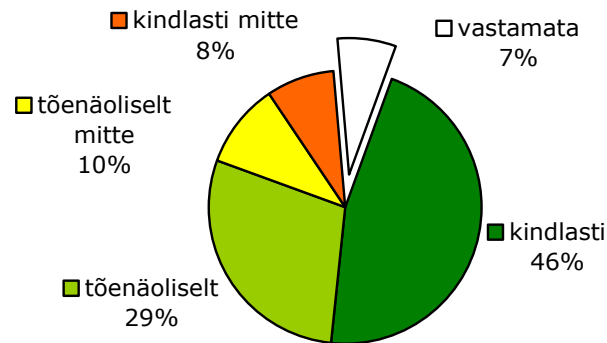
Eesti keele õpetajatest on aga vaid kolmandik arvamusel, et eesti keele tundide arv on piisav, levinud on seiskoht, et tunde on ebapiisavalt - 45% peab neid üldiselt ebapiisavaks ja 24% täiesti ebapiisavaks.

Eesti keele õpetajate andmete põhjal on nende koolis lisaks ametlikule õppekavale suurendatud vene õpperühmade eesti keele tundide arvu 33%-l juhtudel, kuid administratsiooni põhjal saame vastavaks näitajaks 48%. Mõlemate andmete põhjal on eesti keele tundide arvu suurendanud teiste seast enam arvutivaldkonda õpetavad koolid. Administratsiooni andmetest selgub, et eesti keele tundide arvu on suurendanud koolitüüpidest enam põhihariduse baasil toimivad kutseõppeasutused.

Koolide puhul, kus eesti keele tundide arvu ei ole suurendatud, on nii eesti keele õpetajad kui ka administratsioon keskmisest enam arvamusel, et eesti keele tunde ei ole piisavalt.

Ühe võimaliku eesti keele omandamise vahendina on kasutusel ka õpilaste vahetusprojektid. Selliste teatud perioodi vältel eestikeelses keskkonnas õppimise poolt oleks valdav osa (75%) õpilasi, neist 46% sooviks sellises projektis kindlasti osaleda, lisaks 26% sooviks seda teha võib-olla (joonis 19).

Joonis 19. Soov osaleda kutseõppeasutuste õpilaste vahetusprojektis,
n=317

Valmisolek sellistes projektides osaleda on suurim Ida-Viru (kindlasti ja võib-olla kokku 88%) ja valdkonniti teeninduse (98%) õpilaste seas, väiksem põhikooli baasil kutseharidust omandavate (pigem ja kindlasti mitte 26%) õpilaste seas.

4.2 Eesti keele tundides kasutatavad meetodid

Järgnevalt käsitleme eesti keele tundides kasutatavaid meetodeid – õppevorme, õppematerjale ning seda, mis on koolis pakutava eesti keele omandamise eesmärk. Vastuseid andsid õpilased ja eesti keele õpetajad, järgnevalt kõrvutame nende arvamusi.

Eesti keele õppes kasutatavate **õppevormide** võrdlus on toodud joonisel 20. Näeme, et õpetajad on nimetanud kasutatavate õppevormidena oluliselt enam meetodeid kui õpilased (vahe on 2,4 kordne). Olukord tuleneb sellest, et võimalik oli anda piiramata hulgal vastuseid. Õpetajad esitavad oma vastustes pigem soovitud ehk ideaalpilti, õpilased aga arvatavasti enamkasutatavaid õppevorme. Teiseks on õpetajate teadlikkus kasutatavatest õppevormidest parem, õpilased ei pruugi erinevaid tunnis kasutatavaid vorme äraagi tunda või omavahel eristada.

Peamiselt kasutatavad õppevormid on iseseisvate kirjalike tööde kirjutamine, eestikeelsete tekstide kuulamine ja rühmatöö, rollimängud.

Kui õpetajatest 72% väitis, et ta kasutab eesti keele tundides õppemeetodina ka eestikeelsete ajalehtede lugemist ja päevapoliitiliste teemade üle arutlemist, 41% eestikeelsete videoprogrammide jälgimist ja 28% arvuti kasutamist (e-õpet), siis õpilaste arvates on loetletud meetodeid kasutatud enam-vähem võrdselt (18-26%).

Vähesed õpetajad on õppevormina kasutanud eestikeelsete kultuuriürituste korraldamist (24%), eesti eakaaslastega kohtumist ja vahetusprojekte (kumbagi 15%). Vähene on ka nende õpilaste osakaal, kes nimetatud õppevormidest osa on saanud.

Muude (26%) õppemeetoditena on eesti keele õpetajad läbi viinud eestikeelse giidiga ekskursioone, tutvustanud oma linna ajalugu ja kultuuri, lasknud õpilastel teha dialooge, vestlusi, intervjuusid eriala inimestega, tõlkida eesti keelde tekste ja koostada erialaseid tekste, teha referaate, ümberjutustusi, palunud analüüsida uudistesäateid ja läbi viinud tähtpäevi.

Erinevate õppevormide kasutamine on kesine erikutsekoolide puhul, õpilaste väitel ei ole seal toimunud iseseisvate kirjalike tööde kirjutamist, rollimänge ja arvuti kasutamist (vastanuid 13-st 8). Ka erineb õppevormide kasutamine suuresti sellest, mis valdkonna kooliga on tegu. Teistest sagedamini on eesti keele õppe puhul enamate õppevormide kasutamist nimetanud teeninduse valdkonna õpilased, ilmselt on neile pakutav õpe mitmekülgsem.

Eesti keele õppes kasutatavate **õppematerjalide** puhul ilmneb samasugune olukord nagu õppevormide puhulgi, et õpetajad on nimetanud kaks korda rohkem õppematerjalide variante kui õpilased ([joonis 21](#)).

Enim kasutatav õppematerjal on nii õpilaste (75%) kui õpetajate (98%). hinnangul õpetaja tehtud paljundused. Järgnevad trükitud sõnaraamatud ja õpikud. Mõnevõrra vähem kasutatakse eesti keele grammatika seinatabeleid ja veel vähem trükitud töövihikuid.

7% õpilastest on nimetanud ka muid õppematerjale, mida eesti keele tundides õppematerjalidena kasutatakse, need on: ajalehed, ajakirjad, reklaamtrükised ning nende väljalõiked, projektorite slaidid, ravimialased annotatsioonid, testid ja õpetajate koostatud tekstid.

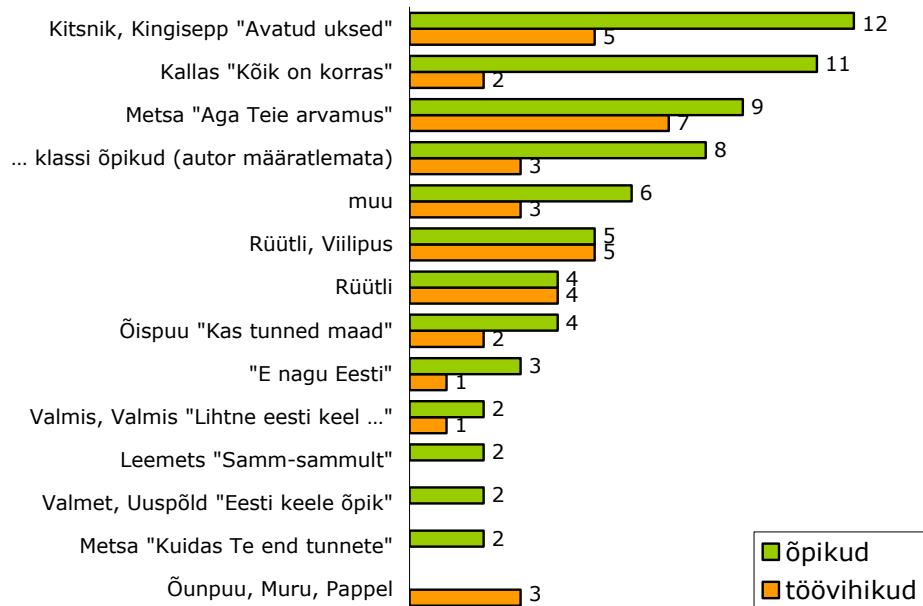
Õpetajatest kasutab väidetavalt muid õppematerjale 57%. Muud kasutatavad õppematerjalid on (toodud originaalkujul):

- "Avatud ukсед" (Kitsnik, Kingsepp), kuulamistestid
- A ja O, „Kuidas elad, Ann?“
- ajalehed, ajakirjad, reklaambrošüürid, internetiartiklid
- ajalehed, lastekirjanike teosed (nt Rannap "Agu Sihvka annab aru")
- ajaleht "Postimees" neljapäeviti
- ajaleht, makk, raadio
- artiklid, õppematerjalid internetist
- „E nagu Eesti“
- eesti keele kesktaseme testid
- eesti keele kui teise keele õppematerjalid kutseõppeasutustele
- eesti keele kui teise keele õppematerjalid kutseõppeasutustele, ka Phare programmi põhjal
- erialased õpikud nt treimine, freesimine, keevitustööd, autode remont, automootori süütesüsteem jm
- erialased õpikud: "Autode remont", „Lukksepatööd", "Treimine" jne
- harjutused, testid, töödeldud ja autentsete tekstid
- harjutuskogud, ajakirjade refereeringud, ajaleheartiklid
- kesktaseme brošüür
- kuulamistestid, Kitsnik, Kingisepp "Avatud ukсед", Leemets "Sammhaaval"
- Mägi, Tamm "Vaata, kuula, räägi"
- paljundatud õppematerjalid, sest õpikuid ega töövihikuid pole
- pildikaardid
- pildimaterjal, tekstid ajalehtedest, ajakirjadest
- Kasesalu "Grammatikaharjutusi algtasemel", Sikk "Eesti keele käänded" jms
- Õunapuu "Armastuse kolmnurk"
- Õunapuu "Armastuskolmnurk", Vallik "Mis teha, Ann?"
- videod ja kassetid

Teeninduse valdkonna õpilased on eesti keele õppes kasutatavaid erinevaid õppematerjale nimetanud keskmisest sagedamini. Trükitud õpikute ja töövihikute, samuti sõnaraamatute osas on ilmselt paremas seisus rakenduskõrgharidust omandavad õpilased, sest nende kasutamine eesti keele õppes on keskmisest enam levinud.

Juhul kui eesti keele õpetajad kasutasid õppetöös õpikuid ja töövihikuid, tõid nad välja ka nende autorid ja pealkirjad. Vastused on joonisel 22 toodud nimetamiskordade põhjal.

Joonis 22. Eesti keele õpetajate poolt õpetamiseks kasutatavad õpikud ja töövihikud, n (vastajat arv)

Enimkasutatavad õpikud on Kitsniku ja Kingiseppa „Avatud ukсед“ ja Kallase „Kõik on korras“ – neid kasutab eesti keele õpetamisel neljandik. Levinud on ka Metsa õpik „Aga Teie arvamus“. Rüütli ja Rüütli, Viilipuse õpikute kasutajaskonnast ja nende pealkirjadest oli mõneti keeruline ülevaadet saada, kuna nende pealkirju ei nimetatud või siis nimetati väga erinevalt. Üldiselt kasutavad õpetajad paralleelselt mitut õpikut ja töövihikute valik langeb enamasti kokku vastava õpikuga.

Muude õpikutena on nimetatud: Berezovskaja jt "Õppematerjalid kutseõppeasutustele"; Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse välja antud õpik; Kasesalu "Eesti kõnekeel"; "Inimsõbralik eesti keel"; Ehala "Eesti kirjakeel"; vene-eesti/eesti-vene sõnaraamatuid.

Muude töövihikutena on nimetatud eesti keele harjutusteste; Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse harjutusvihikuid alg ja kesktasemele ning nimetatud, et kasutatakse erinevaid töövihikuid.

Koolis pakutavat eesti keele oskuse **omandamise eesmärki** on õpilased ja eesti keele õpetajad mõistnud küllaltki erinevalt (joonis 23). Õpilaste tegurite järjestus neid oluliseks pidanute osakaalu põhjal erineb oluliselt õpetajate tegurite järjestusest.

Küll ollakse ühel nõul selles, et koolis pakutava õppe esmane eesmärk on arendada oskust rääkida eesti keeles, seda pidas oluliseks 64% õpilastest ja 91% õpetajatest. Koolis eesti keele oskuse omandamise juures peavad nii õpilased kui õpetajad peaaegu ühtviisi oluliseks ka igapäevast suhtlemisoskust (vastavalt 48% ja 83%).

Sarnaselt mõistavad õpilased ja õpetajad ka seda, et koolis saadava eesti keele õppe puhul vähemolulised eesmärgid on korraliku häälduse ja eesti keele vaba valdamise taotlemine – neid tegureid märkis ära vaid kolmandik õpilastest ja õpetajatest vastavalt 30% ja 13%. Ülejäänud tegurite osas õpilaste ja õpetajate arvamused juba lahknevad.

Kui õpilaste jaoks on koolis omandamise juures tähtsal kohal eestikeelsete tekstide kirjutamise oskus (järjestuses 2. positsioonil – 59%) ja erialase sõnavara omandamine (4. kohal – 43%), siis õpetajate arvates on vägagi olulised hoopis eestikeelsete tekstide lugemise (3. kohal – 78%) ja kuulamise (4. kohal – 72%) oskus. Õpilaste jaoks on õpetajate poolt tähtsustatud tegurite omandamisest veel tähtsam ka grammatikareeglite tundmine (5. kohal – 43%), alles seejärel eestikeelsete tekstide lugemine (39%) ja kuulamine (37%). Seega ei ühti eesti keele õpetajate arusaam õpilaste eesti keele omandamise eemärkidest nende tegelike ootustega ning vajaks muutusi eesti keele õppe teostamisel.

Lähtuvalt keele õpetamise eesmärkidest valivad õpetajad ka õppevorme ja õppematerjale. Seega saab eesti keele õppe eesmärkide muutmist teostada ka läbi õppevormide ja –materjalide muutmise.

Keskmisest olulisemaks peavad kõiki eesti keele omandamise eesmarke teeninduse valdkonna õpilased, ilmselt seetõttu, et tajuvad kõige selgemini vajadust oma tulevasel töökohal suhelda eesti keeles – nii selleks et üldse tööle saada kui selleks, et saada võimalikust parimat tööd.

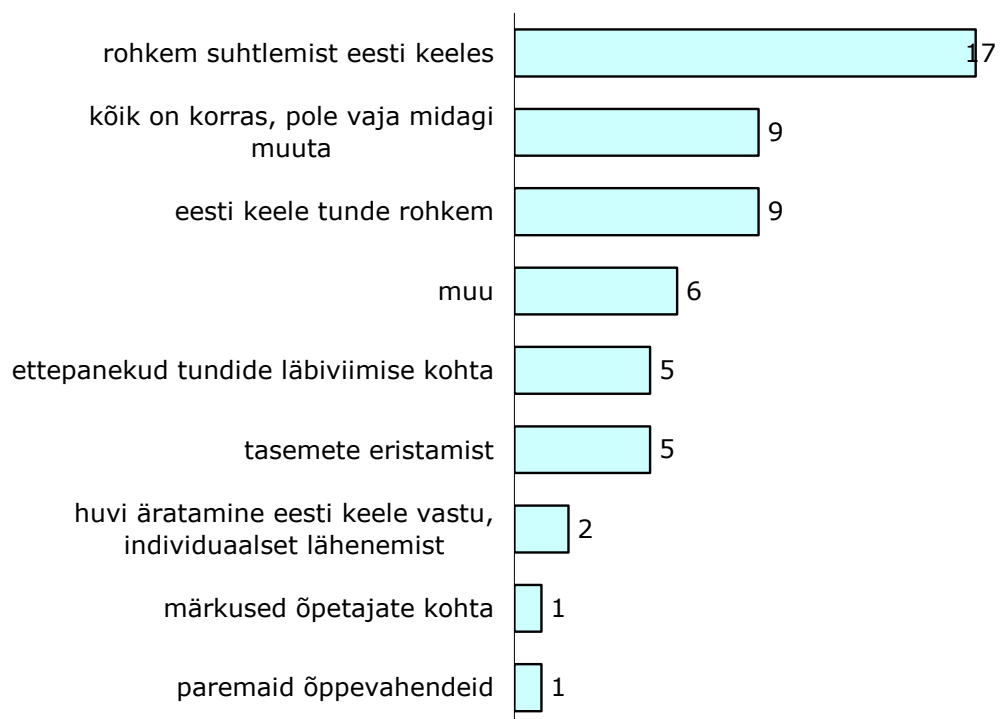
Õpilastelt paluti välja tuua ka, mis võiks eesti keele õpetamise juures olla teisiti. Vastuseid anti vabas vormis, hiljem sarnase sisuga vastused kodeeriti ühise nimetaja alla. Rühmitatud vastused on toodud alljärgneval joonisel 24, vastused algsel kujul on toodud lisas.

Eelkõige sooviti, et rohkem suheldaks eesti keeles kõikvõimalikel teemadel (16%). 8% soovis, et eesti keele tunde oleks rohkem ja õpe oleks intensiivsem. Osad õpilased tõid ka välja, et nende koolis ei toimugi eesti keele tunde. 5% tegi konkreetseid ettepanekuid tundide kohta – muuta neid naljakamaks, mängulisemaks loomingulisemaks, anda õpilastele rohkem iseseisvaid ülesandeid ja sõnu kodus õppimiseks, õpetada ka grammatikat ja termineid, parandada distsipliini. 5% soovis ka õpilasvahetusprogrammides osalemist. 4% jaoks oli eesti keele tundide puhul oluline, et toimuks erinevate tasemetega õpilaste eristamine, arvates et seeläbi muutuksid tunnid tõhusamaks. Korduvalt mainiti (3%) ka soovi paremate õppevahendite järgi, samuti toodi välja, et õpetajad ei ole kõige paremad ning, et eesti keele õpetamise puhul on määrav, et õpilastel tekiks huvi selle vastu, toimiks individuaalsem lähenemine.

Muude vastustena (13%) toodi välja väga erinevaid ettepanekuid, arvati, et muuta tuleks kõike kui ka seda, et midagi muuta on juba hilja, loodeti ka lihtsalt teadmiste paranemisele ja sooviti, et elamist ei segataks.

Samas 7% vastajaist arvas, et senisel eesti keele õppel ei ole midagi viga, et tuleks ka sama moodi jätkata.

Joonis 24. Ettepanekud ja soovitused, mis võiks eesti keele õpetamise juures olla teisiti õpilaste arvates, n=317

5 Eestikeelse õppe teostamine

5.1 Praegune olukord

Kutsekoole, kus toimub osadele venekeelsetele õpperühmadele erialaainete õpetamine eesti keeles, on ligikaudu kolmandik, seda nii eesti keele õpetajate kui ka administratsiooni andmetel. Eestikeelne erialaõpe on levinum humanitaar- ja sotsiaalteaduste/ärinduse ja õiguse ning teeninduse valdkonna koolides. Koolitüübist tulenevalt erinevusi eestikeelse erialaõppe andmise osas ei ole.

Eestikeelset erialast õpetust andvaid aineõpetajad oli vastanute seas 10%. Eestikeelseid tunde ei andnud vastanud arvutiteaduste ja tervise, heaolu aineõpetajad.

Ained, mida eesti keeles antakse on järgmised:

- ajalugu,
- elektrotehnika, elektrerialad;
- erialaained;
- koka eriala praktilised tööd;
- kompositsioon
- praktika;
- kutsepsühholoogia, tootmise alused;
- lihatöötlemise tehnoloogia;
- metallerialad;
- rakenduselektronika, automaatika.

Loengute ettevalmistamisel kasutab eestikeelseid abimaterjale 51% aineõpetajatest. Väikseim on eestikeelsete materjalide kasutamine arvutiteadusi õpetavate õpetajate seas (24%). Levinuim on loengute ettevalmistamisel mõistetavalt venekeelse materjali kasutamine, seda eelkõige õpetajate seas, kelle emakeeleks on vene keel. Lisaks eesti ja venekeelsele materjalile kasutab neljandik (26%) aineõpetajatest ka inglise keelset ning 13% ka muukeelset materjali - 8 aineõpetajat kasutab saksa-, 5 soome- ja 1 tšehhikeelset materjali.

5.1.1 Õpilaste hinnang koolile ja kooli valiku põhjused

Õpilastel paluti esmalt vastata, kuidas neile meeldib oma praeguses koolis õppida ja mis olid kooli astumise põhjused. Tulemused on toodud joonistel 25 ja 26.

Valdavalt on õpilased oma kooliga rahulolevad, vaid 16% jaoks esineb ka ebameeldivat. Väga rahul on oma kooliga 37% vastanuist. Kõige rahulolevamad on erikutsekoolide õpilased, kelle seas on väga rahulolevaid õpilasi 63%, lisaks veel pigem rahulolevaid 32%. Valdkonniti on oma kooliga rahulolevaimad teeninduse õpilased. Tervise ja heaolu valdkonna õpilased on aga valdavalt pigem rahulolevad (82%). Haridustasemetel võrdlemisel on rahulolevaimad aga õpilased, kes omandavad kutsekeskharidust keskkooli baasil ning rahulolematud rakenduskõrghariduse koolide õpilased.

Kooli astumise põhjustena on pea pooled õpilased maininud, et neile meeldis see eriala/elukutse (44%). Elukutse meeldimist on kooli valiku põhjusena kõige enam nimetanud kõrgkoolide õpilased (53%).

12%-le õpilastele on kooli/eriala valikukriteeriumiks osutunud asjaolu, et sellel erialal on tulevikus võimalik saada tööd, mis on ühtlasi ka ühiskonnas väärtustatud ja vastavalt tasustatud. Häid töö saamise võimalusi eeldavad keskmisest enam kutseharidust põhikooli baasil omandavad õpilased (21%) ning tervise, heaolu (18%) ja tehnika, tootmise, ehituse (17%) valdkonna õpilased

5%-le on aga kooli valik toimunud juhuslikult.

Vaadeldes muid kooli valiku põhjuseid, selgub et nende seas, kes tõid kooli valiku põhjusena välja, et sinna oli lihtne sisse saada, on teistest enam tervise ja heaolu valdkonna õpilasi (60%), nende seas aga, kes nimetasid, et neid oskusi läheb elus vaja, on enam arvutiteaduse valdkonna õpilasi (23%).

5.1.2 Hinnang õppetööle ja olemasolevatele õppevahenditele

Kõigil küsitletud sihtgruppidel paluti anda hinnanguid õppetööle koolis ja erinevatele õppematerjalidele ning kirjanduse kättesaadavusele koolis. Hinnanguid anti skaalal, kus 1=väga hea, 2=pigem hea, 3=pigem halb, 4=väga hea. Tulemused koos keskmistega on järjestatult toodud joonistel 27A ja 27B. Hinnatavad tegurid olid osaliselt samad ja osaliselt mitte. Tegurid, mis olid hindamiseks mitmes sihtgrupis, on keskmiste põhjal kõrvutatud võrdlemiseks joonisel 28.

Tervikuna andsid **õpilased** paremaid hinnanguid kooli õppetööd puudutavatele kui õppematerjale ja –vahendeid puudutavatele teguritele, kuigi valdavalt on kõikide tegurite puhul positiivsed hinnangud ülekaalus (joonis 27A).

Õpilased hindasid kõrgeimalt eesti keele õpetajate oskusi, (keskmise hinnanguga 1,65) õpilaste ja õpetajate vahelisi suhteid (1,69), seejärel kooli juhtkonna tegevuste (1,71) ja õpetamise taset (1,72), kõigil juhul väga või pigem rahulolijaid on 75-88%. Valdavalt oldi rahul ka õppeprogrammi (1,9), kooli heakorra, õppekeskkonnaga (2,02) ja vaba aja veetmise võimalustega (2,09). Õppetööga seoses hinnati madalaimalt võimalusi eesti keele praktiseerimiseks (2,44).

Õppematerjalidest ja –vahenditest peeti parimaks varustatust venekeelse õppekirjandusega (2,12) seejärel eesti keele õppeks kasutatavaid õppematerjale (2,16) ja üldist varustatust õppevahenditega (2,25). Varustatus õppevahenditega saab õpilastelt kõige enam vastakaid arvamusi – palju on väga rahulolevaid õpilasi (22%), kuid ka väga rahulolematuid on üsna palju (9%).

Eelnimetatud teguritest juba märgatavalt vähem positiivseid hinnanguid saavad õpilastelt raamatukogu varustatus eestikeelse kirjandusega (2,35) ja ka eestikeelse õppekirjandusega varustatus (2,43). Et kolmandik õpilastest ei osanud anda hinnangut raamatukogu varustatusele eestikeelse kirjandusega näitab, et neil ei ole selle järgi tõenäoliselt ka vajadust olnud.

Kõikidele hinnatavatele teguritele andsid keskmisest madalamaid hinnanguid tervise ja heaolu õpilased. Enam kui pooled neist pidas õppeprogrammi, varustatust erialaste õppevahenditega ja venekeelse õppekirjandusega, samuti eesti keele praktiseerimise võimalusi, eesti keele õppeks kasutatavad õpikud/õppematerjale väga või pigem halvaks. Seega probleemid õppevahendite ja -materjalide osas on nendes koolides väga aktuaalsed ja vajavad lahendusi esmajärjekorras.

Kõigile teguritele keskmisest märgatavalt kõrgemaid hinnanguid andsid aga teeninduse valdkonna õpilased. Enim rahulolematust väljendasid nad eesti keele praktiseerimise võimaluste üle (pigem ja väga rahulolematuid 36%), ometi anti ka sellele tegurile teiste valdkonna õpilastest keskmisest kõrgem hinnang.

Vaadeldes hinnanguid teguritele koolide jaotamisel vastavalt sealse õppekeele põhjal selgub, et nii oma kooli õppetöö kui ka õppevahendite ja –materjaliga varustatuse osas annavad ainult venekeelsete õppegruppidega koolide õpilased märgatavalt paremaid hinnanguid kui koolide õpilased, kus on nii eesti- kui venekeelseid õppegrupe. Viimastes hinnatakse ainult venekeelsete

õppegruppidega koolidest kõrgemalt vaid raamatukogu varustatust eestikeelsete kirjandusega.

Kooltööbiti said õpilaste poolt hinnatavatele teguritele kõrgemaid hinnanguid keskkooli baasil kutseharidust andvad koolid. Rakenduslikku kõrgharidust andvate koolide õpilased hindasid keskmisest kõrgemalt kooli heakorda, keskkonda, madalamaks jäid hinnangud aga teiste koolitüüpidega võrreldes õppeprogrammile ja eesti keele õpetajate oskusele. Kutseharidust põhikooli baasil andvatest koolide puhul andsid nende õpilased teiste koolitüüpidega võrreldes märgatavalt kehvemaid hinnanguid kooli heakorrale, õppevahenditega varustatusele ja eesti keele õppes kasutatavatele õpikutele.

Piirkonniti andsid Ida-Viru koolide õpilased oma kooli puutuva osas keskmisest kõrgemaid ja Tallinna koolide õpilased madalamaid hinnanguid, vastupidised olid hinnangud vaid raamatukogu varustatuse osas eestikeelse kirjandusega ja eesti keele praktiseerimise võimaluste puhul.

Eesti keele õpetajad hindavad kõrgeimalt kooli heakorda (keskmise hinnanguga 1,88) ja madalaimalt õpilaste eesti keele praktiseerimise võimalusi (2,73 - [joonis 27A](#)). Kooli heakorda peavad eesti keele õpetajad paremaks kui õpilased (+0,14), eesti keele praktiseerimise võimalusi aga õpilaste hinnanguga võrreldes (-0,29) halvemaks. Ka olukorda eesti keele õpetamiseks vajalike õpikute, õppematerjalide ja vahendite osas, samuti raamatukogu varustatust vene- kui ka eestikeelse erialakirjandusega peavad eesti keele õpetajad õpilastega võrreldes kehvemaks.

Mis puutub raamatukogu varustatusse, siis leiavad õpetajad, et koolid on pigem hästi kui halvasti varustatud venekeelse erialakirjanduse (2,33) ja sõnaraamatute, teatmeteostega (2,4). Raamatukogude varustatust eestikeelse erialakirjanduse (2,6) ja ESTICA-alaste materjalidega (2,65) peetakse aga valdavalt pigem halvaks kui heaks. ESTICA-alaste materjalide olemasolust ei ole aimu kolmandikul eesti keele õpetajatest.

Kui üldiselt annavad arvutiteadusi õpetavad eesti keele õpetajad toodud teguritele keskmisest oluliselt kõrgemaid hinnanguid, siis teiste valdkondadega võrreldes oluliselt kehvemaks peetakse oma õpilaste eesti keele praktiseerimise võimalusi. Eesti keele praktiseerimise võimalusi peavad kasinaimaks ka Ida-Virumaa õpetajad.

Aineõpetajatel paluti hinnata vaid viit erinevat tegurit ([joonis 27B](#)). Sarnaselt eesti keele õpetajatega hindasid nad kõrgeimalt kooli heakorda (1,97). Sarnaseid hinnanguid eesti keele õpetajatega anti ka õppevahenditega

varustatusele (2,31) ja raamatukogu varustatusele sõnaraamatute ja teatmeteostega (2,41). Eelnimetatud tegurite puhul oli rahulolevaid aineõpetajaid rohkem kui rahulolematuid.

Pigem rahulolematust kui rahulolu väljendasid aineõpetajaid aga raamatukogu varustatuse osas nii venekeelse (2,61) kui ka eestikeelse erialakirjandusega (2,80). Mõlemal juhul on neid väga või pigem halvaks pidajaid 54% aineõpetajatest. Võrreldes nii eesti keele õpetajate, õpilaste kui ka administratsiooniga andsid aineõpetajad nendele teguritele teistest keskmiselt madalama hinnangu. Tõenäoliselt aineõpetajad, kui erialase kirjanduse seisuga enim kursis olivad, tajuvad oma vajadustest tulenevalt nii eesti- kui venekeelse erialakirjanduse puudumise või ebapiisavusega seotud probleeme raamatukogus kõige enam.

Raamatukogu varustatust erineva kirjandusega peavad mõnevõrra paremaks tervise, heaolu ja teeninduse valdkonna õpilasi õpetavad aineõpetajad. Eetikeelset erialakirjandust raamatukogudes hindavad mõnevõrra kõrgemalt ka aineõpetajad, kelle emakeeleks on eesti keel.

Administratsioonil oli hindamiseks kümme tegurit (joonis 27B). Sarnaselt õpilastele andsid nad paremaid hinnanguid kooli õppetööd puudutavatele kui õppematerjale ja -vahendeid puudutavatele teguritele .

Erandiks oli jällegi eesti keele praktiseerimise võimalus, mida ka koolijuhid õppetöö osana valdavalt halvaks, mitte heaks pidasid. Eesti keele praktiseerimise võimalus sai administratsioonilt (2,71) sarnase hinnangu kui eesti keele õpetajatelt, õpilased ise hindavad eesti keele praktiseerimise võimalusi mõnevõrra paremaks (-0,27) – kui õpilaste puhul olid ülekaalus positiivse hinnangu andjad, siis eesti keele õpetajate ja administratsiooni puhul olid rohkem olukorda halvaks pidajaid (vastavalt 57% ja 60%).

Kõrgeimalt hindas administratsioon vene õpperühmade eesti keele õpetamise taset (1,77) ning üld- ja erialaõpetajate taset (1,79), seejärel kooli heakorda (1,95).

Võiks arvata, et kui administratsioon annab kooli õpetajaskonnale kõrgeid hinnanguid, siis ei ole heade õpetajate leidmine väga keerukas ja probleeme tekitav. Ometi selgus, et administratsiooni arvates:

- 55% jaoks on olnud probleemne erialaainete õpetajate,
- 48%-le üldainete õpetajate,
- 33%-le eesti keele õpetajate leidmine.

Kõigi õpetajate (eelkõige üldainete ja eesti keele õpetajate) leidmine on keerukaim tehnika, tootmise, ehituse, põllumajanduse valdkonda õpetavates koolides, erialainete õpetajate leidmine ka arvutiteadusi õpetavates koolides. Lihtsaim on õpetajate leidmine humanitaar ja sotsiaalteaduste, õiguse, ärinduse valdkonna õpetavates koolides, seda eelkõige eesti keele õpetajate osas.

Valdavalt halvaks peab administratsioon lisaks õpilaste eesti keele praktiseerimise võimalustele ka raamatukogu varustatust eestikeelse erialakirjanduse (2,53) ja ESTICA-alaste materjalidega (2,76). ESTICA-alaste materjalide olukorra kohta puudus arvamus kolmandikul administratsioonist, ilmselt puudub neil sellealane kokkupuude.

Võrreldes erinevate sihtgruppide poolt antud hinnanguid küsimustikud loetletud teguritele ([joonis 28](#)) selgub, et need on üldiselt kõrgeimad õpilaste seisukohalt vaadeldes. Teistest veidi madalaimalt hindavad õpilased vaid kooli heakorda, õppekeskkonda. Kooli personalist on positiivsemaid hinnanguid vaadeldavatele kooli puudutavatele teguritele andnud aga eelkõige administratsioon. Administratsioon on hinnanud teistest oluliselt kõrgemalt varustatust õppevahenditega (2,19) ning raamatukogu varustatust sõnaraamatute ja teatmeteostega (2,22). Antud juhtudel võib administratsioonil olla soov olukorda ilustada või nad ei ole kursis tegeliku olukorraga.

5.2 Huvi ja valmisolek eesti keele õppe osas

Et hinnata eestikeelse õppe teostamise võimalikkust, on oluline vaadelda nii õpilaste kui ka õpetajate huvi eesti keele vastu, samuti õpetajate valmisolekut eesti keeles õpetada.

Õpilaste huvi eesti keele vastu tervikuna hindasid nii eesti keele õpetajad kui ka administratsioon. Antud hinnangud on näha [joonisel 29](#).

Õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu hindavad eesti keele õpetajad ja administratsiooni valdavalt pigem väheseks (vastavalt 63% ja 50%), lisaks peab kummalgi juhul 9% õpilaste huvi eesti keele vastu väga väikeseks. Administratsioon on õpilaste huvi hindamise osas mõnevõrra positiivsem kui eesti keele õpetajad. Eesti keele õpetajate hinnang õpilaste huvi osas on aga tõenäolisemalt adekvaatsem, kuna nad puutuvad õpilastega igapäevaselt tundides enam kokku.

Huvi eesti keele õppimise vastu peetakse keskmisest oluliselt suuremaks rakenduslikku kõrgharidust pakkuvates koolides, väiksemaks tehnika, tootmise, ehituse, põllumajanduse ja teeninduse valdkonna koolides, seda nii eesti keele õpetajate kui administratsiooni hinnangul.

Ka õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu hindasid nii eesti keele õpetajad kui ka administratsioon. Antud hinnangud on näha [joonisel 30](#).

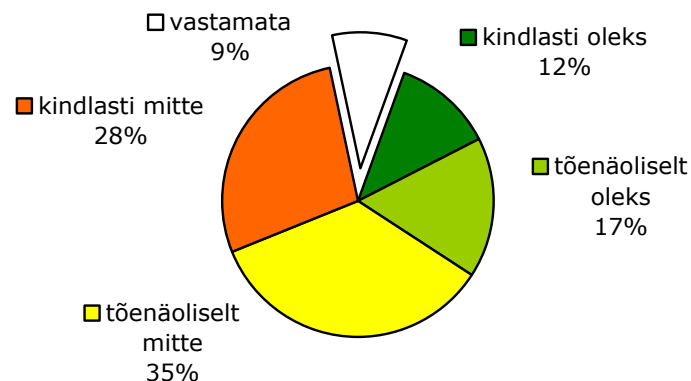
Mõlemad hinnangu andjad pidasid õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu valdavalt küllaltki suureks, selliselt arvasid ligi pooled vastanud. Eesti keele õpetajatest 7% ja administratsioonist 5% hindas õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu ka väga suureks. Kolmandik hinnangu andjatest pidas õpetajate huvi aga pigem väikeseks.

Seega peetakse õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu suuremaks kui õpilaste oma.

Vaadeldes aga kui paljud aineõpetajad tegelikult annavad või oleks valmis andma enda poolt õpetatavaid aineid vene õpperühmadele eesti keeles, ei ole olukord sugugi nii rõõmustav. Praegu annavad eestikeelseid tunde 10% aineõpetajatest.

Neist, kes veel ei anna ühtegi ainet vene õpperühmadele eesti keeles, oleks kindlasti valmis seda tegema 12% ja tõenäoliselt 17% aineõpetajatest ([joonis 31](#)). 28% aga ei suudaks oma ainet kindlasti mitte eesti keeles õpetada, lisaks kolmandik tõenäoliselt mitte.

Joonis 31. Valmisolek õpetada aineid eesti keeles, n=112 (ei õpeta eesti keeles)

Ka õpetajatest, kelle emakeeleks on eesti keel, pidasid kaks oma aine andmist eesti keeles vene õpperühmadele problemaatiliseks. Kindlasti oleksid valmis oma ainet eesti keeles andma vaid pooled neist. Meesõpetajate seas on mõnevõrra enam neid, kes oleksid valmis oma ainet edastama eesti keeles.

Valdkonniti on eesti keelseks õpetamiseks mõnevõrra vähem valmis arvutiteaduste ja teeninduse erialade õppejõud.

Kokku on aineõpetajaid, kes on valmis oma ainet õpetama eesti keeles 30% (10%, kes juba õpetavad + 20% aineõpetajatest, kes on kindlasti või tõenäoliselt valmis andma eestikeelseid tunde). Keskmiselt annab iga õpetaja 2,7 ainet. Kuid mitte iga õpetaja, kes õpetab või on valmis õpetama eesti keeles, ei sooviks/suudaks anda kõiki enda poolt õpetatavaid aineid eesti keeles. Kõiki enda poolt antavaid ained sooviks/suudaks eesti keeles õpetada 22% õpetajatest, 8% suudaks anda eesti keeles aga vaid osasid õpetatavaid aineid. Kõigist õpetatavatest ainetest ollakse eesti keeles valmis õpetama aga 25%-i.

Ained, mida ollakse valmis õpetatavatest ainetest eesti keeles õpetama on toodud lisas.

5.2.1 Toetus eesti keele õppele

Seda, kuivõrd kooli juhtkond toetab õpilaste eesti keele õpet, hindasid nii eesti keele kui ka aineõpetajad (joonis 32). Juhtkond ise andis aga hinnanguid Haridusministeeriumi ja kohaliku omavalitsuse toetusele eesti keele õppe tõhustamisel. Toodud on ka kanalid, mille kaudu juhtkond hangib informatsiooni Eesti hariduspoliitika ja keelenõuete kohta (joonis 33).

Kui eesti keele õpetajatest suurim osa (48%) arvas, et juhtkond toetab eesti keele õpet mõningal määral, siis aineõpetajate seas oli valdavaim arvamus, et juhtkond toetab õpilaste eesti keele õpet täielikult (41%). Toetus jääb pigem või täielikult olematuks 11% eesti keele kui ka aineõpetajate jaoks.

Kuigi õpetajate arvates toetab kooli juhtkond õpilaste eesti keele õpet, tunneb juhtkond ise end selle õppe teostamisel üsnagi kõrgemapoolse abita olevat - 41% arvates Haridusministeerium ja kohalik omavalitsus pigem ei toeta ja 17% arvates üldse ei toeta õpilaste eesti keele õppe tõhustamist. Kolmandik vastanuist peab nende instantside abi mõningaseks, täielikku toetust esineb aga ainult kahe vastaja arvates.

Ometi on huvi venekeelsetes õppeasutustes eestikeelse õppe laiendamisse puutuva osas nii eesti keele kui ka aineõpetajate, samuti administratsiooni poolelt väga kõrge. Antud teemal sooviks Integratsiooni Sihtasutusega koostööd teha kõikidest sihtgruppidest valdav osa (joonis 34), ükskõikseks jääks vaid 3-7% vastanuist erinevates sihtgruppides.

Levinumad kanalid, mille kaudu administratsioon praegu hangib informatsiooni Eesti hariduspoliitika ja keelenõuete kohta on Haridusministeeriumi kodulehekülg (76%), eestikeelne ajakirjandus (72%), Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus ning Haridusministeeriumi poolt saadetavad kirjad (mõlemat kasutab 64% - joonis 33). Juba poole vähemad saavad teavet ka venekeelsest ajakirjandusest (36%). Väheseks jääb informatsiooni saamine ka teiste koolidirektorite (12%) ja kohaliku omavalitsuse (3%) kaudu. Muude teabekanalitena (10%) mainiti erakanaleid, internetti, Keeleinspektsiooni, raadiot, televisiooni, Riigi Teatajat ja kolleegidega suhtlemist.

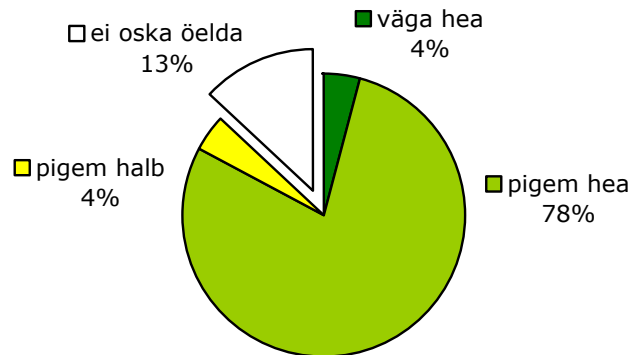
Administratsioon, kelle emakeeleks on vene keel hangib informatsiooni palju enamatest kanalitest kui eesti keelt emakeeleks pidav administratsioon – kui esimesed nimetasid keskmiselt 4,5 erinevat kanalit, siis eesti keelne administratsioon nimetas keskmiselt 3 kanalit. Vene keelt emakeeleks pidava administratsiooni jaoks olid kolm enimkasutatavat teabekanalit Haridusministeeriumi kodulehekülg (95%), venekeelne ajakirjandus (85%) ja Haridusministeeriumi poolt saadetavad kirjad (80%), siis eesti keelt emakeeleks pidava administratsiooni jaoks olid need esmalt eestikeelne ajakirjandus (76%), seejärel Haridusministeeriumi kodulehekülg (68%) ja Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus (59%). Peamine erinevus nende vahel seisneb aga mõistetavalt eelkõige eesti ja venekeelse ajakirjanduse tarbimises.

5.3 Vajadused eesti keeles õpetamiseks

5.3.1 Vajadused eesti keele õpetamiseks

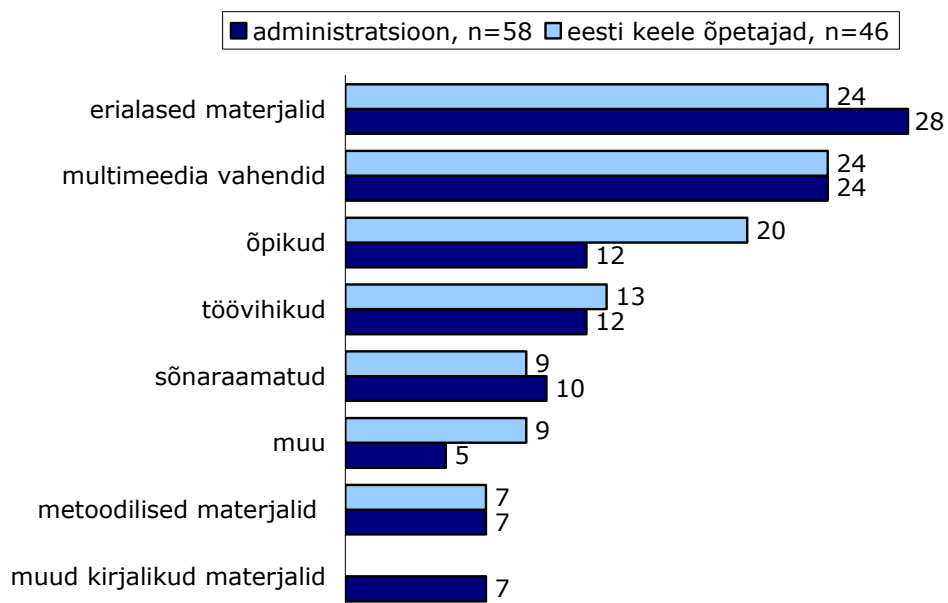
Eesti keele õpetajad hindavad turul pakutavate olemasolevate eesti keele õppematerjalide kvaliteeti pigem heaks, nii arvab valdav osa ehk 78%, lisaks 4% peab seda väga heaks (joonis 35).

Joonis 35. Eesti keele õppematerjalide kvaliteet eesti keele õpetajate arvates, n=46

Nii eesti keele õpetajatel kui ka administratsioonil paluti vastata, milliseid uusi õppematerjale nende arvates eesti keele õpetamiseks vaja oleks. Küsimusele vastas 74% eesti keele õpetajatest ja 62% administratsioonist, keskmiselt nimetati vastavalt 1,5 ja 1,7 erinevat nimetust. Antud vastused kodeeriti ühistesse suurematesse alagrupidesse. Tulemused on toodud [joonisel 36](#) ja originaalkujul vastused lisas.

Joonis 36. Eesti keele õppeks vajalikud materjalid eesti keele õpetajate ja administratsiooni arvates

Nagu jooniselt näha on eesti keele õpetajate ja administratsiooni poolt nimetatud samu õppematerjale, mida nende arvates võiks eesti keele õpetamisel vaja minna. Kummastki sihtgrupist neljandik on eelkõige tunnetanud nõudlust uute (kindla kutsesuunitlusega) erialaste materjalide, kuid ka multimeedia vahendite järele. Multimeedia vahenditena on nimetatud peamiselt kuulamiskassette, CDsid, ja videomaterjali.

Ka õpikute, töövihikute ja sõnaraamatute puhul rõhutatakse, et need arvestaks erinevate erialade õpetamisel vastavaid erisusi. Õppematerjalide puhul tundsid eelkõige eesti keele õpetajad muret ka selle üle, et need aitaksid ette valmistada eesti keele riigieksami sooritamiseks. Metoodiliste materjalide puhul on silmas peetud, et tegemist oleks õpetliku ja ka didaktilise materjaliga, ka kakskeelset materjali (adapteeritud tekste). Muude kirjalike materjalide all peeti silmas, et oleks harjutus- ja ümberjutustus tekste, tehnilisi õppetekste, lugemisvara ja tabeleid. Muu õppematerjali all on mainitud, et olulisim on suhtluspraktika ja kirjanduse piisav olemasolu raamatukogudes.

5.3.2 Vajadused eriala õpetamiseks eesti keeles

Vajalikud abinõud, et juurutada venekeelsetes õpperühmades erialaainete õpetamist eesti keeles

Nende aineõpetajate ja kooli administratsiooni kuulujate käest, kes pidasid erialaainete õpetamist eesti keeles väga või üsna vajalikuks, küsiti arvamust ka selle kohta, kuidas seda kõige parem teostada oleks. Vastuseid anti vabas vormis, hiljem sarnase sisuga vastused kodeeriti ühiste nimetajate alla. Tulemused on toodud joonisel 37, originaalkujul vastused lisas.

Aineõpetajate ja administratsiooni poolt antud vastused erinesid teineteisest küllaltki palju, seda lähtuvalt nende erinevast rollist antud teema juurutamisel. Aineõpetajad näevad lahendusi eelkõige eesti keele õppe tõhustamise osas – siduda eesti keele õpe erialaga, täiustada vastavalt õppematerjale, rõhuda erialasele terminoloogiale (30%), anda rohkem tunde eesti keeles, intensiivistada õpet (27%) ja luua ka rohkem võimalusi keele praktiliseks arendamiseks (16%). Administratsioon näeb lahendusi aga mõneti teise külje pealt, suurim osa peab vajalikuks tõsta eelkõige õpetajate eesti keele oskust (35%), selle saavutamiseks nähakse peamiselt ette uute, eesti keelt valdavate õppejõudude värbamist, vähesemad näevad võimalusi koolitada praeguseid õppejõude. Ka aineõpetajatest 16% osutas õpetajate kaadrile, kuid pidas eelkõige vajalikuks selle täiendamist.

Sama abstraktne kui arusaam, et „vajalik“ on õpetajate eesti keele oskuse tõstmine, on ka administratsiooni arusaam õpilaste üldise eesti keele taseme tõstmisest (17%) – seda „tuleks teha“ juba eelnevalt, enamasti küll puuduvad ettepanekud, kuidas seda tegelikult saavutada.

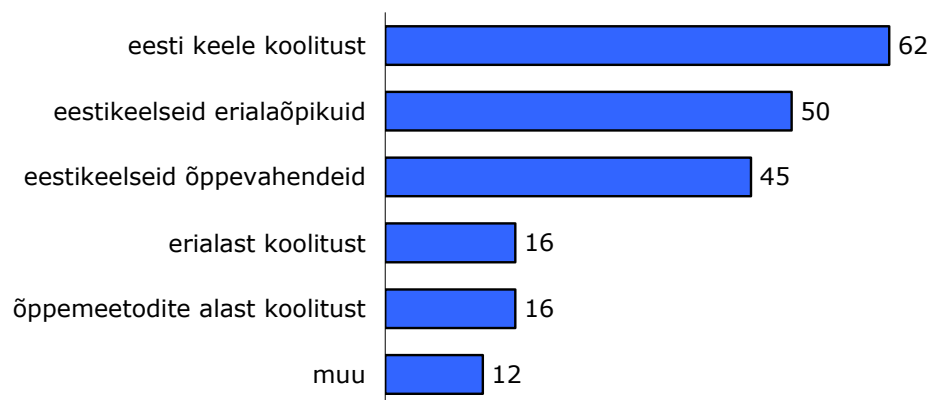
Eelkõige administratsioon (19%), kuid ka aineõpetajad (6%) on vajalikuks pidanud õppevahendite ja õppemetoodika täiustamist, eelkõige rõhutatakse, et vajalik oleks kakskeelsuse rakendamine mõlemal juhul. 3% aineõpetajatest rõhutab ka vajadust parandada õpilaste motivatsiooni ja suhtumist eesti keelde.

13% administratsioonist on arvamusel, et mõistlik oleks eestikeelsele õppele üleminekul toimida järk-järgult.

Muude (13%) kriteeriumitena on administratsioon nimetanud vajadust täiendavalt finantseerida väiksemates rühmades õppe võimaldamist, õpilaste ja õpetajate koostöö tõhustamist, ettevõttepraktikat ja ekskursioone, teiste koolide õppejõudude kutsumist, muudatusi õppekavades. Aineõpetajad nimetavad muude teguritena (2%) hindamissüsteemi muutust

Lisaks üldistele abinõudele, mida aineõpetajad venekeelsetes õpperühmades erialaainete eestikeelse õppe juurutamiseks vajaksid, küsiti nüüd juba kõigilt aineõpetajatelt, mida nad konkreetselt vajaksid selleks, et oma aineid eesti keeles õpetada saaks.

Joonis 38. Aineõpetajate vajadused erialaainete õpetamiseks eesti keeles, n=128

Nagu jooniselt 38 näha on kuuendikule aineõpetajatest vaja eelkõige eesti keele koolitust, pooled vajaksid eestikeelseid erialaõpikuid ja pea sama paljude muid eestikeelseid õppevahendeid. Oluliselt vähemate aineõpetajate jaoks on eestikeelsele õpetamisele üleminekuks vaja erialast ja õppemeetodite alast koolitust. Vajadus eesti keele koolituse järele, ei ole aktuaalne vaid õpetajate seas, kelle emakeeleks on eesti keel (4%), muude vajaduste osas emakeele põhjal õpetajate seas erinevusi ei ole.

Muude vajadustena nimetati erialaainete metoodilist käsitlust, venekeelseid erialaõpikuid, kaasaegseid laboreid, õppe alustamist, arvutiprogramme, vastavaid ainekavasid, kakskeelseid erialaõpikuid, keelekeskkonda, aega, täiendavat ettevalmistust ja ülekoormuse puudumist.

Õppematerjalid

Praegust eestikeelse erialase kirjanduse olukorda hindavad aineõpetajad paremaks kui eesti keele õpetajad (joonis 39) – kui täiesti või üldiselt piisavaks pidas eestikeelse erialase kirjanduse olukorda esimestest neljandik, siis teistest juba poole vähemad. Samas ei oska neljandik eesti keele õpetajatest eriala kirjanduse piisavusele hinnangut anda, seda ilmselt kokkupuute puudumise tõttu.

Üldiselt saab öelda, et eestikeelset erialakirjandust ei ole õpetajate hinnangul piisavalt. Vajakajäämisi on keskmisest veidi enam tehnika, tootmise, ehituse ja põllumajanduse valdkonna õpetajate arvates.

Juhul kui osutub vajalikuks erialaainete õpetamine vene õpperühmadele eesti keeles, siis erialase materjali ebapiisavus ei ole sugugi kõige tulisem probleem. Õppevahendite loetelus, mida sellisel juhul vaja oleks, on erialaste materjalide kõrval mõnevõrra olulisemal kohal õpikud ja sõnaraamatud. Korduvat mainimist leidsid õppevahenditest ka multimeedia vahendid (videod, kassetid, IT-alased vahendid), metoodilised materjalid, töövihikud, kuid ka näitlikud õppevahendid (plakatid, seinatahvlid, tabelid, pildid jne).

Vastused, mida anti vabas vormis (toodud joonisel 40 kodeeritult, vastused algsel kujul lisas), erinevad nimetamissageduse osas vastavalt sihtgrupile. Eesti keele õpetajad nimetasid kõige sagedamini vajalike õppematerjalidena sõnaraamatuid (15%), seejärel erialast ja metoodilist materjali (kumbagi 13%); aineõpetajad aga eelkõige õpikuid (20%) ning seejärel sarnaselt eesti keele õpetajatega, kuid vähematel kordadel, erialast ja metoodilist materjali (kumbagi 9%). Administratsiooni arvates oleks erialaainete eesti keeles õpetamise seiskohalt kõige vajalikumad nii õpikud kui sõnaraamatud (kumbagi

nimetati 22%-l juhtudel). Administratsioon tähtsustab kõrgelt ja õpetajatest enam multimeedia vahendite olemasolu (19%).

5.3.3 Vajadused täiendkoolituse osas

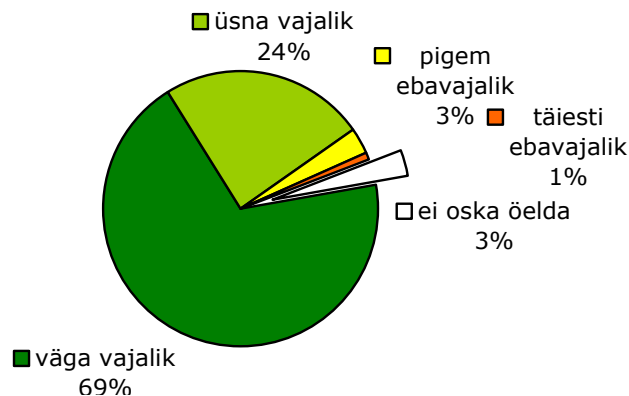
Viimase 5 aasta jooksul on **eesti keele täiendkoolitust** saanud:

- 80% eesti keele õpetajatest, sh 88% eesti keele õpetajatest, kelle emakeeleks ei ole eesti keel;
- 73% aineõpetajatest, kelle emakeeleks ei ole eesti keel;
- 45% kooli administratsioonist, kelle emakeeleks ei ole eesti keel.

Kõik eelnimetatud sihtgrupid peavad eesti keele täiendkoolitust valdavalt vajalikuks (täiesti ja üsna 74-85%). Väga vajalikuks peavad seda enam kui pooled eesti keele õpetajad ja sama paljud koolide administratsiooni töötajad, kelle emakeeleks ei ole eesti keel (joonis 41). Vene emakeelega aineõpetajate seas on eesti keele täienduskoolitust väga vajalikuks pidajad oluliselt vähem – 37%, teisalt ei ole nende seas erinevalt eesti keele õpetajatest ja administratsioonist ühtegi, kes eesti keele täiendkoolitust enda jaoks täiesti ebavajalikuks peaks.

Erialast täiendkoolitust on viimase 5 aasta jooksul saanud 77% aineõpetajatest. Täiendkoolitusel osalenuid on enam eestikeelse emakeelega aineõpetajate, humanitaar-, sotsiaalteaduste jne ja arvutiteaduste valdkonna õpetajate seas.

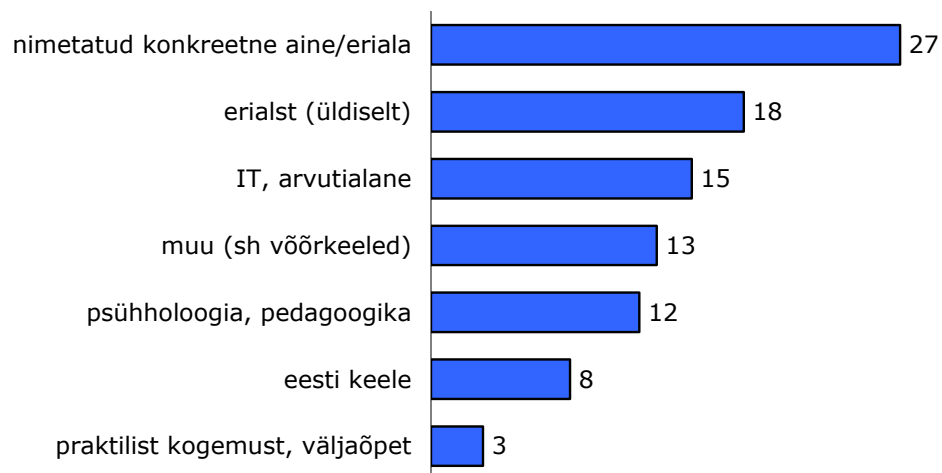
Joonis 42. Erialase täiendkoolituse vajalikkus aineõpetajate arvates, n=128

Valdavalt peavad aineõpetajad erialast täiendkoolitust väga vajalikuks (69% - [joonis 42](#)), lisaks neljandik üsna vajalikuks. Ühtviisi vajalikuks peavad eesti keele koolitust nii need, kes ei ole, kui ka need, kes on viimase viie aasta jooksul saanud erialast täiendkoolitust.

Aineõpetajatelt küsiti, millise ala täiendkoolitust nad enda jaoks olulisimaks peavad. 27% aineõpetajatest nimetas täiendkoolituse soovina kindla aine või eriala ([joonis 43](#)). Need olid järgnevad: meditsiin (3), kokandus (2), ajalugu, ühiskonnaõpetus auto hooldus ja remont, automaatika, programmeeritavad kontrollid, automatiseerimine, ehituse puusepp, ehituse viimistlus, elektripaigalduste käitlemine, elektroonika, hüdraulika, joonestamine, kaasaegsed sissepritsesüsteemid, tehniline diagnostika, keevituse alal, klienditeenindus, (maja) remont ja kinnisvarahooldus, restoraniteenindus, kodumajandusalast, kondiitrindus, kulinaaria, laomajandus, raamatupidamis-arvestus, logistika, matemaatika, mehhatroonika, paigaldus ja käitlus, pediaatria, projekteerimine, teenindus, toidlustusteenindus, turismimajandus, õendus, üldehitus.

Joonis 43. Aineõpetajate erialase täiendkoolituse soovid, n=128

18% aineõpetajatest edastas oma soovi täienduskoolituse osas kui lihtsalt „erialas“, jättes eriala täpsustamata. Suurem osa (23-st vastanust 16) erialase koolituse soovijatest on tehnika, tootmise, ehituse ja põllumajanduse õpilasi õpetavad aineõpetajad.

IT ja arvutialast koolitust soovisid keskmisest sagedamini arvutiteadusi, psühholoogilist ja pedagoogilist koolitust, aga teenindust õpetavad õpetajad.

Muud täiendkoolitust sooviksid lisaks eesti keele täiendkoolitusele ka 74% eesti keele õpetajaist. 38% nendest sooviks koolitust psühholoogia ja pedagoogika vallas, 5 õpetajat arvutialast ja 4 õpetatava eriala spetsiifilist eesti keele õpet.

Lisaks soovisid eesti keele õpetajad täiendkoolitust järgnevas: keelekümblus (3), uute õppematerjalide presentatsioon, riigieksamite analüüs, juhtimiskoolitus, metoodika, müügi- ja teeninduse erialane koostöös eesti keele õpetajatega, projektikirjutamine, probleemsete õpilastega toimimine, uusimate õppemeetoditega tutvumine, uute õppevahendite autorite soovitusel nende õpikutega töötamiseks.

Lisad

Lahtised küsimused

ÕPILASED

26. Mis on eesti keele paranemisele kaasa aidanud?

eesti keele tunnid (9)
eesti keele tunnid (neid on väga palju olnud)
eesti keele tunnid selles koolis. õpetaja.
eesti keele õpetaja
eesti keele õpetaja Serafima Danilovna
eesti keele õpetaja sihikindlus
eesti keele õpetus(tunnid)
eesti keele õppimine tundides
eesti keeles rääkimine
eesti kirjanduse lugemine ,vestlused õpetajaga
eesti kool
eestikeelne keskkond tehnikumis ja ühiselamus
eestikeelsete ajalehtede lugemine, suhtlemine eesti keeles
elukeskkond, pidev tegelemine eesti keelega.
elukutse nõuab
eratunnid
eratunnid ja kursused
hea programm ja ka hea õpetaja.
hea programm ja õpetamisviis
hea õhkkond koolis ja õpetajate suhtumine
hea õpetaja (7)
hea õpetaja ja soov õppida
hea õpetaja nõudlikus ja suhtlemine eestlastega
head eesti keele õpetajad
head õpetajad (2)
heal tasemel eesti keele õpetaja
heal tasemel õpetamine
uudishimu uue vastu
huvi uute erialaste sõnade vastu
igapäevane eestikeelne suhtlemine, uute valdkondade uurimine, sõnavara
täiendamine
intensiivne õppimine koolis
keele praktika, suhtlemine õpetajaga
keele õppimine (2)
keeletunnid
koduste ülesannete korralik tegemine selles õppeaines.
koduste ülesannete täitmine, mille maht on päris suur

koolis toimuvad tunnid
kursused
kvalifitseeritud õpetajad
kõne keel
lugemine
nõudlik õpetaja
nõudlik õpetaja, kes püüab aidata
olen hakanud rohkem eesti keeles rääkima.
omandatud materjali kordamine ja uue õppimine
peab ise tahtma
pidev suhtlemine eesti keeles
pidev suhtlemine mind ümbritsevate inimestega.
praktika (3)
praktikal viibides oli rohkem suhtlemist.
programmi õpetatakse hästi (Serafim Danilova tunnis)
puudulikud teadmised keeles
põhjalikum, süvenenum keeleõppimine
pöörasin rohkem tähelepanu keelele
püüdlikkus ja õpetajate suhtumine
rohkem suhtlemist eesti keeles
räägin rohkem
saan aru ja sõnavara on täienenud.
see, et olen huvitatud, et (keeleoskus) paraneks
see, et olen rohkem suhelnud
see, et on võimatu emakeeles suhelda.
see, et õpime rohkem väljendeid kui grammatikat.
see, mismoodi siin õpetatakse, mulle meeldib õpetamisviis.
sihikindlus
siin on parem õppida
suhtlemine (2)
suhtlemine eesti õpilastega
suhtlemine eestlastest eakaaslastega
suhtlemine tunnis
suhtlemine õpetajatega (5)
suhtlemine õpetajate ja sõpradega
suhtlemine ühiskonnas
suur püüdlikkus ja huvi
suurem arv eesti keele tunde
sõnavara täienes
tean rohkem sõnu ja olen hakanud rohkem aru saama.
tihe suhtlemine eestlastega
tore õpetaja
tunnid
täiendav tegelemine (eesti keelega)
täienes sõnavara ja arusaamine (keelest)
töö
uued õpikud ja sihikindel õppimine
uued, huvitavad programmid. suurepärase õpetaja.
uus õpetaja ja suhtumine õppimisse
vajalikkus, hea õpetaja
väga asjatundlik õppejõud (kalev salumets)
väga hea õpetaja

õpetaja (3)
õpetaja ja kodune töö
õpetaja ja tema metoodika
õpetaja nõudlikkus
õpetaja, kodune töö
õpetajad (2)
õpetajad on eestlased
õpetajaga suhtlemine ja eestikeelsed õppeained.
õpetamise (hea) tase (2)
õpetamise tase
õpetamise tase on kõrgem kui (varem) koolis
õpetamise viis
õpetaja ja minu püüdlused
õppeainete eesti keeles õppimine
õppejõud on andnud palju praktilisi ülesandeid
õppematerjalid ja ka õpetamine.
õppeprogramm
õppisin aasta keelt

ÕPILASED

27. Millest tingituna ei ole eesti keele oskus paranenud?

(liiga) kerge programm
(tingituna selle)ebavajalikkusest
(vähene tundides) kohalkäimine
(õppe)kirjandust ei ole. suur grupp
aeg on inglise keelt õppida.
ebapiisav tähelepanu igale õpilasele
eesti keele tundide arv on väga väike
eesti keele õpetamise halb tase. ei ole raamatuid!
eestlastega suhtlemise vähesus
ei ole igapäevast suhtlemisvõimalust, mis võimaldaks kasutada eesti keele alaseid
teadmisi ja värskendada keeleoskust. praegu on see võimalik vaid koolis (1,5
või 3 tundi nädalas)
ei ole olnud huvitatud selle paranemisest
ei ole püüdnud
ei ole soovi ja praktikat
enam paremaks minna ei saa!
endapoolne halb püüdmine
eriti ei õppinud
halb õpetamine ja see, et õpetaja rõhutab pidevalt (õpilaste)nõrka keeleoskust
halvasti õpetatakse (3)
keel ei meeldi . halvasti õpetatakse.
koolis on ainetunde vähe.
koolis õpetas meid õpetaja eesti keeles, aga siin õpetatakse vene keeles
koormus vähene
kuna ei valda eesti keelt ja õpetaja ei meeldi
kuna puudub eesti keele õpe
kunagi õppisin tundides, aga ei olnud võimalik praktikas kasutada ja (keel)
ununeski üsna kiiresti
ma ei saanud rohkem kõnepraktikat
ma püüan aga tulemused on kesised

madal õpetamise tase
madalam õppeprogrammi tase.
midagi uut ei pakuta. ei ole mingeid uusi (õpetamise)meetodeid.
midagi uut ma tunnis kuulnud ei ole.
mitte millestki
mulle ei meeldi, kuidas seda ainet tehnikumis õpetatakse
mulle on tarvis õpetajat, kes sunniks mind eesti keelega tegelema
nõrgal tasemel õpetamine
olen suhelnud eranditult ainult venelastega
omandame koos algajatega baastadmisi ja edasi ei liigu
paljust ei saa aru, ei õpetata (paljut)
pidevalt toimuvad eesti keele tunnid.
pole keelepraktikat
pole kellegagi suhelda
pole olnud aega ja võimalust eestlastega suhelda
pole pidevat suhtlemisvõimalust, mille abiga teadmisi süvendada. oleks hea, kui
oleks võimalust suhelda eesti koolide õpilastega.
pole vajadust
pole vajadust sellega tegelda, ei sunnita (tegelema)
pole vajadust selleks
pole võimalust eesti keeles suhelda
pole võimalust vabal ajal (eesti keeles) suhelda
pole õpikuid, halb programm
programm on madalamal tasemel kui koolis
puudub eesti keele õpe (4)
puudub võimalus suhelda eestlastega
raske vastata. siin õpitakse eesti keelt samal tasemel kui meil enne koolis,
sellepärast ei ole midagi muutunud. midagi uut ma õppinud ei ole.
raskesti arusaadav õpetamislaad ja aja puudumine selleks, et täiendavalt eesti
keele õppimisega tegelda
sageli tegelesime tundides millegi muuga, eestlastega suhtlemine on vähenenud
seda, mida me siin praegu läbi võtame, ma juba tean!
sel põhjusel, et ma siin midagi uut teada ei ole saanud
sel põhjusel, et seda ainet ei õpetata.
sel põhjusel, et siin on eesti keele tunde väga harva.
sellepärast, et niimoodi õpetatakse. vähe õppevahendeid.
sest ma ei saa sellest(keelest) üldse aru
sest ma ei saa õpetajate(jutust) aru, selgitavad asju halvasti
sest ma ei õpi eesti keelt
sest on vähe suhtlemist eesti keeles
sest pole võimalust suhelda
sest puudub selline õppeaine
sest seda kõike me õppisime juba (endises) koolis
sest tunnid toimuvad tihti vaid eesti keeles
sest õpetamise tase on madal. tahaks enamat.
suhtlemine
suhtlemine eestlastega
suhtlemise võimalus puudub
suhtlemisest
suhtlemisvõimaluse puudumine
tunde on jäänud vähemaks
tunde on vähe (3)

täielik igavus tundides ,juurde õppinud ei ole midagi
vaid erialase keele õpetus
vilets programm, (mul) on see varem juba läbitud.
vähe eesti keele tunde (2)
vähe eesti keele tunde, vähe eesti keele praktikat
vähe on suhtlemist eestlastega
vähe on võimalust suhelda
vähe suhtlemist
vähe võimalust eesti keeles suhelda
vähe õppetunde. tase on madalam kui keskkooli lõpetamisel.
vähene kokkupuude eestlastega (2)
vähene praktika
õpetaja kehva tuju ja kehva seletamisoskuse tõttu.
õpetaja seletab asju halvasti ja paneb ebaõiglaselt hindteid.
õpetamise madal tase
õpetamise tase on kehvem
õpetamise(hea)tase
õpetamislaad on kehvem kui oli (meil) koolis
õpetamissüsteem.
õpetatakse seda, mida ma juba tean.
õpetati seda, mida juba teadsin
õpitava(aine) keerukus
õppeasutuses ei ole eesti keele tunde, eesti keelt õpin tööl eestlastega suheldes.
õppegraafiku tihedus; vabaaja veetmise võimalused
õppegrupi liikmete keeleoskuse tase on madal ja õpetamine järgib sama taset.
õppeprogramm on täpselt sama.
õppimiskeskused

ÕPILASED

29. Miks Te peate eesti keele õppimist vajalikuks?

(sellega kaasneb) võimalus suhelda, head töökohta saada

(vajalik tööl, et suhelda kolleegidega.

(vajalik) tööleasumisel (4)

1. elame Eestis 2. see on riigikeel 3. see on enamiku (riigi)elanikkonna suhtluskeel
ainus põhjus on, et elan Eestis

ametialasel suhtlemisel elus

annab võimaluse saada head tööd

arvan, et eesti keelt on vaja, sest elame ju Eestis.

eesti keel - see on riigikeel.

eesti keel on alati vajalik

eesti keel on ametlik riigikeel. kogu tootmine on eestikeelne, seadusandlus on
eestikeelne. ja suhtlemiskeel..

eesti keel on riigi keel

eesti keele oskusega on rohkem võimalusi tööd saada

eesti keele oskusega vene keelt rääkivaid inimesi tööle ei võeta

eesti keelt nõutakse tulevasel töökohal.

eesti keelt on vaja hea töökoha saamiseks

eesti kodanik peab tundma keelt vähemalt suhtlus tasandil

Eestis olles pean oskama eesti keelt.

Eestis (elades) on see vajalik

eestlastega suhtlemiseks
elame eesti riigis, keele mittetundmine on lugupidamatus selle vastu
elame Eestis (6)
elame Eestis ja ilma eesti keeleta ei saa läbi.
elame Eestis ja see on vajalik
elame Eestis ja selleks, et inimestega suhelda, on see keel vajalik
elame Eestis, kus riigikeel on eesti keel
elame Eestis, see nõuab keeleoskust.
elame Eestis seda tuleb teha
elan Eesti Vabariigis, kus tuleb osata eesti keelt
elan Eestis ja pean seda keelt tundma.
elan Eestis ja pean tundma keelt
elan Eestis ja seda on lihtsalt tarvis.
elan praegu veel Eestis
elan riigis, kus riigikeeleks on eesti keel.
elu nõuab
eluks ja tööks Eestis
elus kulub kõik ära
enesekindluse jaoks
sest see on riigikeel
et aru saada mis teleris räägitakse
et leida hea töö
et leida tööd
et meie maal leida väarikat tööd
et saada head tööd
et saada kõrgema kvalifikatsiooniga tööd
et seda osata ja et suurendada suhtlusringi
et tulevikus leida tööd
et tunda ennast kindlana eestlaste seas
et tööd leida
et tööl klientidega suhelda
et vabalt tunda keelt
et vabamalt vallata keelt
iga keele oskamine tuleb kasuks.
igal pool nõutakse
igal pool nõutakse töölevõtmisel eesti keele oskust
ilma eesti keele oskusega ei saa töökohta(head töökohta)
ilma keeleoskusega ei ole võimalik eesti vabariigis meditsiinivaldkonnas töötada.
vajalik ka (lihtsalt)suhtlemiseks inimestega
ilma keeleta on raske
ilma keeleta pole midagi teha
kavatsen Eestis edasi elada ja pean oskama eesti keelt.
kavatsen elama jääda Eestisse
keel on hädavajalik
keel on hädavajalik kõigis elu valdkondades
keele tundmine on kasulik eriti riigikeel
keeleoskus pole kunagi koormaks, kuigi mulle isiklikult see väga vajalik ei ole,
ehkki..
kui asuda tööle, on see..
kuna elan Eestis
kuna elame Eesti riigis ja väga tihti tuleb kokku puutuda sellega, et meist ei saada
aru.

kuna elame Eesti Vabariigis, kus riigikeel on eesti keel.
kuna elame Eestis (8)
kuna elame Eestis ja hea töökoha saamiseks
kuna ma siin elan, on mul vaja teiste inimestega suhelda.
kuna see on riigikeel
kõik on eesti keeles ja töö pärast
lisateadmised kahju ei tee, pealegi kavatsen ma Eestis elada ja endale korraliku töö
leida.
ma elan ju Eestis ja pean keelt tundma
me elame Eestis (6)
me elame Eestis ja ilma eesti keeleta tööd ei leia.
me elame Eestis ja peaksime oskama paremini suhelda
me ju elame Eestis ja nii on kergem tööd saada.
mitte ainult eestikeelse seadusandluse lugemiseks, vaid et üldse keelt osata.
muidu ei leia tööd
muidu ei saa tööd
muidu ei võeta kuskil ei praktikale ega tööle.
mulle meeldib keeli õppida
nagu praktika näitab, ei jõua keeleta praegusel ajal kuhugi.
olen eesti kodanik ja pean keelt oskama.
on lihtsam tööle asuda
on vaja osata oma riigikeelt
on vaja osata selle maa keelt, kus elad
on vaja tunda selle riigi keelt, kus sa elad
parem tööle saada
paremini tasustatava töö saamiseks.
pean oskama selle maa keelt, kus ma elan.
praegu ilma selleta läbi ei saa.
prestiižika töö saamine
puutun väga tihti kokku eesti keeles suhtlevate inimestega. tunnen end
ebamugavalt sellepärast, et ma eesti keelt ei oska.
riigikeel
riigikeelt on vaja osata (2)
seda on vaja suhtlemiseks, töö saamiseks ja eesti ühiskondlikus elus osalemiseks.
seda on vaja töö! (2)
see kergendab hea töö saamist tulevikus
see kulub mulle tulevikus ära.
see on eluks vajalik
see on meie riigikeel ja mul tuleb töötada eestikeelses keskkonnas
see on oluline
see on riigi keel (2)
see on riigikeel, mida osates on kergem siin maal elada
see on vajalik igas elusfääris
selle keele oskust läheb tarvis igal pool.
selleks, et Eestis tööd saada
selleks, et normaalselt töötada, et olla selle maa täisväärtuslik kodanik
selleks, et oleks lihtsam tööle hakata
selleks, et osata veel ühte keelt.
selleks, et saada kvalifitseeritumat tööd
selleks, et saada töökohta Eestis!
selleks, et suhelda
selleks, et suhelda ja (keelest)aru saada

selleks, et tööd leida
selleks, et tööd saada
selleks, et tööleasumisel vähemalt natuke eesti keelt osata.
selleks, et saada tööd
sellepärast ,et ees seisab elu Eestis
sellepärast ,et elan Eestis
sellepärast, et eesti keelt läheb vaja igal elujuhtumil.
sellepärast, et elame Eestis
sellepärast, et elan Eestis (2)
sellepärast, et igal töökohal nõutakse eesti keelt.
sellepärast, et mul läheb elus eesti keelt vaja.
sellepärast, et ses riigis elades on see vajalik
sest ,et elame Eestis
sest ,et elan Eestis
sest eesti keel on riigikeel
sest eesti keel on riigikeel
sest eesti keelega puutub sageli kokku
sest elame eesti riigis
sest elame eesti riigis
sest elame eesti vabariigis
sest elame Eestis (4)
sest elame Eestis ja eesti keelt rääkivate inimestega on ka huvitav suhelda
sest elame Eestis ja siin on riigikeeleks eesti keel
sest elame Eestis, eesti keele tundmine on (tingimata) vajalik!
sest elame Eestis, eesti keele õppimine on väga oluline.
sest elame selles riigis
sest elan eesti vabariigis
sest elan Eestis
sest elan Eestis ja asjaajamine käib eesti keeles
sest elan Eestis, nii on tõenäolisem saada hästitasustatavat tööd.
sest elan selle maal - riigikeel
sest ilma selleta ei saa Eestis kuidagi läbi
sest kavatsen siin elada
sest ma ei oska seda peaaegu üldse.
sest ma elan Eestis. (eesti keel on vajalik) siin töötamiseks
sest ma elan siin
sest ma sündisin siin ja olen elanud.
sest me elame Eestis
sest me elame Eestis ja siin on riigikeeleks eesti keel.
sest seda läheb vaja
sest seda läheb vaja suhtlemisel tavaelus
sest see keel on eesti riigikeel.
sest see on eesti riigikeel.
sest see on meie maa riigikeel
sest see on riigikeel (8)
sest tulevikus läheb vaja
suhtlemine ei tule kellelegi kahjuks
suhtlemise jaoks (4)
suhtlemiseks, osavõtmiseks selle maa elust
sündisin Eestis
sündisin ja elan Eestis
tahan saada eesti vabariigi kodanikuks

tuleb elada sellel maal ja töö klientidega nõuab eesti keele oskust
tuleb ette suhtlemist eesti keeles
tulevase ameti jaoks.
tulevaseks tööeluks selles ühiskonnas.
tulevikus läheb vaja.
töö (3)
töö jaoks ja üldse.
töö jaoks on vaja
töö leidmiseks (3)
tööandja nõuab töölevõtmisel
töökoha leidmiseks
tööks näiteks
tööl nõutakse eesti keele oskust
tööle asumiseks (3)
tööleasumise probleemid
töötada eestlastega koos
vajalik edaspidises elus
vajalik kauplustes suhtlemiseks
vajalik neile, kellel tuleb Eestis elada ja töötada.
vajalik on see siis, kui siin elad, aga kui sõidad kuhugi mujale, siis pole eesti keelt küll vaja.
vajalik töö jaoks
vajalik tööleasumiseks (2)
varsti ei ole enam mitte miski vene keeles
võimaldab rohkem teenida
võimalik, et tulevane töö- ja elukoht eeldab eesti keele valdamist

ÕPILASED

30. Miks ei ole eesti keele õppimine teie arvates vajalik?

aga kellele seda üldse vaja on?!

astusime Euroopa Liitu, seal on vaja inglise keelt
eesti astumine Eurooliitu on teinud vajalikumaks selle liidu tähtsamate liikmesriikide(inglismaa, saksamaa, prantsusmaa) keelte oskamise erinevatel põhjustel
esialgu saanilma hakkama
Euroopa Liidu jaoks on vaja osata inglise keelt
Euroopa Liidus on peamine keel inglise keel
Euroopa Liit (2)
Euroopa Liitu astumine eeldab pigem inglise keele oskuse parandamist
kulutab aega, mida on vaja põhianete õppimiseks
kuna mul isiklikult läheb seda harva vaja, siis mulle see vajalik ei tundu.
kuna see keel toimib ainult siin
lähen elama Venemaale
ma ei ole enam võimeline ,seda oleks pidanud tegema esimeses klassis
mu suhtlusring koosneb venelastest
olen venelane ja eesti keele oskus pole mulle vajalik
parem õppida võõrkeeli, eesti keelt pole Euroopas kellelegi vaja
pigem on tarvis inglise keelt õppida.
pigem on vaja õppida inglise keelt
piisab sellest, kui teed hästi tööd
pärast euroopa liitu astumist ei ole eesti keelt kellelegi tarvis

saab ilma hakkama
saab ilma selleta ka läbi
sel juhul, kui (inimesel) on reaalne plaan jätkata õpinguid mõnes teises riigis või
asuda elama teise riiki
sest astusime Euroopa Liitu ja nüüd pole mitte eesti keelt, vaid inglise keelt vaja.
sest eesti astub Euroopa Liitu
sest enamik elanikkonnast on venelased ja Euroopas olles on parem õppida inglise
keelt
sest saan ilma eesti keeleta hakkama: seda läheb mul vaja väga üksikutel juhtudel
siis, kui oleme Euroopa Liidus, läheb minu arvates inglise keelt vaja.
tehniline keel praktiliselt puudub, tülikas on kasutada.

EESTI KEELE ÕPETAJAD

24. Miks Te peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles vajalikuks?

annab suhtlemisoskust, erialast sõnavara töös
annab võimaluse praktiseerida keelt ning viia praktika teooriaga kokku.
arendab isiksust
erialakeele praktiseerimiseks (2)
erialakeelt vaja osata
erialase sõnavara kinnistamiseks ja laiendamiseks
et oleks võimalik tulevikus töötada eestikeelses töökeskkonnas
et omandada, kinnistada erialast sõnavara; praktiseerida keeleoskust teises
keskkonnas, teise õpetajaga; saada kinnitust oma teadmiste jne
et oskaks ja suudaks leida tööd, saada aru spetsialistidest hiljem
et paremini kasutada oma keeleoskust tööol
et töökeskkond muutuks igal pool eestikeelseks
et vastaks tänapäeva nõuetele
et õpilased õpiks kuulama eesti keeles
ettevalmistus praktika ja tegeliku töö teostamiseks. suhtlemiseks töökollektiivis, kui
see pole just umbkeelne(venekeelne)
keeleoskus suurendab noorte konkurentsivõimet tööturul
kooli lõpetajad peavad oskama suhelda klientidega nende emakeeles
laiendab silmaringi, koostööd eestlastega, tööprotsessi jne
läheb vaja tulevases töös
nii omandatakse kutsekeel kõige paremini
paraneb keeleoskus- tuleb paremini toime töökeskkonnas
see aitaks eestikeelse terminoloogia omandamisel
see võimaldab rääkida spetsiifilistest asjadest eesti keeles
selleks, et omandada paremini erialane sõnavara, et oleks rohkem võimalusi leida
tööd, töötada oma erialal
sellel erialal töötamine eeldab eesti keele oskust
suhtlemiseks klientidega, kolleegidega
suhtlemiseks tööol
tahvlile joonistatu ei asenda silmaga nähtut.
tehnilist sõnavara
toetab keele omandamist
tuleb kasuks tulevases töös
töö jaoks
vastamaks tänapäeva nõuetele
õpilane omandab erialast terminoloogiat kergemini

AINEÕPETAJAD**7. Miks Te peate osade erialainete õpetamist eesti keeles vajalikuks?**

aine omandamiseks
 annab lisateadmisi
 annab parema võimaluse töötamiseks Eestis
 dokumentatsioon ja terminoloogia on eesti keeles
 edukaks kontakteerumiseks teenindatavate klientidega
 eestikeelse suhtlemisoscuse parandamiseks
 Eestis töötades tuleb osata ka eestikeelset erialasõnavara
 ei saa hooldada patsienti, kui ei tea tema keelt
 elektrialane tehnoloogia on kardinaalselt erinev
 eriala, mida ta õpib, läheb müüki eelkõige Eestis
 erialane terminoloogia (3)
 et oldaks kompetentsemad
 et kiiremini keelt selgeks saada
 et lugeda erialakirjandust, (edukaks)osalemiseks konkurents(ist) (tööturul)
 et olla tööturul konkurentsivõimelised (4)
 et teaksid terminoloogiat ja saaksid tööle asuda
 et töötada eesti riigis mistahes kollektiivis
 et õpilased oskaksid tulevikus suhelda
 EV seadustes orienteerumiseks
 kasutamiseks erialaselt, eesti uusima seadusandluse ja kirjandusega tutvumiseks.
 kasvõi selleks, et paremini läbi lüüa tööturul
 keeleoscuse taseme tõstmiseks
 konkurentsivõime tõstmiseks, üldise keelearenduse eesmärgil, eestikeelse
 terminoloogia omandamiseks
 kui inimene läheb õppima magistrantuuri, on keeleoskus hädavajalik
 kuna dokumentatsioon on eesti keeles
 kuna töökohtades nõutakse eesti keelt
 kuna valmistame spetsialiste Eestis töötamiseks
 kutsestandard sätestab eesti keele kõrgtaseme
 läbilöögivõime tööturul
 mõisted, terminid jne, suhtlemine
 omandatakse oskus mõista sama valdkonna spetsialiste
 on vajalik edasises tööelus
 paneb õpilase ka erialal eesti keeles väljendama
 rohkem võimalusi saada erialast informatsiooni
 see kergendab töö saamist
 see kindlustab kergema kohanemise tulevases tööelus
 sel erialal tööle asumisel on dokumentatsioon ettevõtetes eestikeelne
 selleks, et edukalt töötada (oma) erialal
 selleks, et hiljem sellel alal töötada
 sest õpilased elavad Eestis ja hakkavad ka tööle Eestis
 teeninduses on keele tundmine vajalik
 tulevase karjääri jaoks
 töö jaoks, keele paremaks tundmiseks, eluks Eestis
 töö nõuab
 töökeskkond kakskeelne (3)
 töökoha valikul arvestatakse eesti keele oskust
 tööil puutuvad õpilased sageli kokku erialase terminoloogiaga mitte emakeeles
 tööleasumiseks eesti tööturul
 tööturu nõuded (2)

õpetuse taseme tõstmiseks

ADMINISTRATSIOON

23. Miks Te peate osade erialainete õpetamist eesti keeles vajalikuks?

aitab sõnavara täiendada

arendab ja annab võimaluse riigikeelt omandada

eesti keele õpetajad on reeglina filoloogid ja tunnis käsitletakse igapäevaelu

puudutavaid teemasid. erialakeelt eraldi õpetamine ei ole nii efektiivne kui

erialainete õpetamine eesti keeles

eestlastest klientidega suhtlemine selgitamaks, mida on vaja teha

eriala edasiandmine

erialane keeleteave suureneb

erialane terminoloogia

erialase keele äraõppimiseks, tööks hädavajalik

erialaste terminite teadmine kergendab tööd

erialaste vahendite - riistadest arusaamist

et oskaks erialast keelt

et selgusele jõuda, kes ja kas soovib lõimuda eesti ühiskonda

et toime tulla eestikeelses keelekeskkonnas

et õpilane valdaks suhtluskeelt ja erialast terminoloogiat

et õpilased eesti keele paremini ära õpiksid

ettevõtetes on tehnoloogiliste protsesside ja teised tehnoloogilised dokumendid

peamiselt eesti keeles

kaubandus- ja teenindustöötajate jaoks on hädavajalik teada terminoloogiat ja osata

suhelda

keele kasutamise oskuse parandamine (praktika), keeleõpetuse tundides õpetatakse

kõnekeelt, kuid täiendavalt vajab ka tööelus erialast sõnavara, n: töölepingud jne.

keelepraktika

kuna õpilased peavad Eestisse tööle jäädes hakkama suhtlema eesti keelsete

ametiasutustega ja klientidega

kutsestandard nõuab kõrgtaset eesti keeles

kvalifikatsioonistandardid nõuavad (neid) teadmisi

lihtsam tulevikus erialal hakkama saada

meie lõpetajate konkurentsivõime tugevdamiseks tööturul

meie õpilased on kinnipeetavad ja kergem on töölesaamine

oskus suhelda kollektiivis suhtlus, kui ka erialasel tasandil

parandab keeleoskust erialaselt, suhtlustasemel

praktika, kogemus

praktiliste vilumuste omandamiseks

saab keelepraktikat, töölihtsam

saamaks hakkama töökohas ka eestikeelses keskkonnas

see annaks parema võimaluse praktiseerimiseks

see võiks parandada väljavaateid töö leidmiseks

siis on töökohal kergem suhelda ja aru saada ülesannetest

suhtlemine klientidega nõuab erialaste terminite valdamist

suurendada eesti keele õppimise võimalusi

süvendab eesti keele oskusi erialaselt; tõstab võimalust tööturul konkureerimisel;

tõstab õpetajate enesehinnangut ja motiveeritust integreeruda eesti ühiskonda

toetab eesti keele õppimist, õpe toimub ju eesti vabariigis - me kasvatame ka

kodanikke

tulevates töökohtades vaja eesti keelt kasutada

täiendavate võimaluste saamine tööalal, aga ka suhtlemises
tööks tööandjaga ja klientidega
tööle asumise ja töötamise vajadus
töötamiseks tellijate/klientidega; erialase kirjanduse lugemiseks.
tööturul peaks lihtsam olema
vajalik toimetulekuks töökeskkonnas
võimaldab erialase sõnavara parema omandamise ja kinnistamise
õpilane omandab terminoloogia professionaalses keskkonnas, ilma arusaamatuid sõnu
ja väljendeid tuupimata
üleminekuks ja keele õppeks

EESTI KEELE ÕPETAJAD

25. Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate?

elektriala, keevitamine, lukksepatööd, automaaler, kinnisvarahooldamine
erialaained (4)
erialaained (kokk, müügiialane)
erialaste (õendustoimingud)
erialatehnoloogia (2)
erialaained, mis eeldavad suhtlusvilumuse kujunemist
igast aineist natuke
informaatika (2)
kodanikuõpetus, kirjanduses eesti autoerid, valikuliselt erialaained, dokumentide
vormistamisega seotud ained, sissejuhatavad moodulid
kostüümiajalugu
kulinaaria ja teenindamine
kõigi peamiste, müüki ja teenindamist õpetavaid aineid
kõik elektri- ja automaatikaalased ained
kõiki (2)
kõiki, kus on tulevikus vaja suhelda eesti keeles ja lugeda-kirjutada eestikeelset teksti.
lukksepp, keevitaja, elektrik, treial, autolukksepp, automaaler, laevaremont,
keskkonnalukksepp
materjaliõpetus, ka praktikatunnid
need, mis annavad üldteavet erialast
programmeerimine, ao
psühholoogia, lastekaitse
sissejuhatus erialasse, klienditeenindamine
sõltub erialadest

AINEÕPETAJAD

8. Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate?

ainult omandatava eriala
algetapil-abistavad tehnilised distsipliinid
antud erialal töötamiseks vajalikud ained
arvutialane terminoloogia ,üldse terminoloogia
eesti keel (tehniline)
elektrialade
elektrotehnika
elektrotehnika, elektroonika, elektrimasinad jt.
elektrotehnika, elektroonika, matemaatika, loogika

erialained, mis puudutavad otseselt tööd sellel erialal
eriala (2)
erialaained, ametialased ained
erialal, millised nõuavad klientidega suhtlemist
erialatehnoloogia, automaatika
erialatehnoloogiat
Hooldus (2)
humanitaarainete
kaubatundmine
kaubatundmine, laomajandus jne.
kliendikesksed erialad tööstuse erialad
klientide teenindamine
kulinaaria, kasvatus, aiandus.
kulinaaria, töö lastega, hotelliteenindus
kutseerialad
kutseõpetus
kõigi (2)
kõigi ainete puhul teatavat miinimumi
kõik õppeained, mis puudutavad õe eriala
lao dokumentatsioon lao tööga seotud programmid
mingi osa erialaainetest
neid mis aitavad omandada teh.terminoloogiat
nende , mis seotud klienditeenindusega
peamiste, mis erialaga seotud
praktilised (3)
praktiliselt kõikide erialaainete
profileerivad (üld)
põhiained peaksid olema eesti keeles, muidu seda ei omanda
raske vastata: peaaegu kõikide.
spets. tehnoloogia, informaatika
spetsiaalselt (valitud)eriala, praktika
teenindusega seonduvat, klientidega suhtlemisel
tehniline dokumentatsioon
tem, signalisatsiooni-ja liikumisinstruktsioonid
umbes 20% programmist
värviõpetus, joonistamine, muusika

ADMINISTRATSIOON

24. Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate?

AO, kliendi teenindus
autoremont, autoehitus, rätsepatel tehnoloogia
eesti ajalugu ja kultuur; erialaselt praktilised harjutused
ehituse ja metallitöö erialaaineid
ehitusvaldkonna, elektriala, puidutöötlemise -tislis
eriala tehnoloogiaga seonduvaid
erialaained
erialaained ja humanitaarained
erialaste ja lähtudes olemasolevatest kakskeelsetest õpetajatest
erialatehnoloogia, materjaliõpetus
erialatehnoloogia, teenindus

esialgu lisaained, hiljem erialatehnoloogiat
informaatika ja erialaained
infotehnoloogia, logistika
jooniste lugemine, instrumente ja inventari (puutuv)
juukselõikus
kehaline kasvatus, kunstiõpetus, muusika
kinnisvarahooldus
klienditeenindamine, suhtlemispsühholoogia, materjaliõpetus
klienditeenindus, suhtlemine
kulinaaria, teenindamine
Kõike (5)
kõiki, mis puudutavad tööd klientidega
materjaliõpetus, tehniline mõõtmine, osa eriala
minu arvates ei ole vahet millist ainet. meie oleme õpetanud projektijuhtimist,
juhtimise aluseid ja keskkonnakaitse rühmas ökoloogiline mitmekesisus
mis ei ole liiga spetsiifilised
osaliselt projekteerimine, tüpologia, disaini ja kunstiajalugu
osaliselt tehnoloogiat
peamiselt peaksid need olema üldandmed, aga erialaained - ainult osaliselt eesti
keeles
peamiste
praktikaõpe, suhtluspsühholoogia
põhiainete, tehnoloogia, suhtlemine, klienditeenindus, asjaajamine
põhierialaaineta
seadusandlus, elektrialased
suhtlemine, teenindamine
sõltub erialast
sõltub erialast, näiteks erialased üldained
tegelikult võiks kõigil erialastel olla mõni moodul eesti keeles näiteks kodumaine
kultuurilugu koos eestikeelse allikmaterjaliga
tootmisõpetus
töösse tihedamini puutuvaid, näiteks materjaliõpetus, kalkulatsioon jt.
õenduse eriala
ülderialaainete

ADMINISTRATSIOON

26. Miks Te peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks?

ei tohi tekkida lisaraskusi erialade õpetamisel.
enamuse erialatunnist muutub tõenäoliselt keeleõpetuseks
eriala omandamiseks ette nähtud aeg pole suur, seetõttu vaja materjal omandada
efektiivselt
sest eesti keele valdamise tase on madal

AINEÕPETAJAD

11. Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles peate Te mittevajalikuks?

absoluutselt kõikide (erialaainete)
arvutiga seotud alad
asi ei ole õppeainetes vaid keele valdamises
elektroonika, elektrotehnika, spets.tehnoloogia
erialained

erialaained
erialaained nõuavad konkreetseid teadmisi, tootmise nüansside mõistmist
erialaaineid peab õpetama emakeeles. lisaks erialakirjandust eesti keeles ei olegi või
on see siis halvasti tõlgitud.
erialaste ainete(üldse)
joonestamine, materjaliõpetus, metallitöötlemine
keemia-tehnoloogia
keevitamine
keevitustehnoloogia, keevitusstandardid
kutseõpetus
kutseõpetus, tehnokatuseeskiri ja signalisatsioonijuhend
kõike peaks õpetama emakeeles
kõiki erialaaineid
kõiki üldmeditsiinilisi ja kliinilisi aineid, eesti keelt võiks kasutada hooldajate
õpetamisel
kõikide (7)
kõikide kutsealaste(praegusel hetkel). mõne aja pärast, kui keeleoskuse tase tõuseb,
tekib võimalus hakata tasapisi "tõlkima".
neid erialasid, kus on keeruline tehniline terminoloogia
paljud õpilased mõistavad selgitusi halvasti vene keeleski
peaaegu kõigi
programmeerimine, matemaatika; maailmavaatelised ained nagu filosoofia või selle
alused.
põhiainete
seadistamine
spetstehnoloogia, materjaliõpetus, joonestamine
tehnilised ained
täppisteadused - kohe eriti.
võõrkeeled, keemia, füüsika, ajalugu

ÕPILASED

40. Mis võiks eesti keele õpetamise juures olla teisiti, mida ootate koolis pakutavalt eesti keele õppelt ?

(ootan) lihtsalt selle paremaks muutmist
(ootan) rohkem suhtlemist eesti keeles erinevatel teemadel. rohkem erialase keele õpetamist.
(paremaid) õppevahendeid - õpikuid, töövihikuid
(tuleb sellele) rohkem tähelepanu pöörata
(võiks toimuda) üliõpilasvahetus
(võiks) suhelda vähehaaval
(õpetamise juures) võiks kasutada rohkem vene keelt
(õppe) täiustamist ja teistsugust suhtumist alates ametnikest.
(õppe)koormust peaks suurendama.
arvan, et kõik on niisamagi kenasti, kui ainult tunnis rohkem eesti keelt räägitaks.
arvan, et kõik võiks jääda nii nagu on.
arvan, et on juba hiljavõitu midagi muuta
arvan, et praegugi on kõik hästi
distsipliin tunni ajal vajab parandamist
eesti keele oskust
eesti keele reeglite seletamist nii eesti, kui ka vene keeles
eesti keele tundide arvu suurendamine

eesti keele tundide arvu suurendamist
eestikeelsete sõnade õppimist
ei miski (midagi ei peaks muutma)
ei saa vastata kuna puudub selline aine
enamata tähelepanu grammatikale.
enamikku õppeainetest võiks õpetada eesti keeles
eraldi tähelepanu igale õpilasele, tunnist osavõtjate vigade analüüs eesti keeles.
et ei segataks elamist
et ostetaks õpikud
head õpikud
hästi õpetatakse
intensiivsemat suhtlemist
intensiivsemat õppetööd
intensiivsemat õppimist, suhtlemist tunnis.
isiklikul tasandil tihedamat suhtlemist
jätta rohkem aega suhtlemispraktikale.
kassettide kuulamine, filmid eesti keeles
kasvõi natukene eesti keele rääkimist
keeleoskuse paranemist
keeleoskuse taseme tõusu
keeletundmist kesktasemel
keeleõppe intensiivistamist
kohtumisi eestlastest eakaaslastega
kõige olulisem on igapäevane suhtlemine.
kõigepealt tuleks see aine kasutusele võtta, siis küsida
kõik (3)
kõik võib ka endiseks jääda
kõnekeele arendamist
käänete ja sõnade lõppude parem tundmine
lisada eesti keele tunde (2)
ma ei tea, mida õpetamisega ette võtta - ma tahan kohe ära teha kesktaseme eksami ja
siis eesti keele tunnis enam mitte käia.
minu arvates tuleks kõigepealt jagada õppegrupp eri osadeks keeleoskuse taseme järgi .
nii saaksid kõik kasu.
mitte midagi (3)
mitte miski (rahul)
mulle meeldib õpetamisviis (2)
mulle sobib kõik
mulle õpetamisviis meeldib.
muuta taset
niigi on kõik normaalne
olen kõigega rahul. kui, siis võiks olla rohkem suulist suhtlemist
ootan rohkem individuaalset lähenemist
ootan seda, et oskaksin hästi eesti keelt.
ootan õpetamistaktika muutmist, õppijatele erinevate iseseisvate ülesannete andmist
paljugi!
peaks andma iga kord(tund) rohkem sõnu kodus õppimiseks
peaks huvi tekitama , seni veel huvi ei ole
peaks jagama grupi vastavalt keeleoskuse tasemele osadeks
peaks jätma kõik nii nagu on.
peaks kuulama rohkem eestikeelseid kassette. arendama igapäevase kõnekeele oskust
peaks muretsema eesti keele õpikud

peaks rohkem grammatikat õppima.
peaks rohkem suhtlema.
peaks tõstma taset.
pole midagi viga, olen kõigega rahul
pole vaja midagi muuta
praegune olukord on ka vastuvõetav
praegune on normaalne
pretensioone ei ole
programmi peaks tõhusamaks muutma.
põhjalikku grammatika käsitlemist. peaks rohkem õppima eestikeelseid sõnu.
pöörata rohkem tähelepanu eesti keele õppijatele, nende teadmiste süvendamisele
rohkem eesti keele tunde
rohkem huvitavaid, mängulisi tunde
rohkem nalja
rohkem oskusi igapäevaseks, tavaelus suhtlemiseks
rohkem peaks eesti keeles rääkima.
rohkem rõhumist eestikeelsele suhtlemisioskusele
rohkem suhelda klassis eesti keeles
rohkem suhtlemist eesti keeles (5)
rohkem suhtlemist eesti keeles ja rohkem selgitamist
rohkem suhtlemist eestikeelses keskkonnas
rohkem suhtlemist ja kõnekeele praktikat
rohkem suhtlemist, kirjad
rohkem tunde
rohkem tunde ja rohkem õppimist. praegu on tund kord nädalas ja kord(jälle)üks kuu jooksul.
rohkem tähelepanu kõnekeelele
rohkem võiks õpetada grammatikat ja rääkida eesti keeles
rohkem võimalusi eesti keeles suhelda
rohkem õpikuid ja raamatuid
rohkema rõhu panemist elukutsealasele suhtlemisele.
rohkemat suhtlemist
rohkemat õppimist
see on (praegu) kümnenda klassi tasemel!!
sisendama huvi keele vastu.
sobib kõik
suhtlemine eesti keeles ja eesti rahvusest õpetaja
suhtlemist
suhtlemist eesti keeles
suhtlemist ja kõigi õpilaste osavõtmist tundidest.
suhtlemist on vähe
suhtlemist rohkem eesti keeles
suulist kõnet rohkem
suuremat tundide arvu (3)
süvendatumat õppimist
tahaks jõukohasemat programmi
tahaks osata suhelda(vallata kõnekeelt), et tunda end võrdõigusliku kodanikuna.
tahaks, et oleks rohkem teksti kuulamist ja et meil oleksid õpikud.
tahan eesti keelt vabalt vallata, kasvõi näiteks suhtlemiskeelt.
tarvis oleks rohkem suhelda: nii üksteise kui õpetajaga.
teadmisi (2)
tehniliste terminite süvendatumat õppimist

teine õpetaja
tuleb olla eesti keskkonnas nii et ei oleks muud väljapääsu
tuleks eraldada selle õppimiseks rohkem aega
tundide arvu peaks suurendama (4)
tundide arvu suurendamist, kursuselt ootan oma teadmiste paranemist
tundide mahu suurendamine
tunnid peaksid olema huvitavamad
tuua eesti keel ainena õppekavasse
tõsta õppe(programmi) taset. vaja on kirjandust: õpikuid, töövihikuid jne.
täpse, suunitletud materjali avaldamine kättesaadavus
täpsemat selgitamist õpilastele
uusi huvitavaid õppematerjale
vaba suhtlemisoskust väga mitmesugustel teemadel
video
viia eesti keel programmi suuremas mahus
võiks anda loomingulisemaid ülesandeid (kirjandeid)
võiks jätkata endistviisi
võiks jätta kõik nii kuis on
võiks jätta kõik nii nagu praegu on
võiks lisada eesti keele tunde
võiks olla natuke keerulisem
võiks olla rohkem võimalust eesti keeles rääkida
võiks rohkem õpetada erialaseid oskusi eesti keeles
võiks rohkem õpetada kõnekeelt
võiks suurendada tundide arvu, et eesti keel saaks selgemaks
võiks toimuda kohtumisi eestlastest eakaaslastega
võiks vaadata rohkem eestikeelseid filme.
võiks õpetada paremini eesti keelt rääkima.
vähem ülesandeid
väiksemaid gruppe
õpetada eesti keelt eesti keeles
õpetaja peaks karmim olema
õpetajad peaks suhtlema õpilastega rohkem eesti keeles
õpetajad peaksid olema eestlased ja eesti keele tunnis peaks vene keele osa olema minimaalne
õpetajad võiks olla professionaalsemad
õpetamine vene keeles
õpetamist korralikul tasemel
õpetamist, aga mitte kontrolltöid
õpetaja vahetus
õpin Tallinna Transpordikoolis, hea meelega osaleksin (õpilaste)vahetusprogrammides
õpin, et parandada oma eesti keele oskuse taset
õppeprogrammi peaks parandama: ootan sellelt eesti keele vaba valdamist ja head hääldust.
õppetöö peaks olema intensiivsem

ÕPILASED**3. Miks te asusite õppima just sellesse kooli sellele erialale?**

(et saada) kõrgharidus vene keeles

(kool)asub lähedal. siin on just see eriala, mida tahtsin õppida. mulle meeldib infotehnoloogia ja kõik muu, mis sellega seotud.

(kooli) sellepärast, et oli vaja. erialale sellepärast, et mulle meeldib arvutiga tööd teha.

(võimalus) tasuta õppida.

1. kõige vastuvõetavam õppeasutus Tallinnas 2. huvitav eriala, mulle meeldib 3. võimalus saada tööd pärast lõpetamist ja ka koolivaheajal

ainult Kohtla-Järve polütehnikumis õpetati välja tol ajal programmeerijaid ja infotehnoloogiaspetsialiste. selle eriala valisin sellepärast, et see meeldib mulle alguses tahtsin kokaks saada, aga mul ei õnnestunud sinna sisse saada. siis sattusin õppima seda eriala, mulle hakkas see meeldima ja tahangi nüüd seda õppida.

arvuti tundma õppimiseks

arvan, et varsti on see eriala kõrgesti tasustatud ja ma saan kindlustada oma elu ja perekonda

arvan, et elus kulub igasugune ametioskus ära.

arvan, et praegusel ajal on sellised elukutsed nagu infotehnoloog ja logistik väga nõutavad.

arvan, et tulevikus muutuvad keskkonnaküsimused aktuaalseks, minu selles õppeasutuses saadud teadmisi hakatakse väärtustama ja ma leian endale töökoha arvuti õppimiseks

arvuti(ala) läheb tulevikus vaja.

asi on selles, et mulle meeldis selle kooli õhkkond. ja ühegi ameti oskamine pole liiast. asjaolude kokkulangevus

astusin just sellesse kooli, sest see on suurim allesjäänud venekeelne kool

asub elukoha lähedal. enda rumalus.

asub kodu lähedal ja mujale ei jõudnud aga ma ei kahetse

autolukksepa amet meeldib mulle juba lapsest saadik

eesmärgiga elukutse omandada.

ei olnud mujal vabu kohti

ei saanud TTÜ-sse sisse, aga eriala meeldib - kuidagi oma.

elukohas ei olnud õppeasutusi, kus õpetataks seda eriala.

elukutse meeldib (4)

elukutse meeldib ja saab ka keskhariduse

elukutse on kõitev ja huvitav ning nõutud ka kool sobib

elukutse on laialt levinud välismaal ja on võimalus hästi teenida

elukutse tundus huvitav

eriala huvitas

eriala meeldib ja kool on kodu lähedal

eriala meeldib ja õppeasutust mulle soovitati

eriala soovitasid teadlikud inimesed ja kool on prestiižne

eriala tundus huvitav

esiteks on see kool lähemal, teiseks on siin parem kui mujal.

esiteks sellepärast, et korruga saad nii keskharidus kui elukutse.

et arvutit tunda

et kinnistada ja täiendada end juba olemasolevas ametis ja tõsta ametialast kvalifikatsiooni

et omandada elukutset. siit saab paremat haridust kui teistest õppeasutustest (tehnikumidest)

et omandada seda elukutset: kulub elus ära

et omandada seda eriala ja ka teadmisi saada

et omandada uut eriala
et saada elukutse ja keskharidus
et saada haridus ja eriala
et saada keskharidust ja nõutavat eriala
et teada saada palju uut ja huvitavat
et tunda arvutit ja leida sellealast tööd
et tõsta kvalifikatsiooni ja ametioskuse taset
et tõsta kvalifikatsiooni ja professionaalset taset.
et tõsta oma ametialast kvalifikatsiooni
et vana meelde tuletada ja uut õppida.
et õppida ära uus amet ja hakata tööle.
hakkas kõige rohkem meeldima
hea eriala ja alati võib leida tööd
huvitav
huvitav elukutse ja tulevikus ilmselt on selle järgi ka vajadust
huvitav eriala
huvitav eriala, avastan enda jaoks midagi uut
igavusest (2)
infotehnoloogia - perspektiivne eriala. kolmanda kursuse järel saan keskhariduse ja
elukutse ning võin edasi õppida kõrgkoolis (ttü, polütehnikum)
inimestega suhtlemine
juhus, saatus
just sel (elektrikeevitaja) erialal tahan ma saada rahvusvahelist sertifikaati: see annab
mulle head väljavaated tulevikuks.
just sellest õppeasutusest saan (tulevase) elukutse ja võimaluse päris palju teenida.
keevitaja amet on vajalik amet
klassi tüdrukud koos otsustasid
kodu lähedal ja tahtsin saada san. tehnikuks
kodu lähedal, mulle meeldib santehniku eriala
kodu lähedal, perspektiivsemat eriala pole leidnud
koka amet meeldib ja kõik sellega seonduv
koka elukutse on perspektiivne eestis
kool asub heas kohas
kool asub kodu lähedal
kool on kodu lähedal, et eestlased ja venelased õpivad koos ja meeldib puit
koolis õppimine tüütas ära. kõrgkooli astumiseks on vaja keskharidust. mulle meeldib
elektriasjandus
kukkus nii välja
kuna mulle meeldib töötada puiduga
kuna peale kooli lõpetamist sõidan ära ja jätkan õpinguid sellel erialal
kuna saab keskhariduse ja elukutse korraga mis on eluks vajalik
kutsumus
kuulsin, et infotehnoloogia on päris hea eriala, aga mulle eriti hästi ei istu. ehkki
soovisin seda eriala õppida.
kuulsin, et selline kool on ja tulingi siia õppima.
kõigepealt ma mõtlesin ja siis otsustasin sobiva elukutse kasuks
kõikide koolide hulgast soovitati mulle just seda kui kõige paremat. infotehnoloogi
elukutse valisin sellepärast, et tahan oma tulevikku seostada selle alaga.
lihtsalt niisama
logistiku elukutse on hea elukutse.
logistiku eriala mulle väga meeldib.
loodan sel erialal tööd saada

läheb vaja
läksin kooli sõprade soovitusel
läksin õppima sellesse kooli, sest polnud võimalik kuhugi mujale minna
ma arvan, et see on ida-virumaa parim õppeasutus. mulle meeldib arvutitega töötada.
ma ei tahtnud minna armeesse jaei tahtnud ka minna mehaanikuks või logistikaks
ma juba töotan (sel erialal), nüüd on mul vaja "paberit".
ma tahtsin saada just sellel erialal head haridust. mu vend õppis siin ja soovitas ka
mul just siin õppida.
meeldib (2)
meeldib joonistada ja üldse olen loominguiline inimene
meeldib koka amet
meeldib süüa valmistada
meeldib tulevane elukutse
mind köidab kunst ja see kool võimaldab mul õppida loominguulist eriala
minu erialal töötamiseks on seda haridust vaja.
mu lähedased töötavad samal erialal, mulle see eriala meeldib
mu sõbrad õpivad siin
mujale ei saanud ja amet meeldis
mujale mind ei võeta.
mul juba on autolukksepa elukutse ja tulevikus soovin omandada tehniliste elukutsete
laiemat spektrit.
mul on tuttavad, kes kas õpivad või on õppinud selles koolis ja juba töötavad sellel
erialal
mul pole võimalust astuda tasulisse kooli
mulle meeldib arvutialane töö. sellesse kooli läksin sellepärast, et tahtsin rutem seda
eriala saada.
mulle meeldib arvutiga tegelda. tahan teha tööd, mis on arvutitega seotud.
mulle meeldib arvutiga töötada (2)
mulle meeldib arvutiga töötada ja kooli tulin sellepärast, et siin õpivad paljud minu
sõbrad.
mulle meeldib arvutiga töötada, aga seda, miks just sellesse kooli astusin, on raske
öelda
mulle meeldib arvutitega töötada. infotehnoloog on tulevikuks hea eriala.
mulle meeldib elektriga seotud alal töötada ja ka õpetamine on heal tasemel
mulle meeldib elukutse ja õpetamise meetod
mulle meeldib jännata arvutitega
mulle meeldib kool ja eriala
mulle meeldib masinaid remontida ja inimestega suhelda
mulle meeldib meediku elukutse, tahan saada meditsiinilist haridust
mulle meeldib see elukutse, pean seda üsna keeruliseks (paljunõudvaks). sellel erialal
on võimalik leida ka tööd.
mulle meeldib see eriala (3)
mulle meeldib see eriala ja see tuleb mulle tulevikus kasuks.
mulle meeldib see eriala, tulevikus tahan selles ametis töötada ja palju raha teenida
mulle meeldib see eriala.
mulle meeldib see eriala. tihe suhtlemine inimestega. võimalus edasi areneda.
mulle meeldib suhelda inimestega ja mitmesuguseid toite valmistada
mulle meeldib suhtlemine inimestega. võimaldab minna pärast seda eriala
kaubandusala õppima.
mulle meeldib süüa teha, sellest koolist olen kuulnud palju head
mulle meeldis füüsika ja teadus üldse. pallide arvu põhjal pääsesin vaid sellesse kooli.
mulle meeldis õpetajate suhtumine

mulle meeldivad arvutid
mulle meeldivad toiduga seotud elukutsed
mulle on koguaeg meeldinud need erialad ja mul on heameel ,et leidsin sellise kooli
mulle on meeldinud väga toidu valmistamine, sellest johtuvalt ka elukutse valik
mulle soovitasid seda mulle lähedased inimesed, kes seda eriala hästi tunnevad.
mulle soovitati
mulle soovitati ja paljud tulid siia kooli elukutse on sobiv
mulle väga meeldib
mulle väga meeldib see elukutse ja tööd saab sel alal (edaspidi) ka alati.
mulle väga meeldis
näen asjal tulevikku
näen sellel elukutsel tulevikku
olen kuulnud palju head.
oli huvi selle eriala vastu
oli lihtne sisse saada ja infotehnoloogia eriala tõmbas mind.
olin huvitatud selle eriala omandamisest, sest mul on võimalus tulevikus sel erialal
tööd saada.
on eriala ,mis mulle meeldib ja paremat ma ei leidnud
otsustasin teha teoks lapsepõlveunistuse - saada tehnoloogiks.
palju huvitavaid ja universaalseid erialasid
parandada ametioskusi ja tõsta erialast kvalifikatsiooni.
parim kool Tallinnas. minu eriala õpetus on heal tasemel.
pean seda perspektiivikaks ja vajalikuks erialaks tulevikus. aga siia tulin sellepärast,
et kõrgkoolidel ei ole (rahalisi) vahendeid.
polnud teist valikut
polütehnikum annab hea ameti pluss keskhariduse. pärast seda saab astuda kõrgkooli
või hakata tööle
raske vastata
saab hariduse ja elukutse
see elukutse hakkas meeldima ja ka see, et haridust saab vene keeles
see elukutse väga meeldib mulle.
see eriala meeldib mulle
see eriala meeldib mulle ja ka üks minu pereliige on keevitaja.
see eriala on praegusel ajal väga aktuaalne.
see kool annab haridust vene keeles ja asub meie piirkonnas. seda eriala ma õppisin
ka varem ja tahtsin õpinguid jätkata
see meeldib mulle, mulle meeldib fantaseerida. ja seda läheb ka elus vaja
see meeldib mulle.
see on hea kool ja see elukutse kulub tulevikus ära.
see on mu unistuste elukutse
see on tulevikus väga nõutud eriala
see õppeasutus annab hea hariduse, mis aitab olla tööturul konkurentsivõimeline
selle kooli valisin, sest polnud piisavalt rahalisi võimalusi; eriala - see tundus kõige
meeldivam ja on rohkem võimalusi leida hiljem töökohta
selleks ,et ajaga sammu pidada peab tundma arvutit
selleks, et eriala omandada
selleks, et saada diplom ja asuda tööle
selleks, et saada elukutset, millel edaspidi töötada.
selleks, et tulevikus saada selle eriala (diplom)ja edaspidi kas õppida massaaži või
töötada.
selleks, et ununenut meelde tuletada ja kvalifikatsiooni tõsta.
sellepärast , et mulle meeldib keevitaja elukutse.

sellepärast ,et mulle meeldis eriala
sellepärast, et elan selles linnas ja (see on)uus eriala.
sellepärast, et saan siin korraka nii keskhariduse kui ka ameti.
sellepärast, et see eriala on hästitasustatav.
sellepärast, et ma siin õpin korraka nii ametit kui saan 12-kl. hariduse.
selles koolis õppis mu isa ja tema soovitusel ma siia tulingi
sest ainult Kohtla-Järvel on(õpetatakse seda)see eriala.
sest ei saanud sisse ülikooli, kuhu soovisin astuda
sest eriala on päris huvitav ja ka vajalik praegusel ajal
sest hakkas meeldima
sest jõudsin järeldusele, et just selles õppeasutuses saan hea elukutse . see annab
head eeldused ja perspektiivid tulevikuks
sest lõpetan siin 12 klassi ja saan veel ka elukutse.
sest ma ei tahtnud edasi õppida 10.klassis. andsin seni siia dokumendid sisse.
sest mind ei võetud vastu teise õppeasutusse
sest mind on alati huvitanud keskkonnaprobleemid
sest mulle meeldib arvutiga töötada
sest mulle meeldib autoasjandusest ülevaadet omada ja see on minu meelest kõige
normaalsem kool ka.
sest mulle meeldib mu eriala ja mul on plaanid(tulevikuks)tehtud
sest mulle meeldib see elukutse ja ka vanemad soovitasid
sest mulle meeldib see eriala (3)
sest mulle meeldivad arvutid kõige rohkem ja see eriala tutvustab neid kõige rohkem
sest mulle meeldivad arvutimängud ja üleüldse kõik, mis arvutitega seotud
sest mulle on alati meeldinud ehitusala.
sest mulle see amet sobib.
sest mulle väga meeldib arvutiasjandust õppida
sest näen perspektiivi tulevikuks.
sest olen õppinud juba seda eriala ja tahtsin saada rakenduslikku kõrgharidust
sest on vähe koole, kust saab ameti, ja see on kõige normaalsem kool
sest pärast selle õppeasutuse lõpetamist tahaks edasi õppima minna.
sest seda eriala õpetatakse vene keeles ja mul on vaja ka keskharidust.
sest see eriala on praegusel ajal aktuaalne ja sellepärast, et ma ei saanud sisse TTÜ-
sse
sest see kool on prestiižikas õppeasutus. automaatikat ei saa mujal õppida
sest see kool asub mu kodu lähedal. ja see eriala meeldib mulle.
sest see on hea kool
sest see töö on küllaltki perspektiivikas. õppetöö toimub ka poolenisti vene keeles.
sest see õppeasutus on ainus nii kõrgel tasemel õppeasutus meie piirkonnas
sest siin saab 12-kl.hariduse ja et ametit õpetatakse vene keeles.
sest siin saab nii ameti kui 12-kl. hariduse
sest siis saab alati tööd
sest tahan kiiremini haridust ja ametit saada. mulle meeldib arvuti taga istuda.
sest tahan tulevikus töötada just sellel erialal
sest tahtsin saada haridust ja elukutset, mulle meeldib eriala sest see on huvitav
sest tahtsin saada just nimelt sellele erialale
sest teise ei saanud konkursi tõttu sisse ja see oli tagavaraväljapääs.
sest teised õppeasutused on küllalt suure õppemaksuga. siin pole ka sisseastumisel
piiranguid.
sest teistes kutsekoolides seda eriala ei õpetata.
sest teistes õppeasutustes sellist eriala ei olnud
sest TPT on prestiižikas õppeasutus ja siit saab keskerihariduse

sest tunnen, et just see elukutse sobib mulle. ma ei kujuta end teises ametis ettegi. sest töötamise jaoks soovitud erialal on vaja meditsiinilist haridust
siin on autoremondieriala
siin on palju erialasid aga automaatika meeldis kõige rohkem
siin on võimalik saada nii keskharidus kui ka amet
siin õppida on prestiižne ja saab kesk-erihariduse
sisse astudes tundus koka elukutse parimana kuid hiljem hakkasin kahtlema
soov aidata inimesi
soov meedikuks saada on tõenäoliselt päritud.
soov saada kokaks
soovisin üle minna teisele erialale.
suhtlemine inimestega
sõbrad soovitasid ja mulle endale meeldib ka
sõbranna soovitas
sõbranna soovitas ja maise pean ka seda tähtsaks erialaks
sõprade ja vanemate soovitusel aga ameti valisin ise
sõprade soovitusel
tahan omandada meditsiinialaseid teadmisi
tahan rohkem teada
tahan saada kesk-eriharidust ja hea eriala
tahan tulevikus saada normaalset(hästitasustatavat)tööd. mulle meeldivad arvutid.
tahan töötada meditsiinialal, see huvitab mind. see töö rahuldab mind hingeliselt.
tahan töötada suhtlemisega seotud valdkonnas.
tahan töötada suhtlemisega seotud valdkonnas.
tahan töötada suhtlemissfääris
tahan töötada teenindussfääris (2)
tahan õppida arhitektiks
tahan, et mu elu oleks seotud meditsiiniga.
tahtsin astuda san-tehnika erialale
tahtsin end proovile panna ja end näidata.
tahtsin ennast proovida just selles koolis
tahtsin just meditsiini õppida. õppeasutus on kohe kodu kõrval ja õppetöö toimub emakeeles.
tahtsin rohkem teadmisi selle eriala kohta
tahtsin saada nii kesk- kui erialaharidust. koolil on hea kuulsus.
tahtsin saada autolukksepaks ja tulingi siia
tahtsin saada elukutset
tahtsin saada pagariks ja omandada keskharidust
tahtsin teada rohkem arvutist
tahtsin õppida ametit mida harilikus koolis ei ole võimalik omandada
tahtsin õppida arvutiga töötamist
tahtsin õppida just seda eriala ja siin on see olemas
tasuta haridus vene keeles
tulevase elukutse (omandamise) pärast
tuln siia õppima, et saada infotehnoloogia alal kõrgharidust, mul juba on sel alal keskharidus. tuln õppima sellesse kooli, sest keeleprobleemide tõttu ei saanud kuhugi mujale.
tuln siia õppima, sest mulle on edaspidi vaja just seda eriala.
tunnen juba pikka aega arvutit. ei tahtnud raisata 3 aastat gümnaasiumis, mida lõpetades ei saa mingit elukutset.
tuttavate soovitusel. mulle meeldib see eriala
unistasin lapsest saadik programmeerija ametist ja polütehnikum osutus lähimaks hea

tasemega õppeasutuseks
 unistasin sellest elukutsest
 uue huvitava eriala omandamiseks
 uus ja huvitav eriala ja venekeelne (õpetus)
 vanemad ja sõbrad soovitasid
 vanemad soovitasid (3)
 vanemad soovitasid (kuna nemadki on siin õppinud, võiks üht-teist nende probleemide
 kohta neiltki küsida)
 vanemad soovitasid ja (mõjutas) kooli prestiiž
 vanemad soovitasid ja soovitas ka sõber, kes ses koolis on õppinud
 õpin ehitaja-viimistleja eriala. valisin selle elukutse, sest sel erialal saab alati tööd.
 selle kooli valisin sellepärast, et mulle on vaja seda eriala ja elan ka kooli lähedal.
 õppeasutus asub kohe kodu kõrval ja mulle väga meeldib oma eriala
 õppimine on tasuta. vastab minu võimetele. (eriala) on huvitav.
 ökoloogia mulle meeldib, mind tõmbab rohkem looduse poole. ja ka (kooli)maja on
 lähedal

AINEÕPETAJAD

28. Milliseid aineid Te oleksite valmis õpetama eesti keeles?

aedvilja töötlemine
 ajalugu (2)
 asjaajamine (2)
 automaatika
 automaatika praktikum
 autoriõigus
 autovärvija eriala
 desmurgia
 elektriajamid
 elektriajamite juhtimine
 elektrimasinad (2)
 elektriohutus
 elektroonika ja digitaaltehnik
 elektrotehnika (3)
 erialatehnoloogia
 etikett
 füüsika
 haige lapse õendus
 interjöörid
 joonestamine
 keevitamise tehnoloogia
 keevituspraktika (2)
 keevitusseadmed
 keevitusstandardid
 keevitustehnoloogia
 kompositsioon
 kulinaaria
 kutsepsühholoogia ja eetika
 kõik praktilised õeained
 käsitöö
 lastehaigused, lastenakkus
 lihatöötlemise tehnoloogia

majandusõpetus
 matemaatika
 materjaliõpetus (2)
 operatsioonisüsteemid
 paigaldus ja käitlemine
 praktilised tööd
 progr. kontrollid
 programmeeritavad kontrollid
 projekteerimine
 reklaam
 S. A. süsteemid
 sissejuhatav osa
 soojusautomaatika süsteemide käit.
 soojusautomaatika süsteemide paigaldus
 sotsiaalhoolekanne
 tarbijakaitse
 terve laps
 terve lapse õendus
 tootmise organiseerimine
 tööohutus ja esmaabi
 tööstuslik autovärvimine
 tööstuslik plekksepatöö
 töötervishoid
 värvide, materjalide (spets.) tehnoloogia
 õ. pedagoogika
 õenduse alused
 õmblemine

EESTI KEELE ÕPETAJAD

21. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks vaja?

adapteeritud tekste ilukirjandusest mõlemas keeles -ühele lehel eesti teisel venekeelne tekst + sõnavara selgitustega
 eesti keele õpik meditsiinitöötajatele (õe, hooldusõe erialale)
 eriala (kokku, kondiiter, müüja, puhastusteenindaja) õppematerjale
 eriala sõnaraamatud, töövihikud
 eriala sõnaraamatud, töövihikud, "E nagu Eesti" õpik + töövihik
 erialaseid tekste, õpikuid järjekindlana ehitusega
 erialaste tekstide ja harjutuste kogumikke; õpikuid, mille teemaareng vastaks riigeksamil esitatavatele nõuetele.
 erialasõnastikud, töövihikud
 harjutusvara kesk- ja kõrgtaseme jaoks, ümberjutustuste tekste
 hindan väga E.Muru koostatud eesti keele töövihikuid I,II,III,IV - põhjalik ja loogiline grammatika esitus, hea sõnavara
 kassette kuulamiseks, videofilme
 kesktaseme õpikut
 kutsekooli õpilastele mõeldud õpikud
 kutsekoolidele oskuskeele õpikuid
 kuulamislinde (2)
 kuulamistekste
 lähtuvalt kesktaseme eksamist rohkem kuulamisteste, lugemis- ja grammatika teste

materjale koolile niipalju, et iga(!) õpilane saaks endale õppimise ajaks laenata raamatukogust ja õpetaja ei peaks ainult omapoolsete koopiategemise tegelema

normaalsed õpikud, audio- ja videomaterjalid, töövihikud
 oma erialakeele metoodilist õppematerjali ja sõnastikke
 rohkem video- ja audiomaterjale
 tehnilist õppematerjali kutsekoolidele (2)
 TV, erialaga seotud materjalid
 uut kesktaseme testi ja kuulamiskasseti juurde
 vastavalt riigieksamite nõudmistele ja oma eriala vajadustele
 videofilme Eesti kohta!! tingimata!! (loodus, Eesti erinevad piirkonnad, vaatamisväärsused)
 videomaterjalid
 õpikud, töövihikud
 õppematerjale gümnaasiumide jaoks piisavalt, kutsekoolile pole (ainult üksikud erialad, mis on koostatud õpetajate endi poolt)
 õppematerjale kutseõppeasutustele
 õppematerjale on piisavalt, aga kutsekoolide erialade jaoks vähe.
 õppematerjalid kutseõppeasutustele erialakeele õpetamiseks, nt erialadel lukksepp, laevaehitaja, metallitöö

ADMINISTRATSIOON

19. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks vaja?

E nagu Eesti
 ehitus- ja puiduerialadesse puutuv; filmi, lindimaterjali nii olme kui erialast (kassetid, videod)
 erialaainete õpikuid eesti keeles
 erialase suunitlusega eesti keele õppematerjale
 erialase suunitlusega õppematerjale med. töötajatele meditsiinilise sisuga, arhitektuuri ja kunstikallakuga spetsialistidele - ehituse ja kultuuriloo alased keeleõpikud
 erialased materjalid
 erialased töövihikud, audio-videomaterjalid
 erialased õpikud
 erialast lähtuvalt. kutsekoolis on just erialane sõnavara oluline
 erialaste terminite sõnastikud
 kesktaseme õpikut ja töövihikut vastavalt erialale
 kirjandust
 konkreetse erialade õppematerjalid eesti keeles
 lähtuvalt erialast kuulamistest, harjutustest, lugemisvara
 magnetofonikassetid, CD-materjalid
 metoodiline kirjandus, didaktilised materjalid
 metoodilisi materjale audio-video materjale
 neid, mida saab arvuti abil kasutada
 normaalsed õpikud, töövihikud, audio-videomaterjalid
 paremini teab eesti keele õpetaja
 programme arvutis kasutamiseks - õpilastele atraktiivsem ja huvitavam
 rohkem didaktilist materjali spetsiaalselt kutsekoolidele
 spetsiaalselt õpilastele välja töötatud töövihikud - tasuta
 sõnaraamatud, tarkvara e-õppeks, õppefilmid keelepraktikaks
 sõnaraamatud, teatmeteosed, ilukirjanus

tabeleid, kuulamise CD-sid, õppefilme, töövihikuid
 tehniline õppekirjandus
 tehniliste distsipliinide sõnastikud
 töövihikud, ülesannete kogumikud
 vaja ainult praktikat suhtlemisel
 vaja on õpetajate kakskeelset õpetamisoskust, materjalid on mõlemas keeles olemas
 videomaterjali
 videomaterjalid, helikassetid
 õpikud ja õppematerjalid keele ja eriala õppimiseks
 õpikuid ja töövihikuid tehnikakutsekoolide õpilastele
 õppefilme, teatmeteoseid, sõnaraamatuid, erialakirjandust
 õppematerjalid tehniliste erialade õpetamiseks: sõnastikud, tekstid, video- ja
 audiomaterjalid

AINEÕPETAJAD

9. Milliseid abinõusid Te peaksite vajalikuks kasutusele võtta, et juurutada venekeelsetes õpperühmades erialaainete õpetamist eesti keeles?

(palgata) eesti keelt oskavaid spetsialiste
 teha ettevalmistav kursus, eesti keele tundides õppida erialatermineid, seostada üldse
 eesti keele õppimist omandatava erialaga
 abinõud on võetud kasutusele, juba õpetatakse
 anda osa loenguid ainult eesti keeles
 anda termineid eesti ja vene keeles
 eelkõige õppematerjali väljaandmist eesti keeles
 eesti keele intensiivkurust teha 2-3kuud
 eesti keele lisaõpet algkursustel
 eesti keele tundide arvu suurendamist
 eesti keele õpikud
 eesti keele tundides suunata rõhku valitud erialade õpetamiseks eesti keeles
 eestikeelne terminoloogia õppeaineks
 erialaline ettevalmistus eesti keele ..(? -sisestaja)
 erialaõpetajatele eesti keele õpetamist
 heale õpetajale teha ettepanek valmistada ette loengute kursus eesti keeles, maksta
 talle ja ministeeriumi töötajad kuulaku mõningaid loenguid
 hindamissüsteemi (kuid paindlikult)
 iga eriala raames viia läbi õpilaste vahetusi eestikeelsete gruppidega vastavalt erialadele
 iga teema kohta vastav terminoloogi, enamkasutatavad fraasid, alguseks ka kirjalikud
 loengud 10-15 minutit
 intensiivistada koolides keeleõpet
 intensiivkursust teha 2-3kuud eesti keeles
 intensiivne eesti keele õpe mitme õpetajaga (ühte on intensiivse õppe korral raske vastu
 võtta)
 ka vene rühmadele toimub õppetöö eesti keeles
 kahekeelne erialane kirjandus, kahekeelsed õppejõud
 kutsuda eestikeelne spetsialist
 kõikvõimalikke, kuid ennekõike peaks õppima eesti keelt
 laiendada keeleõpetust, suurendada õpetajate keeleoskust
 lisatunnid spetsiaalse terminoloogia omandamiseks erialal, keele erikursused erialati
 metallerialadel puuduvad õpikud nii eesti kui ka vene keeles ,kahekordne palk neile, kes
 õpetavad kahes keeles
 metoodiline kirjandus, arvutiprogrammid erialaainete jaoks.

muuta eesti keele õpetamise metoodikat, just alates esimesest kursusest
 muuta vene laste suhtumist
 muuta õpetamise metoodikat: luua võimalusi keelt praktiliselt kasutada.
 organiseerida eestikeelseid üritusi
 rohkelt praktilisi näiteid
 sobivad õpikud, ülesannete kogud, muu materjal
 suhtlemistreeningud
 suurendada eesti keele tundide arvu
 tehnilise eesti keele õpetamine
 tunduvalt süvendatum eesti keele õpetamine (grammatika, suhtlemine)
 tutvustada tuleks eestikeelseid (eriala)termineid.
 tõsta eesti keele oskuse taset üldiselt
 tõsta eesti keele taset nii, et see aitaks õpilaste omandada kutset eesti keeles
 tõsta õpimotivatsiooni, näidates keeleoskusest tulenevaid eeliseid tööturul
 tõsta üldist eesti keele tundmise taset ,meie regioonis puudub suhtlemise võimalus ja
 praktika. tuleks vahetada õpilasi
 vaja oleks rohkem erialaseid kassette ja videofilme.
 vaja on selle valdkonna õpetajaid-spetsialiste
 viia sisse kursus "erialane terminoloogia ja selle kasutamine"
 õpetada eesti keele tungides eriala terminoloogiat
 õpetada eesti keelt seotuna õpilase valitud erialaga
 õpetada enne intensiivmeetodil eesti keelt, rääkida koolis eesti keeles
 õpetajate erialane väljaõpe, õpikud
 õppemetoodika peaks olema selline, et pidevalt kasutataks kaht keelt korraga. näiteks
 esitatakse õppematerjali kodaskoobis(?) ja õpetaja tõlgiks korralikult ja kordaks
 tähendust.

ADMINISTRATSIOON

25. Milliseid abinõusid Te peaksite vajalikuks kasutusele võtta, et juurutada venekeelsetes õpperühmades erialaainete õpetamist eesti keeles?

alguses osa tunde eesti keeles, hiljem rohkem
 alustada eesti keele tundidest
 anda välja õppevahendid konkreetsete erialade/õppeainete tehnilise terminoloogiaga
 eelnev süvaõpe eesti keele osas (eelkursus), siis on õpilane ehk suuteline eestikeelse
 erialaõppega toime tulema
 eelnevalt tuleb teha selgeks ametialane terminoloogia eesti keeles
 eesti keele etapiline siseseviimine erialasse
 eesti keele süvaõppe kava heakskiitu; õpetajate eesti keele lisakoolitust; eesti keeles
 õpetajate kümblemist erialatundides sama eriala eestikeelsetes koolides
 eestikeelne õpe juba toimub
 eesti-venekeelse terminoloogia õppematerjalid
 enne õppetöö algust õpetada eesti keelt
 erialaaine õpetaja peab valdama eesti keelt
 erialaste loengute korraldamine, täiendavate seminaride korraldamine
 erialatundides erialase sõnavara õpetamine
 et õpetaja valdaks keelt
 ettevõttepraktika, ekskursioonid
 infotehnoloogilised vahendid. video ...
 kasutada paralleelmaterjale, rakendada eesti kirjandust
 koostada sõnastikud
 koostöö õpetajate ja üliõpilaste vahel

kutsuda õppejõude TÜ-st ja TTÜ-st
leida õpetajaid, kes osakavad vajalikul määral eesti keelt
omada spetsiaalset õpetajat
praktika juhendajad eestlased
rakendada tööle eesti õppekeelega kutseõpetajad, kasutada eestikeelset õppematerjali
selleks peaks tõstma üldist eesti keele taset
tuleb tööle võtta eesti keelt valdavaid kutseõpetajaid
tuleks suurendada
tõsta õpilaste keeleoskuse taset; leida õpetajaid, kes valdavad nii eesti kui vene keelt
täiendavat finantseerimist väiksemate rühmade jaoks
töötada välja vastavate ainete vene-eesti sõnaraamatud õpilastele
vajalik on õpetaja, kes oskaks eesti keeles õpetada
vajalik, et õpetajad õpiks ära spetsiaalse terminoloogia
valida (kohale) õpetajaid, kes valdavad kahte (mõlemat) keelt
valmistada õpilasi ette erialainete õppimiseks eesti keeles, et nad mõistaks õpetajaid
varustada kooli vastavate õpikutega
õpetaja
õpetaja valdab eesti keelt
õpetajate ettevalmistamist kakskeelse materjali ja meetodikaga töötamiseks
õpetajate keeleline koormus
õpetaja võiks olla eestlane, kes oskab ka vene keelt ja vastupidi
õppekavades muudatuste tegemine, vastava õppematerjali olemasolu
üldist keeletaset tuleks tõsta
üleminek ühe aine haaval ja võibolla tunnid alguses kahes keeles

EESTI KEELE ÕPETAJAD

29. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates erialainete eesti keeles õpetamiseks vaja?

arvan, et näitlikke õppevahendeid
ei oma piisavalt infot erialainete õppematerjalidest
ei saa teised koostada, see on erialaõpetajate ülesanne
ei saa teised koostada, see on kooli õpetajate ülesanne
elektrimasinad, elektriajamid, elektrotehnika
eriala sõnastikud, töövihikud
erialade kaupa sõnaraamatuid(mehhatroonika, keevitus, metallitöö jne.)
erialaste tekstide ja harjutuste kogumikke
harjutusvara kesk-ja kõrgtaseme jaoks; erialaseid õppefilme
kokaraamatud
kõikide erialade vene-eesti ja eesti-vene sõnaraamatuid
neid materjale, mis aitaks koostada üldprogrammi lühendatud variandis
oskuskeele õpikuid
teksti, sõnavara
tekstide ja harjutuste kogumik erialase sõnavara ja suhtlemissituatsioonidega;
kuulamisteste, videoid, arvutiõpet
õpikud metoodilisi materjale
õpikud, tv, tabelid
õpikut, sõnaraamatut
õppematerjali omandamist toetavat sõnastikku koos metoodilise abimaterjaliga
õppematerjalid erialakeele õpetamiseks lukkseppadele, keevitajatele, laevaehitajatele,
metallitöö
ülamainitud erialade kohta tabelid, tekstid

üldmainitud erialade kohta

AINEÕPETAJAD

33. Milliseid õppematerjale ja õppevahendeid Te vajaksite, et hakata erialaaineid õpetama eesti keeles?

aega on vaja ja eesti keele konsultant-õpetajat
 antud erialal kaasaegne kirjandus eesti keeles puudub täielikult
 arvutiprogramme (2)
 eesti kõnekeele alast
 eestikeelsed plakatid, tehn. kirjandus, metoodilised materjalid
 eestikeelsed õpikud, õppevahendid
 eestikeelseid õpikuid
 eestikeelset erialakirjandust, kõnekeelealast
 eestikeelset kirjandust keevituse alal
 ehitusalane kirjandus, näitlikud õppevahendid
 elektroonilised õpikud
 eriala käsiraamatuid
 eriala sõnastikud, eesti keele metoodilised töötlused
 eriala õpikud, eesti keele õpikud
 erialane kirjandus vene kui ka eesti keeles
 erialased eesti keele õpikud
 erialaseid käsiraamatuid
 erialaseid materjale (instruktsioone, sõnastikke, käsiraamatuid jne.)
 erialast kirjandust (2)
 erialaterminite sõnastikku
 erialaõpikuid (2)
 filme, fotosid, slaide-näitlikke vahendeid
 head õpikut ja metoodilisi materjale.
 kassette, videomaterjale.
 kitsalt erialaseid kulinaaria ja teenindusalaseid sõnastikke
 kaasaegseid õpikuid muidu kulub ettevalmistamisele topelt aeg
 kordustrukid nt. turismialused - J. Jakobson
 laomajandusprogrammid eesti keeles, laomajanduse õpikud, aparaadid ja
 mõõteriistad, logistika
 materjalid valmistan ise ette
 metoodilised materjalid (2)
 metoodilisi juhendeid
 mittemingid õppevahendid ei aita, kui õpilane pole valmis ainet eesti keeles
 omandama. need, kes võimelised riigikeeles õppima, astuvad vastavatesse
 koolidesse.
 multimeedia vahendeid ,õpikuid
 pean endale rohkem looma töövihikusarnaseid materjale
 soovitavalt aineõpikud
 sõnastik, kirjandus
 töövihikuid
 TÜ väljaanded: sõnaraamatud, metoodilised materjalid
 vahendeid, uut remonditud võimlat või lisa harjutussaali
 vestlussõnastik spetsiaalsete terminitega
 õpikud (2)
 õpikud ja metoodiline kirjandus eesti keeles
 õpikud ja vahendid eesti keeles
 õpikud, arvutiprogrammid

õpikud, laboritööde juhendid, ülesannete kogud
õpikud, metoodilised materjalid jne
õpikud, metoodilised materjalid, tehnoloogilised kaardid
õpikud, näitlikud õppevahendid (plakatid, filmid)
õpikuid, sõnastikke
õppeasutuses juba on sellised materjalid ja vahendid
õppekirjandus (3)
õppevahendid, audio-, videokassetid

ADMINISTRATSIOON

28. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vaja vene õpperühmadele erialaainete eesti keeles õpetamiseks?

audio- ja videomaterjale, plakateid
eestikeelsed õpikud- neid ei ole eestikeelsetes koolideski
eesti-vene sõnastikke, pildimaterjale lihtsa eestikeelse tekstiga
eraldi töövihikuid, õpikuid
erialased materjalid
erialased sõnaraamatud, plakatid ja pildimaterjal, erialased cd või disketid
erialased sõnaraamatud, töövihikud
erialased õpikud
erialatehnoloogiat ja materjaliõpetust
iga kool lähtuvalt oma spetsiifikast töötab välja õpikuid oma erialade õpetamiseks
jaotusmaterjale, seletavaid sõnaraamatuid
kahekeelseid õpikuid, kassette eriala puudutavate küsimuste ja selgitustega
kirjandus, film, kassetid, videod vastava ameti materjalidega
kool võiks saada ühe eksemplari kõikidest materjalidest, mis ilmuvad. kui on vaja
rohkem, siis kool või ministeerium ostavad.
loengud-kirjalikud materjalid koos sõnastikuga (konkreetsed terminid), et kui õpilane
loengus ei saanud aru, saaks üle vaadata
metoodilised töötlustused, audio-video materjali
praktiliselt on eesti keele õppematerjalid olemas, vajalikud töövihikud
praktiliselt pole
puuduvad materjalid hetkel, töövihikud
selliseid, mis annaksid konstruktiivse ülevaate erialasest tehnoloogiast ja
lausekonstruktsioonidest
sobilikke e-kursusi
soome eeskujul põhierialade kakskeelsed loengukonspektid
sõnaraamatud
sõnastikud
terminoloogiasõnastikud (kommenteeritud)
töövihikud, erialased sõnastikud
töövihikud, audio-video materjal, sõnastikud
vajalikud on spetsiaalsed materjalid juuksuritööst
vene-eesti-vene tehnikasõnaraamat
video- ja audioõppematerjale
video-audio materjali, metoodika
võrdleva sõnavaraga õppematerjale
õpikud eesti keelest, kui võõrkeelest
õpikud erialade kaupa mitte-eestlastest õpilastele
õpikud kõigil erialadel; laboratoorsed ja praktilised tööd.
õpikud, töövihikud, videomaterjalid

õpikuid ja töövihikuid, arvutimaterjale
õpikuid kutsekoolides erialaainetele pole olemas
õpikut koos eesti-vene sõnastikuga (terminid)
õppefilme, sõnaraamatuid, õpikuid
õppekirjandust

EESTI KEELE ÕPETAJAD

42. Millist täiendkoolitust Te sooviksite?

alati uute õppematerjalide presentatsiooni, riigieksamite analüüsi
arvuti kasutamine keeletunnis õppematerjalide koostamine, mängud keeletunnis
arvuti, pedagoogika, psühholoogia (2)
arvutiõpetust
EG-alast
erialakeele kohta
erialast
juhtimiskoolitust
keeleadast, arvutialast
keelekümblust (2)
kutseõppeasutuse spetsiifikast lähtudes
metoodikaalast kursust
müügi- ja teeninduse eriala eesti keele õpetajatega koostöö
pedagoogilist, psühhiaatrilist
projektkirjutamine, probleemset õpilased
psühholoogia alal (6)
psühholoogia ning pedagoogikaalast, ka arvutialast
psühholoogiaalast (töö raskestikasvatatavatega); metoodika, arvuti
tutvumist uusimate õppemeetoditega
uute õppevahendite autorite soovitusi nende õpikutega töötamiseks
õpetatavate erialadega(erialase eesti keelega) seotud koolitust.

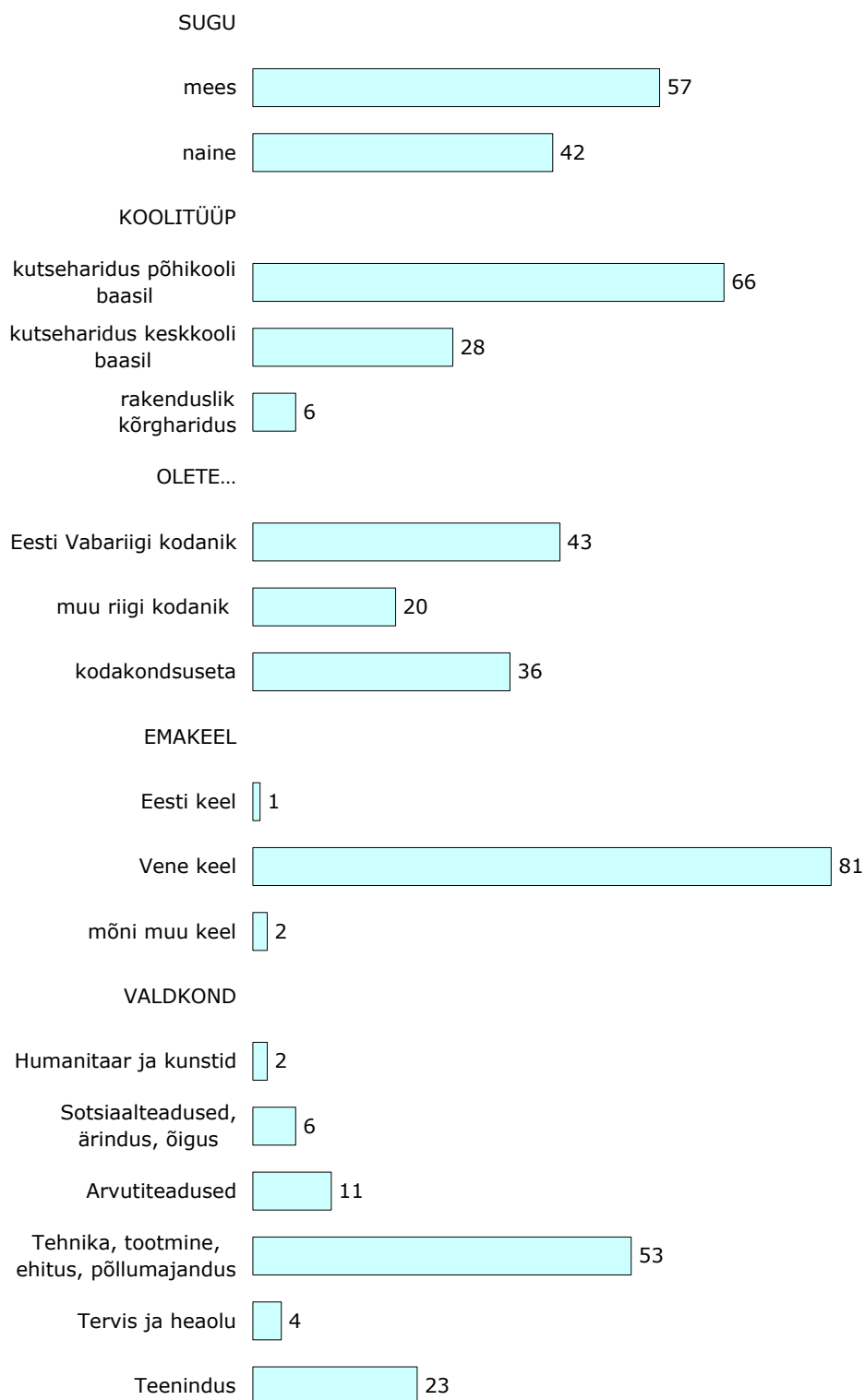
AINEÕPETAJAD

31. Millisel alal täiendkoolitust Te enda jaoks eelkõige vajalikuks peate?

(maja)remont ja kinnisvarahooldus
ajalugu, ühiskonnaõpetus
andmebaaside alast
arvuti diagnostika ,elektroonika
arvutialased teadmised
arvutitehnoloogia-alast
auto hooldus ja remont
automaatika, programmeeritavad kontrollid
automatiseerimine
eesti keel
eesti keel, arvuti
eesti keele alast
ehituse puusepp
ehituse viimistlus
ökonomika, marketing
elektripaigalduste käitlemine
erialainete praktiline õpe

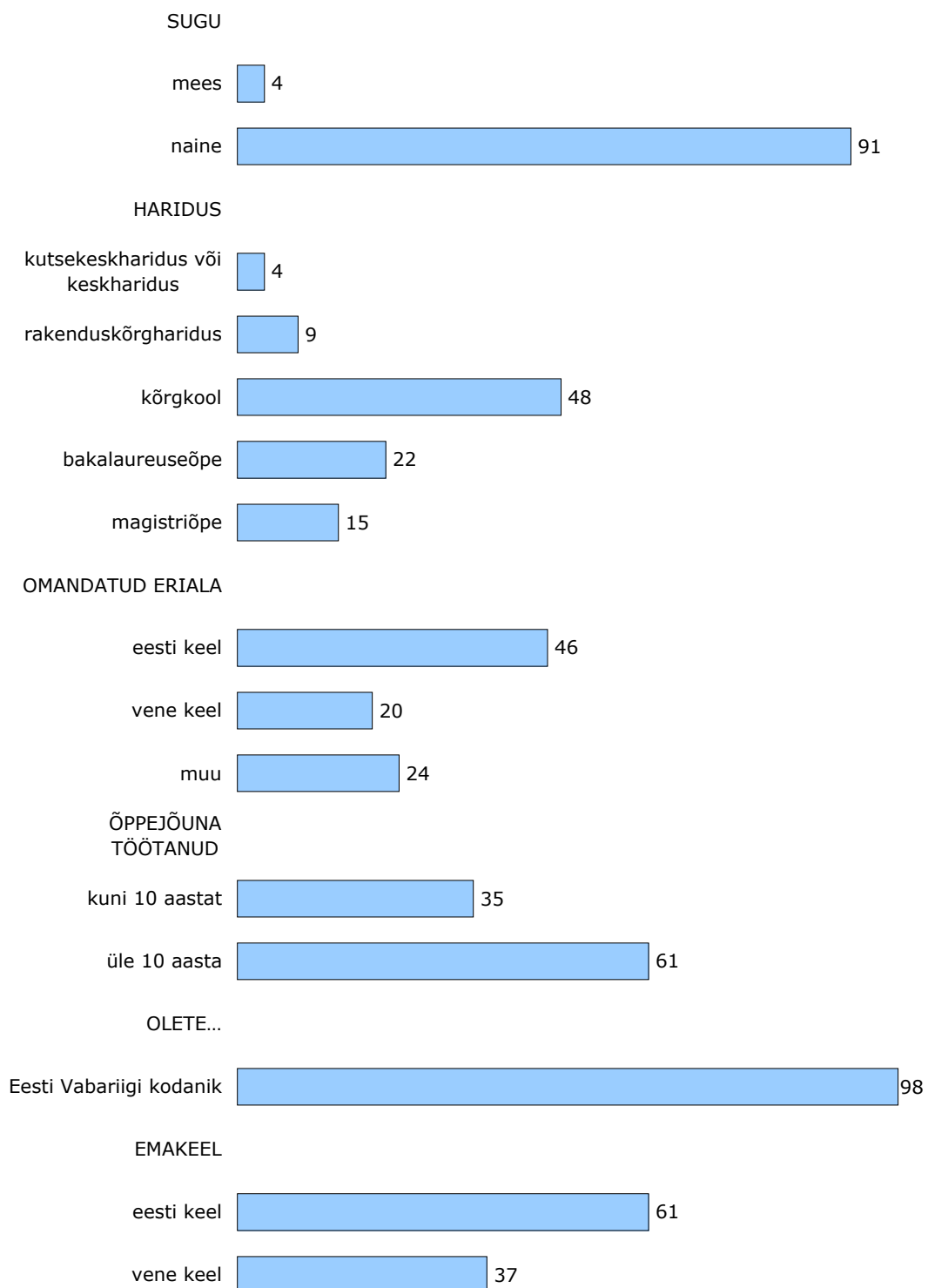
erialal uuemaid teadussaavutusi
erialal, eesti keele osas
erialal, millega tegelen
erialal, psühholoogia alal
erialal, sest napib kirjandust
erialast (11)
erialases valdkonnas - ca 2 aasta järel, pedagoogikas - ca 5 aasta järel
erialast ja pedagoogilist
hüdraulika
informaatika
infotehnoloogia (3)
infotehnoloogia alal, keelekursused
infotehnoloogia, eurostandardid
infotehnoloogia, võõrkeeled
ISO standardid
joonestamine, informaatika, AutoCad
juhtimisvahendid
kaasaegsed sissepritesüsteemid, tehniline diagnostika
kaasaegsetes ettevõtetes kvalifikatsiooni
keevituse alal
klienditeenindus, restoraniteenindus, eesti ja inglise keel
kodumajandusalast
kokandus
kondiitri
kulinaaria, pedagoogika
kõigis kiireltarenevates valdkondades
laomajandus, raamatupidamisarvestus, arvuti
logistika, inglise keel, infotehnoloogia
matemaatika, psühholoogia, pedagoogika
meditsiin
meditsiin, eesti keel (2)
mehhatroonika
minu erialal.
oma aines ja eesti keele alal
oma erialal (3)
paigaldus ja käitlus
pedagoogika (2)
pedagoogika, koka eriala
pedagoogilise kvalifikatsiooni saamist
pediaatria
praktiline väljaõpe
programmeerimine
programmeerimine, projekteerimine
programmeeritavad kontrollid
psühholoogiat
psühholoogiline konsultatsioon
psühholoogia, pedagoogika, õpetamise metoodika
raske öelda
sotsiaal-poliitilised küsimused, didaktika, arvuti
suhtlemispsühholoogia alal
tahaks omada võimalust kasutada kaasaegseid tehnoloogiaid
teenindus

toitlustusteenindus
tundide läbiviimine arvuti abil
turismimajandus
uued materjalid, tehnoloogiad
uued tehnoloogiad ja materjalid
uute arvutitehnoloogiate kasutamine
vajan erialaste teadmiste täiendamist
vene keele õpetamise metoodika, psühholoogia
õendusala õpetajale
õppeprogrammide täiendamise alal
üldehitus

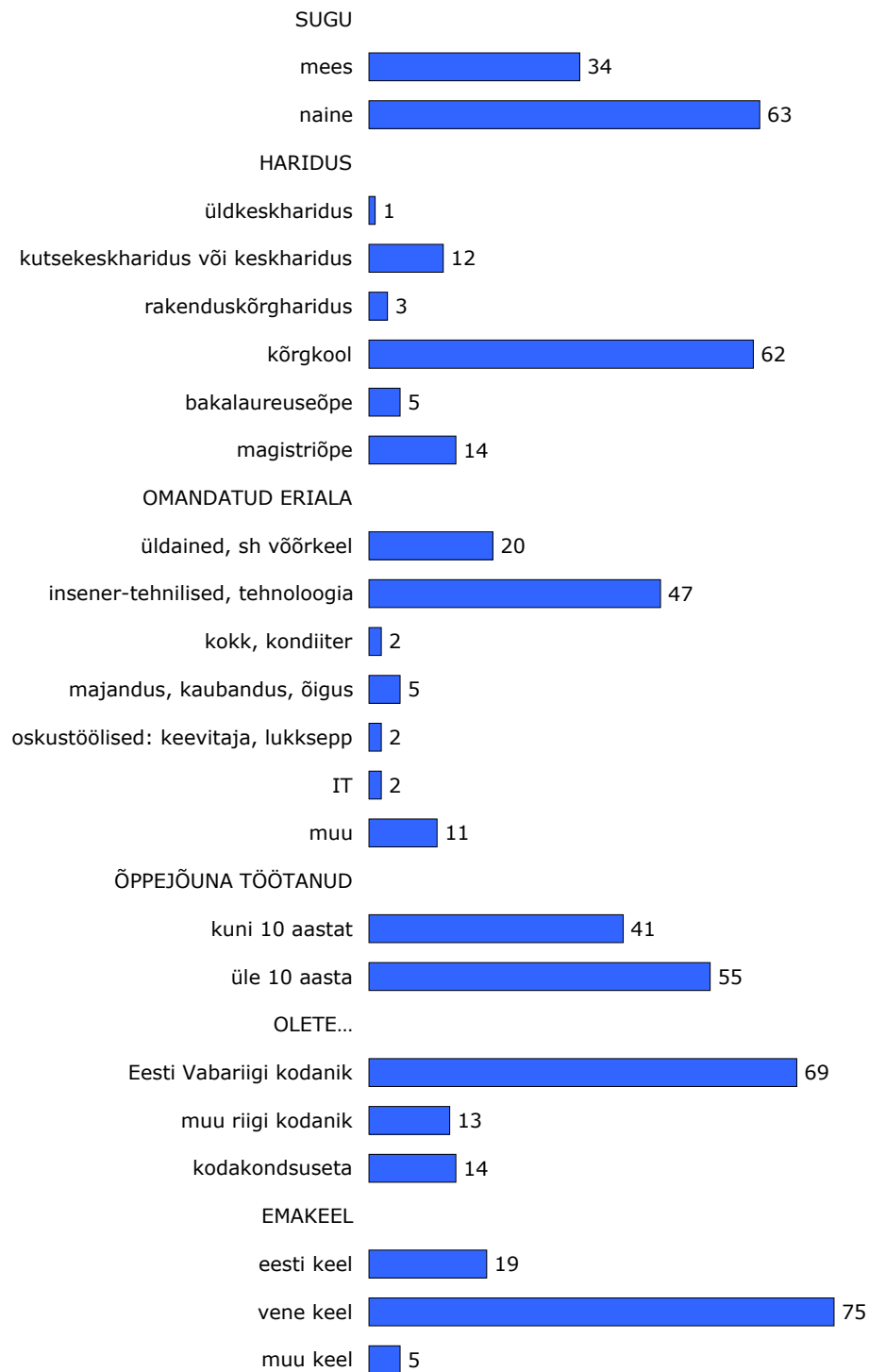
Vastanud venekeelsete kutsehariduskoolide õpilaste profiil
%, n=317

**Vastanud venekeelsete kutsehariduskoolide
eesti keele õpetajate profiil**

%, n=46

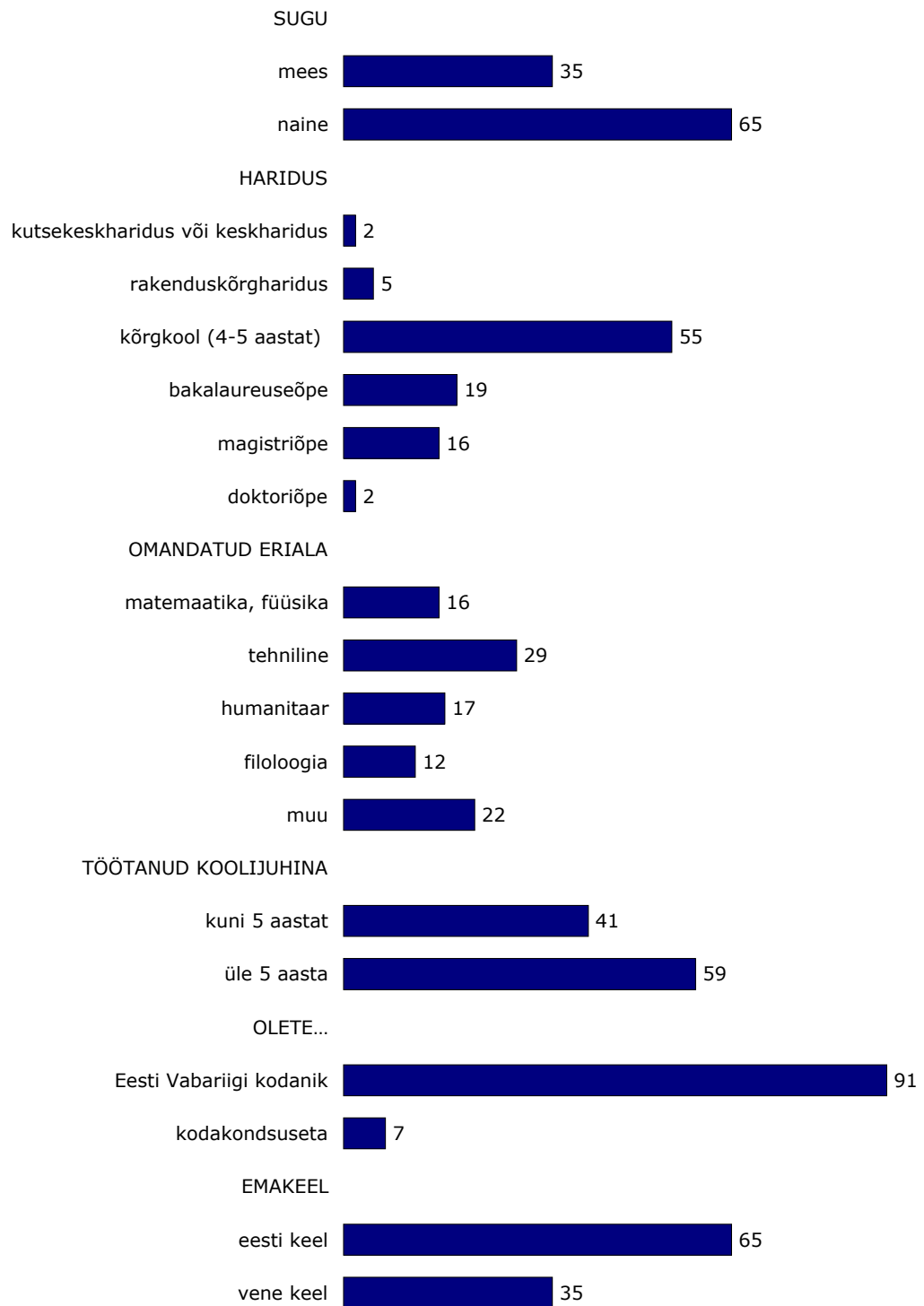

**Vastanud venekeelsete kutsehariduskoolide
erialaainete õpetajate profiil**
%, n=128

**Vastanud venekeelsete kutsehariduskoolide
administratsiooni profiil**

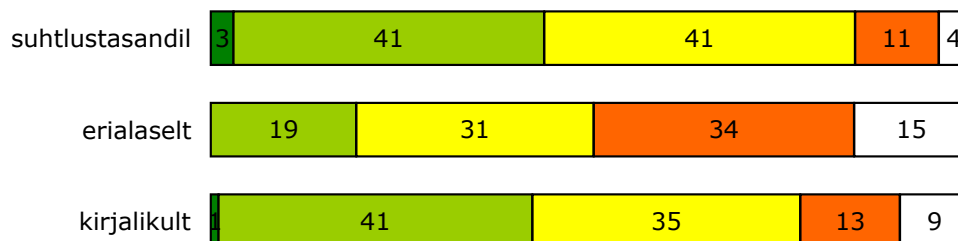
%, n=58

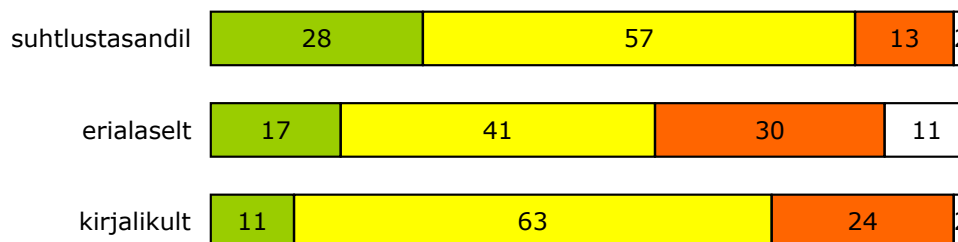
Hinnangud õpilaste keeleoskusele %

■ väga hea ■ pigem hea ■ pigem halb ■ väga halb □ ei oska öelda

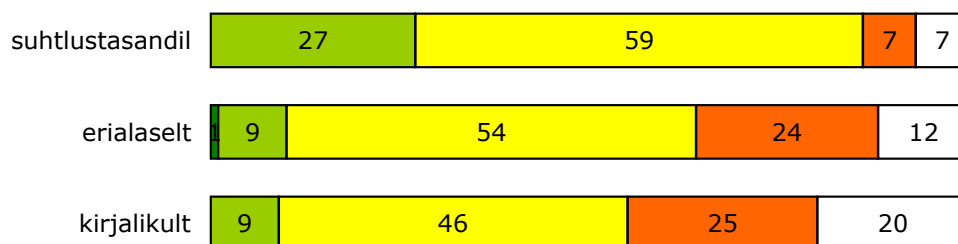
ÕPILASED

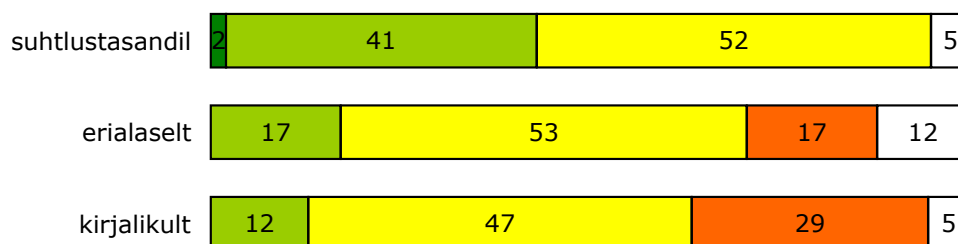
EESTI KEELE ÕPETAJAD

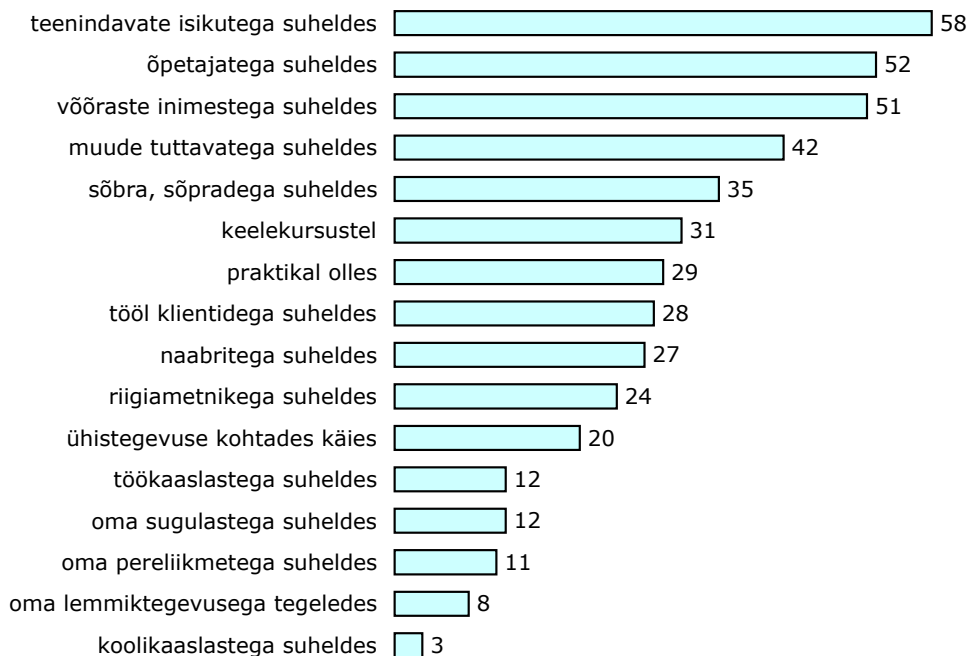
AINEÕPETAJAD

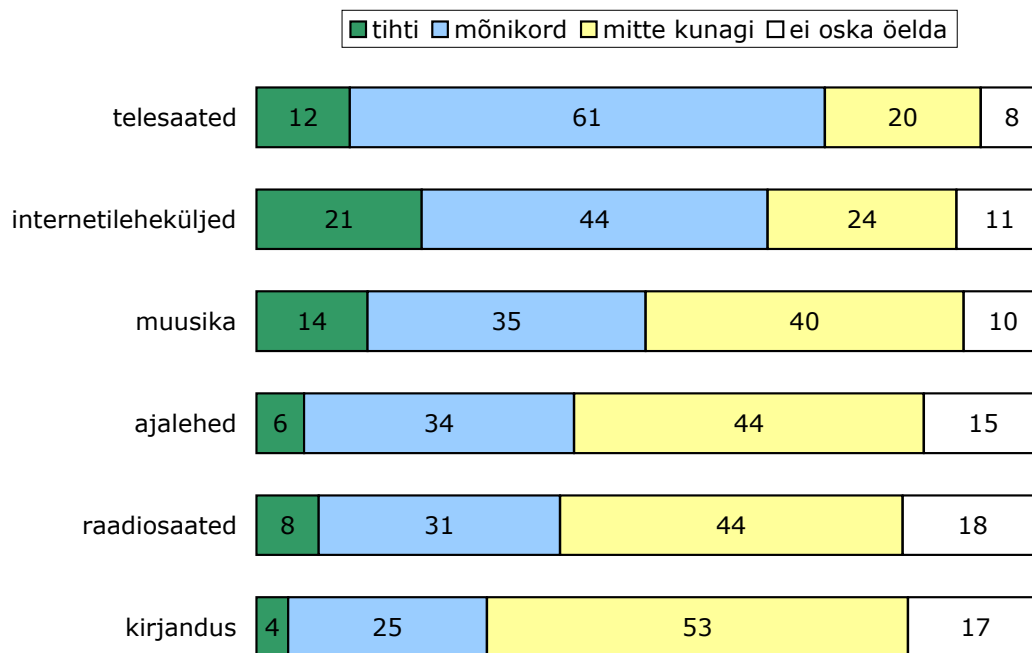
ADMINISTRATSIOON

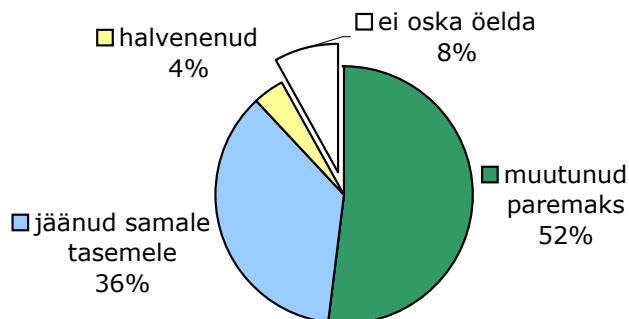
Õpilaste kokkupuute kohad eesti keelega %, n=317 (õpilased)

Eestikeelsete teabekanalite jälgimine %, n=317 (õpilased)

**Eesti keele oskuse muutus kutseõppeasutusse õppima asumisest
%, n=317 (õpilased)**

**Paranemisele on kaasa aidanud
n=164**

**Paranemist pole toimunud
n=128**

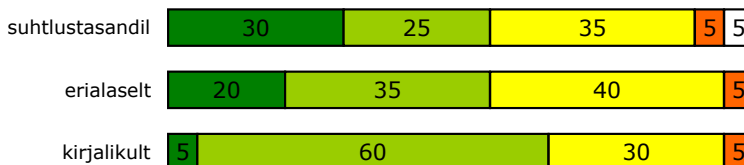

Hinnangud administratsiooni ja õpetajate keeleoskusele
%

■ väga hea ■ pigem hea ■ pigem halb ■ väga halb □ ei oska öelda

HINNANAG ADMINISTRATSIOONILE

vene emakeelega ADMINISTRATSIOON

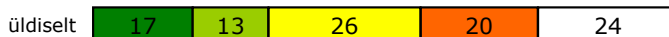

HINNANAG AINEÕPETAJATELE

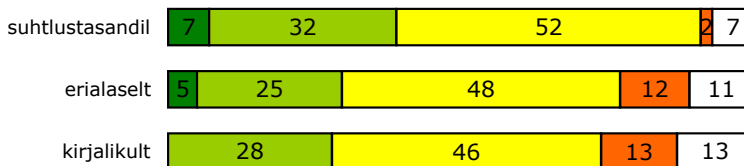
ÕPILASED

EESTI KEELE ÕPETAJAD

AINEÕPETAJAD

ADMINISTRATSIOON

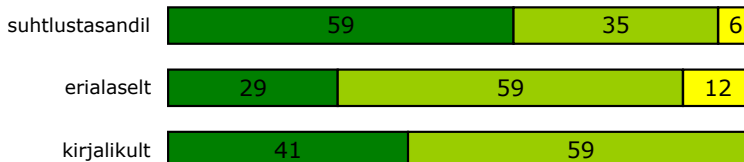

HINNANAG EESTI KEELE ÕPETAJATELE

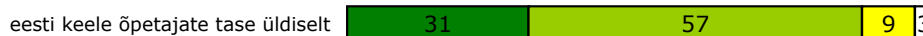
ÕPILASED

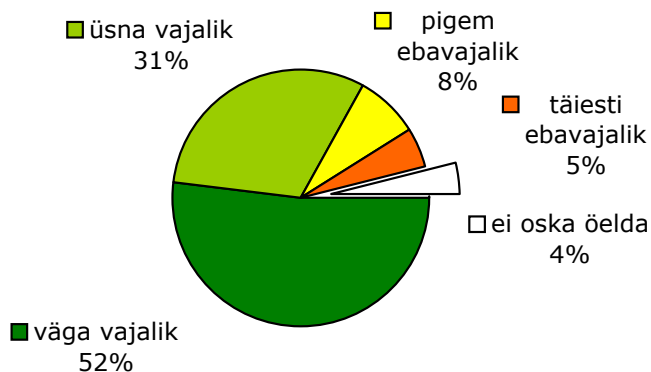
vene emakeelega EESTI KEELE ÕPETAJAD

ADMINISTRATSIOON

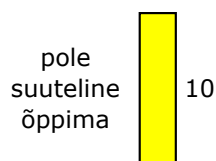
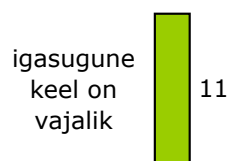
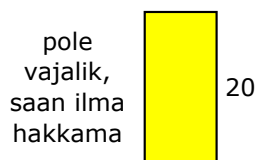
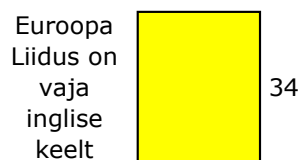

Eesti keele õppimise vajalikkus
%, n=317 (õpilased)

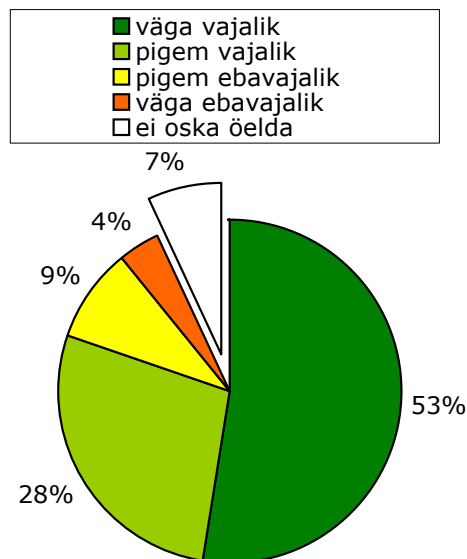
Peavad eesti keelt vajalikuks
n=263

Ei pea eesti keelt vajalikuks
n=41

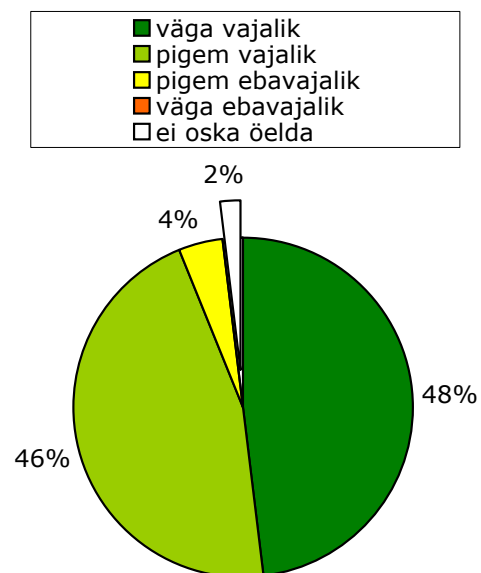

Õpilaste eesti keele oskuse vajalikkus erialal töötamiseks
%

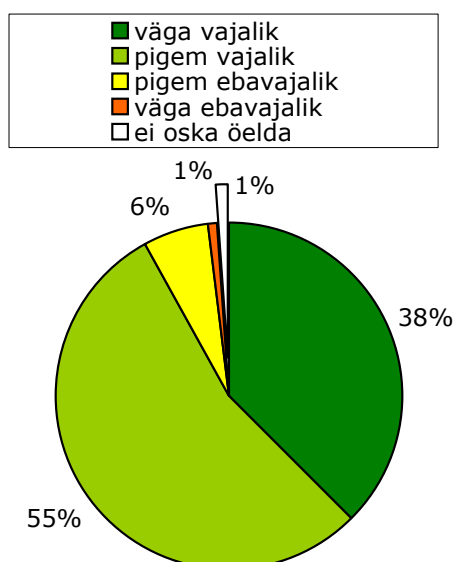
ÕPILASED, n=317

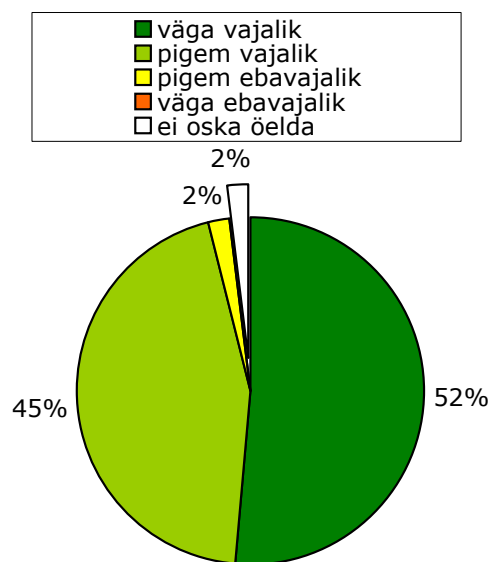
EESTI KEELE ÕPETAJAD, n=46

AINEÕPETAJAD, n=128

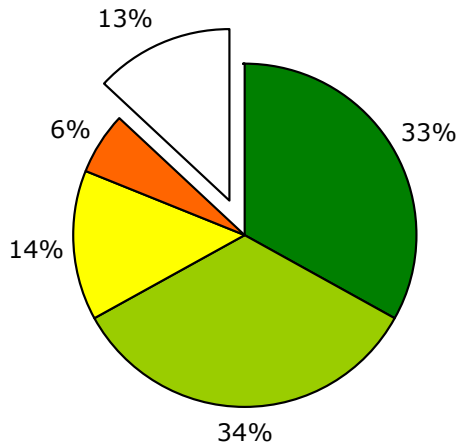
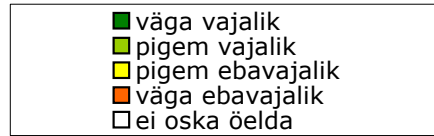

ADMINISTRATSIOON, n=58

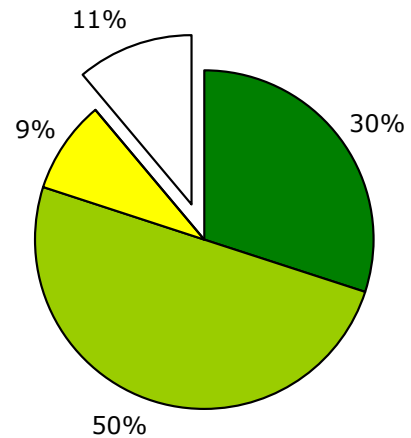
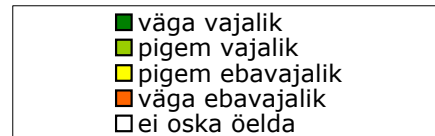

Erialaainete õpetamise vajalikkus eesti keeles
%

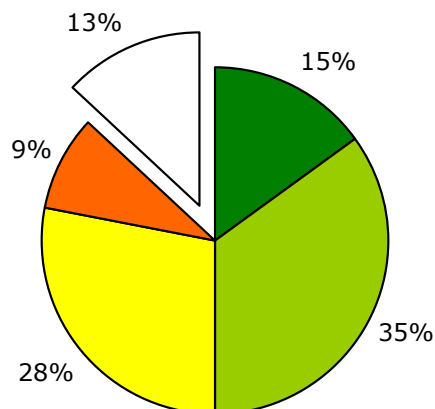
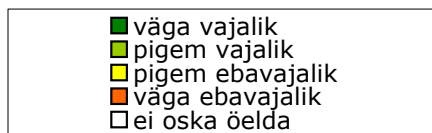
ÕPILASED, n=317

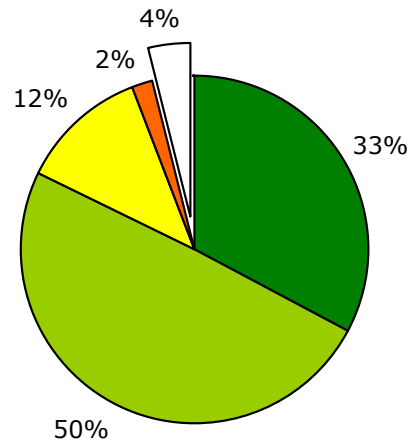
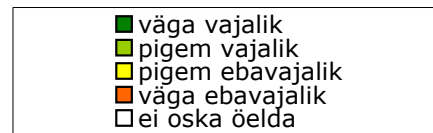
EESTI KEELE ÕPETAJAD, n=46

AINEÕPETAJAD, n=128

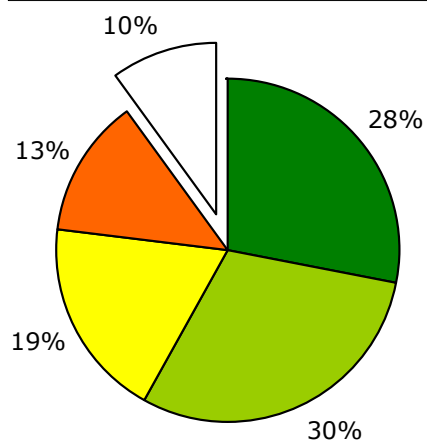
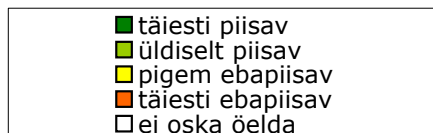

ADMINISTRATSIOON, n=58

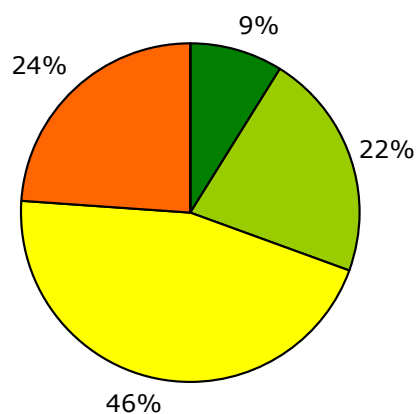
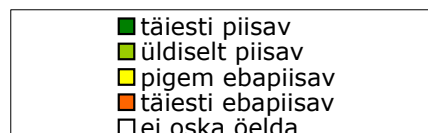

Eesti keele tundide arvu piisavus
%

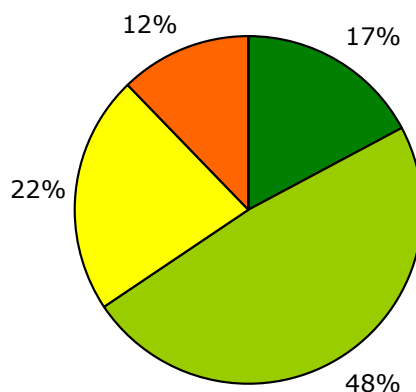
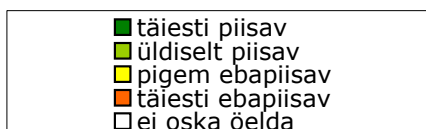
ÕPILASED, n=317

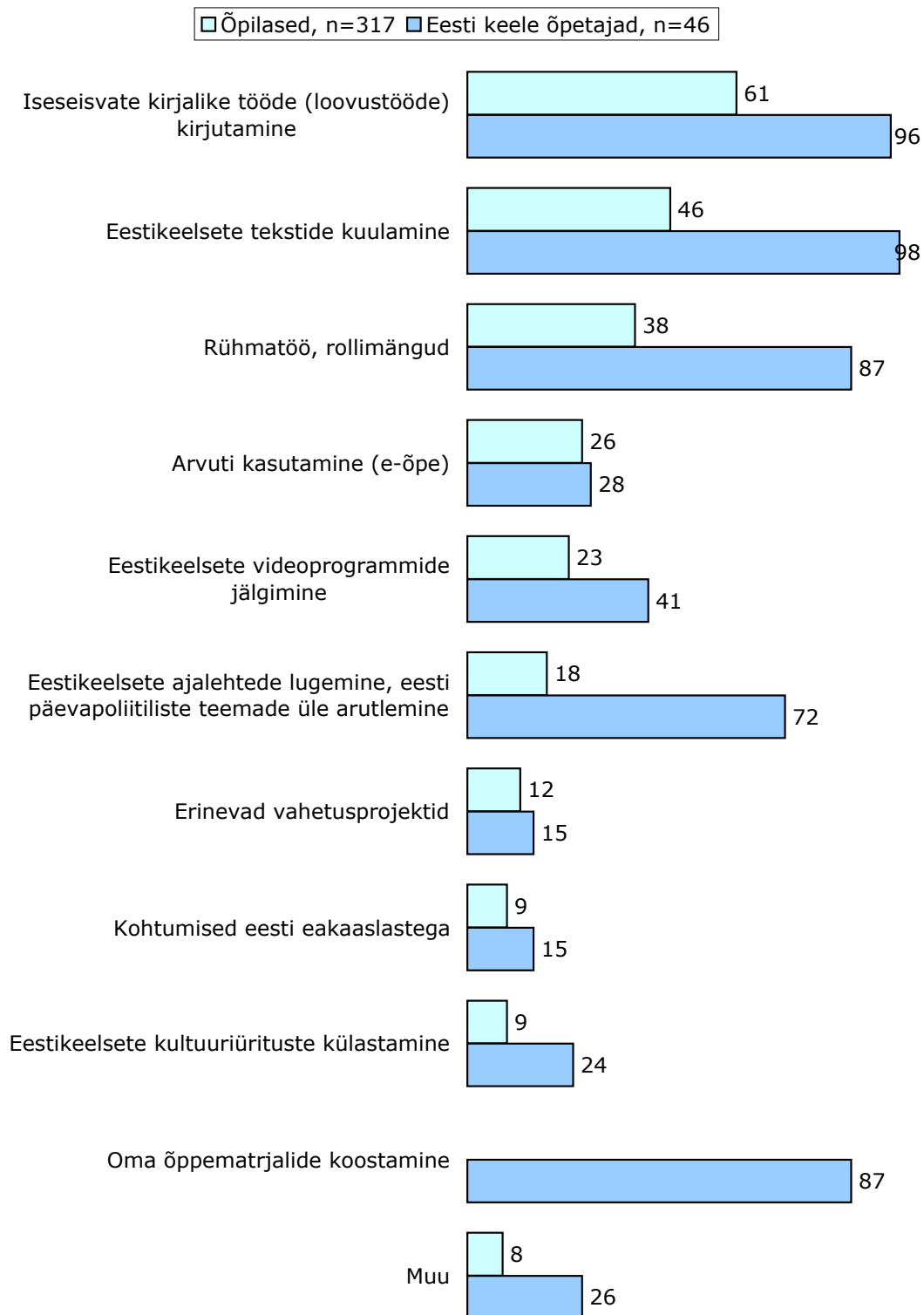

EESTI KEELE ÕPETAJAD, n=46

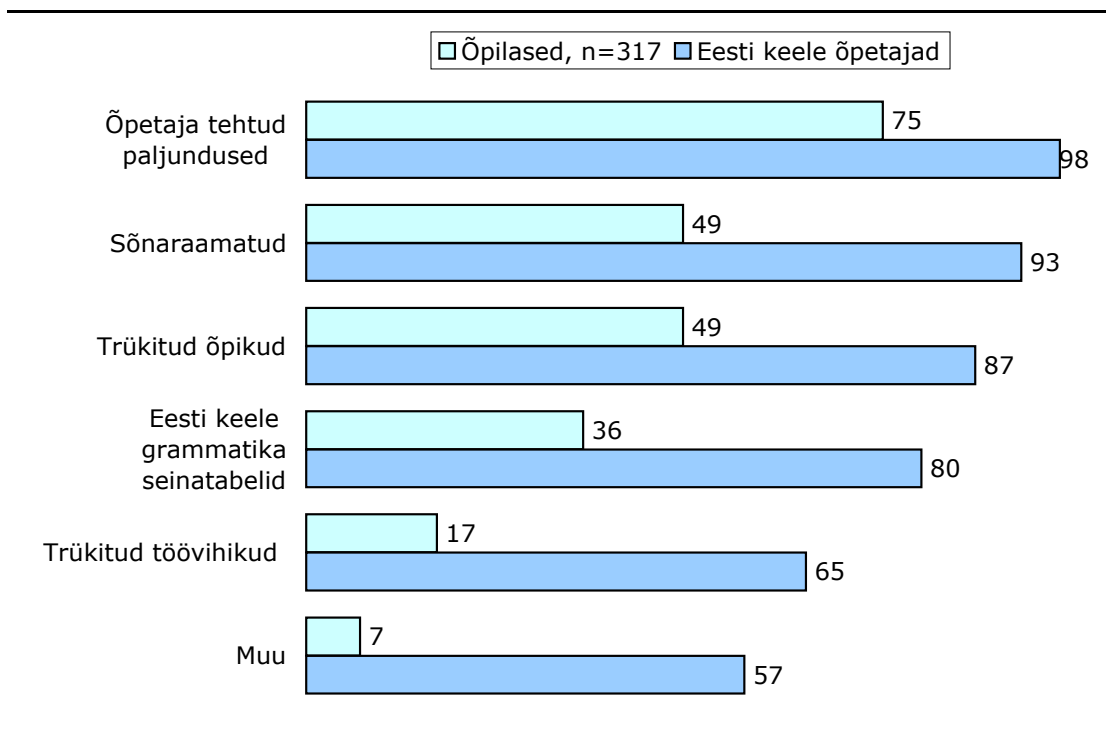

ADMINISTRATSIOON, n=58

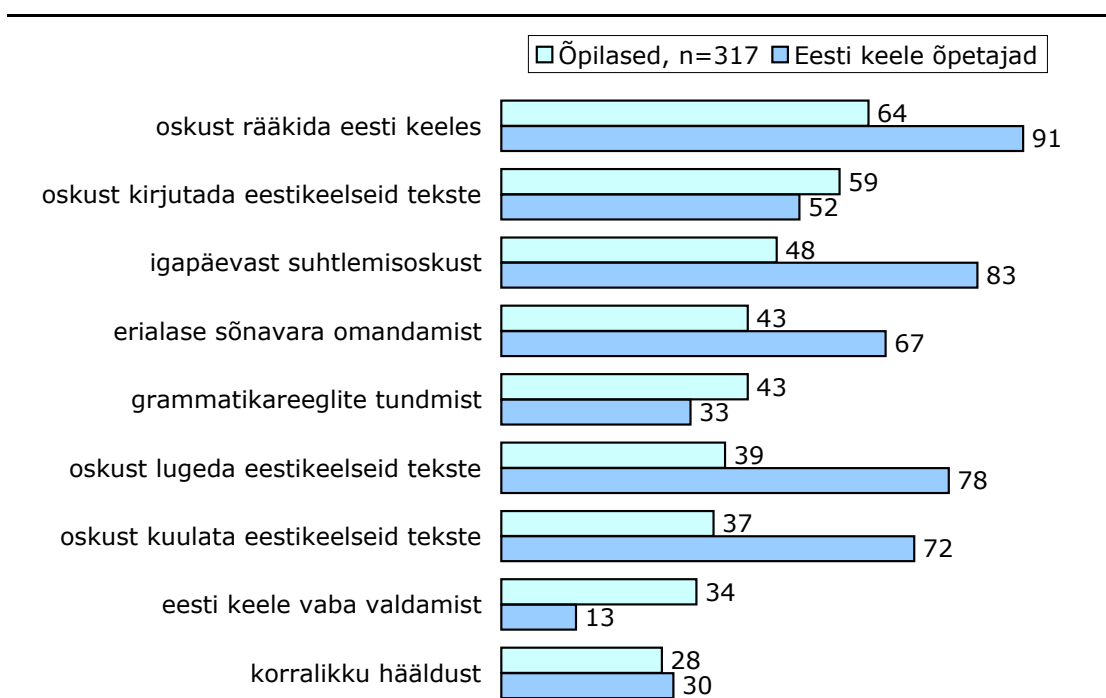

Eesti keele õppes kasutatavad õppevormid
%

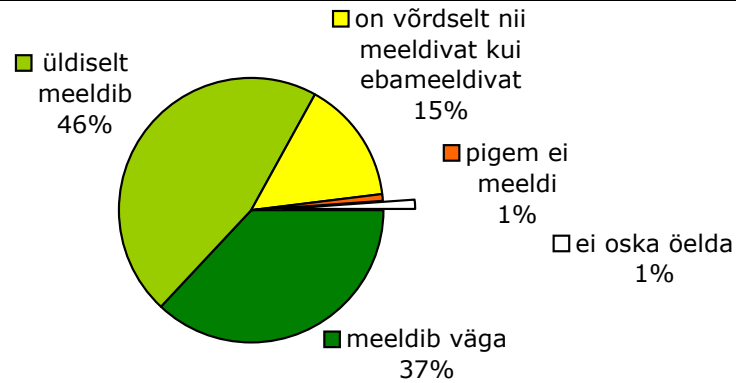
Eesti keele õppes kasutatavad õppematerjalid %

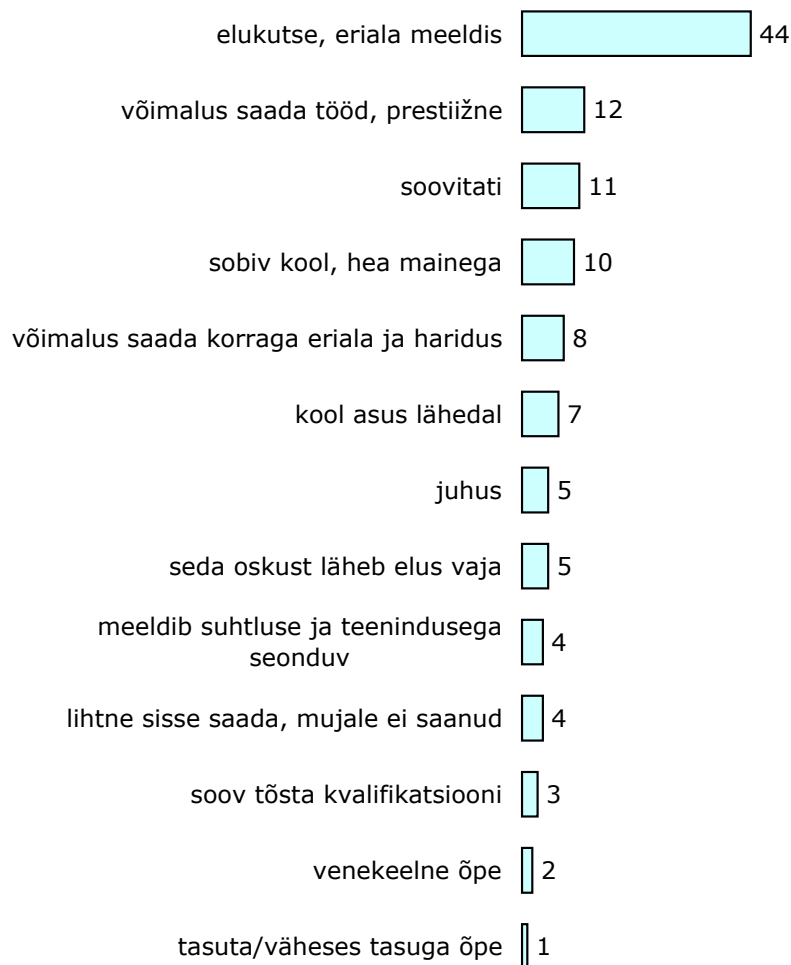
Eesti keele oskuse omandamise eesmärk %

Praeguse kooli meeldivus %, n=317 (õpilased)

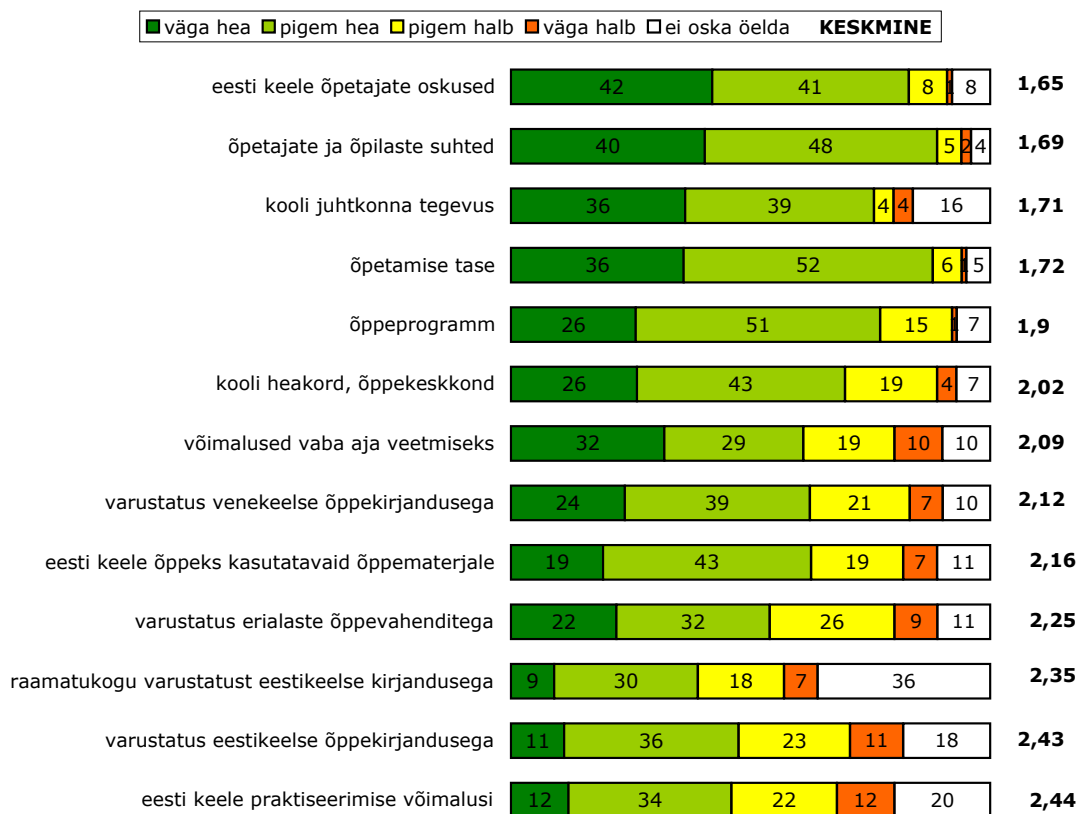
Kooli õppima asumise põhjused %, n=317 (õpilased)

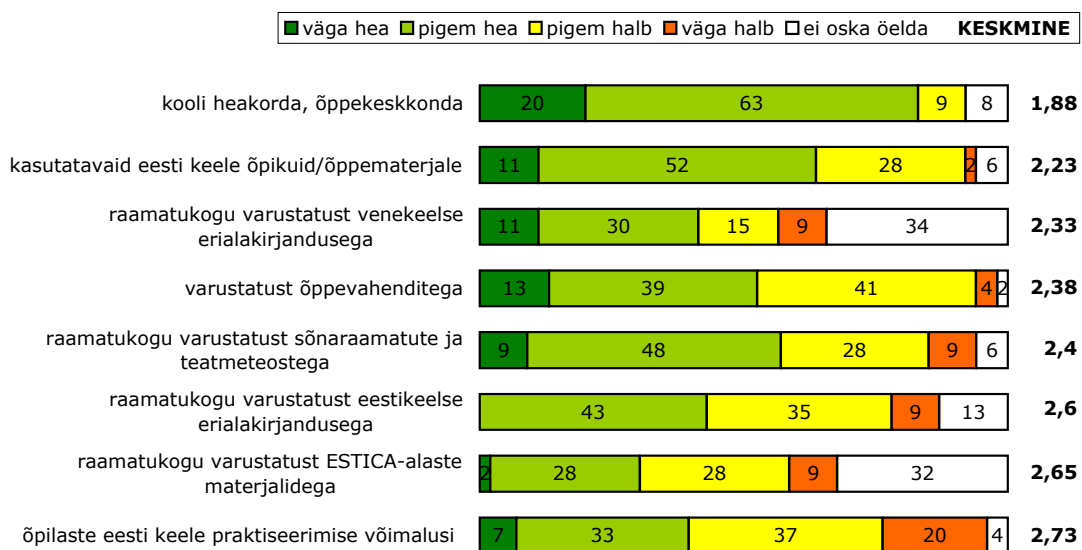
Hinnangud õppetööle koolis

%

ÕPILASED, n=317

EESTI KEELE ÕPETAJAD, n=46

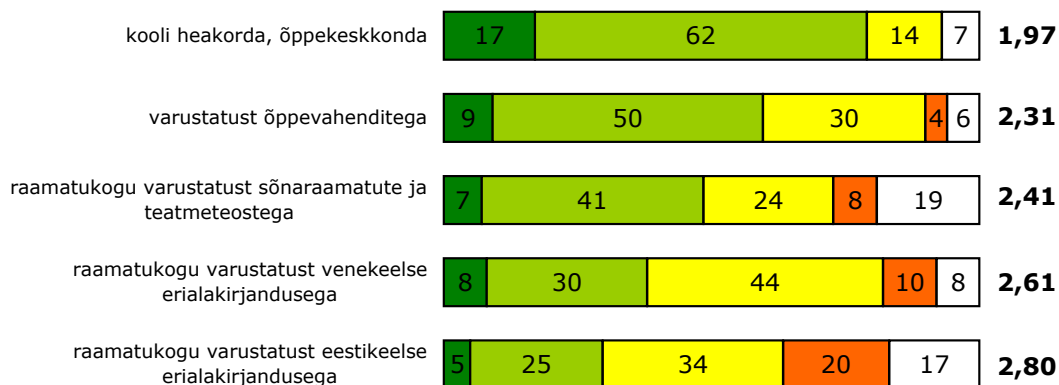

Hinnangud õppetööle koolis

%

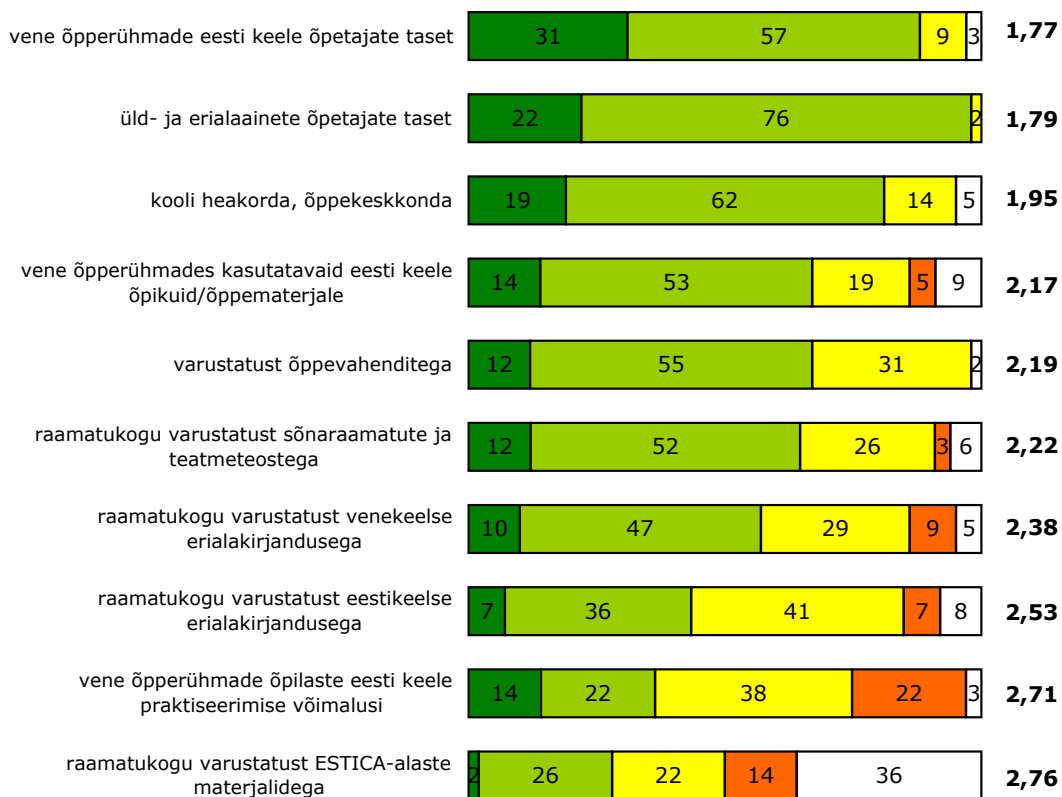
AINEÕPETAJAD, n=128

■ väga hea ■ pigem hea ■ pigem halb ■ väga halb □ ei oska öelda **KESKMINE**

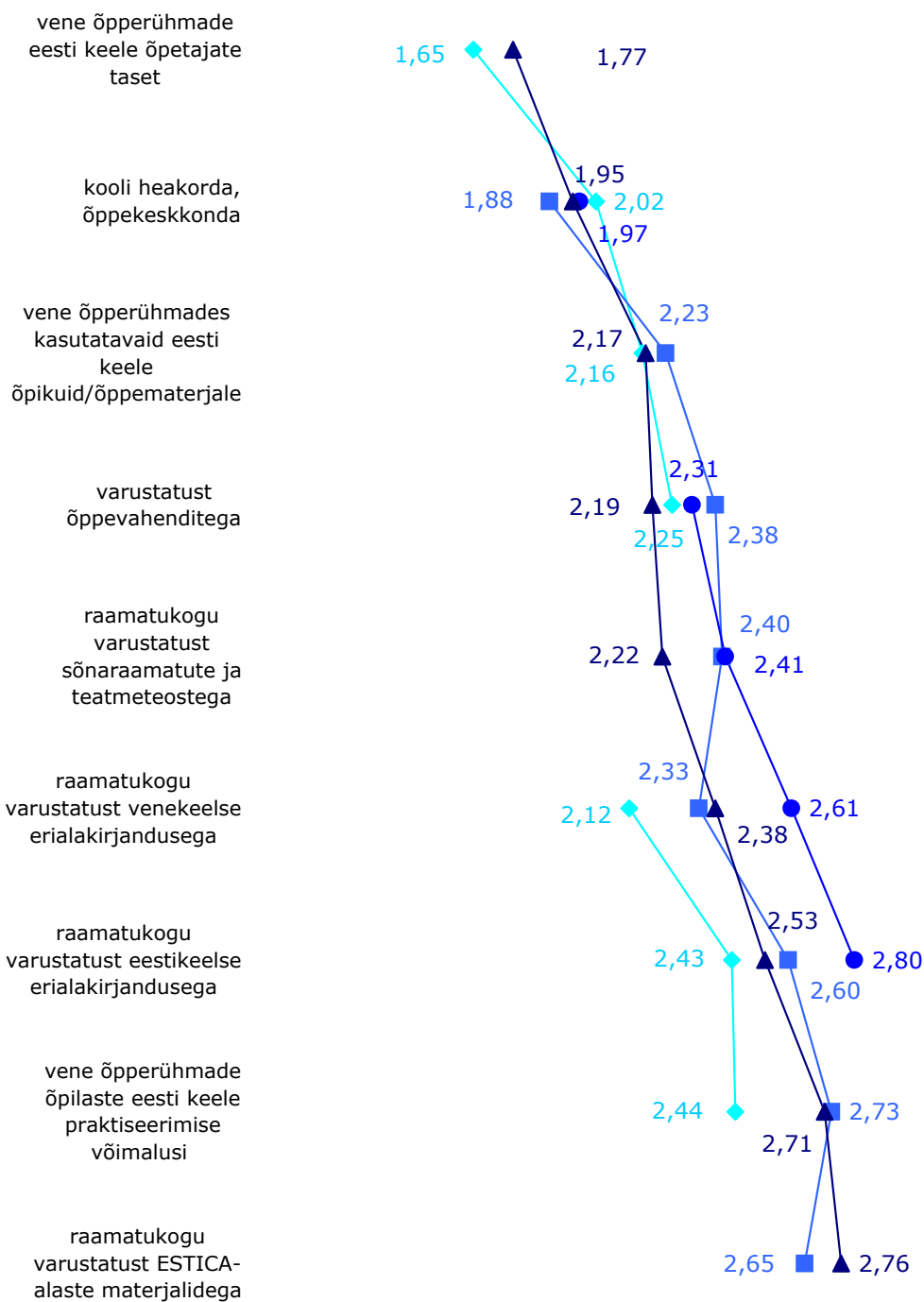
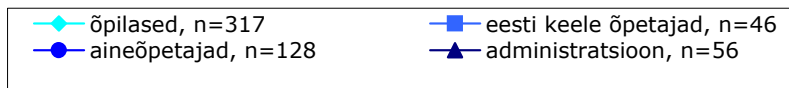

ADMINISTRATSIION, n=56

■ väga hea ■ pigem hea ■ pigem halb ■ väga halb □ ei oska öelda **KESKMINE**

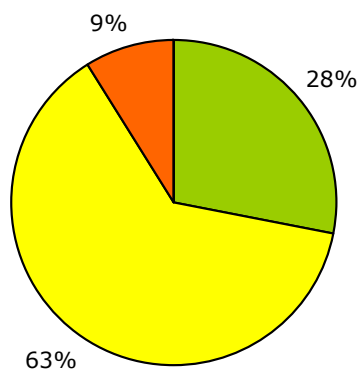

Hinnangud õppetööle koolis
 %, keskmiste võrdlus skaalal, kus 1=väga hea ... 4=väga halb

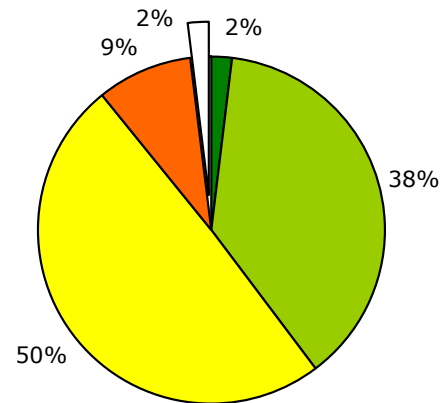

Venekeelsete õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu
%

EESTI KEELE ÕPETAJAD, n=46

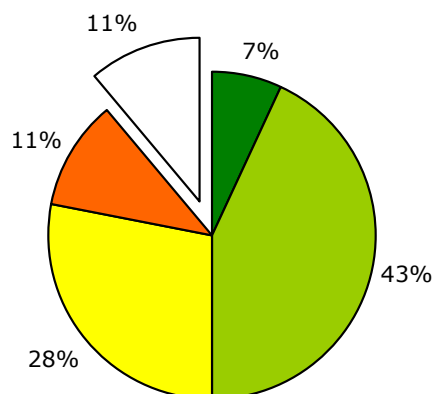
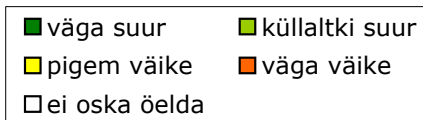

ADMINISTRATSIOON, n=58

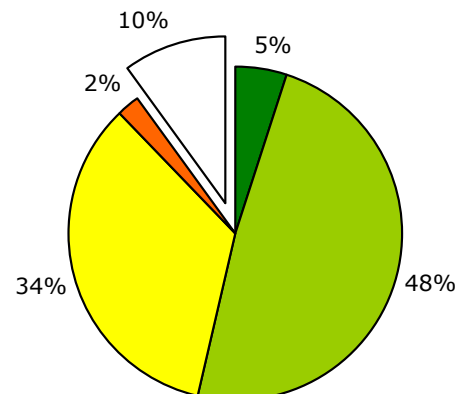
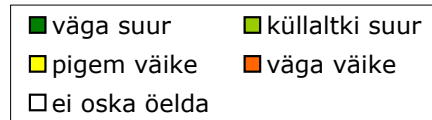

Õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu
%

EESTI KEELE ÕPETAJAD, n=46

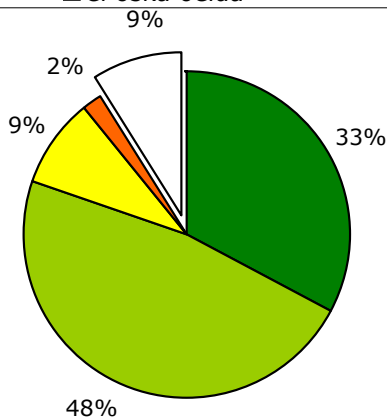
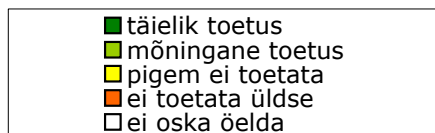
ADMINISTRATSIOON, n=58

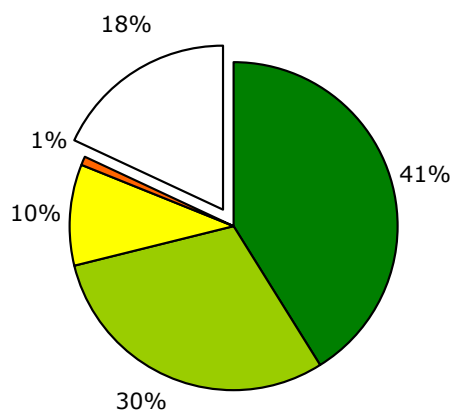
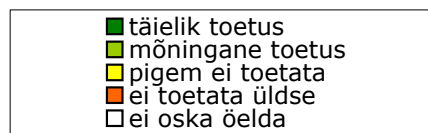
Juhtkonna toetus õpilaste eesti keele õppele

%

EESTI KEELE ÕPETAJAD, n=46

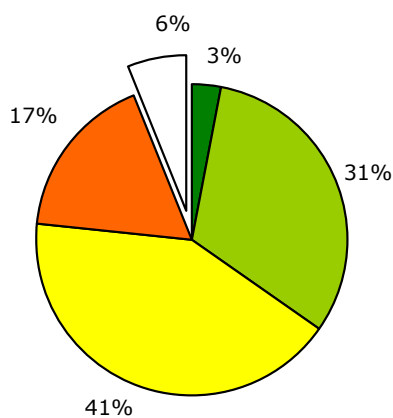
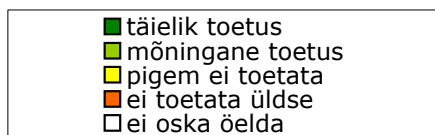

AINEÕPETAJAD, n=128

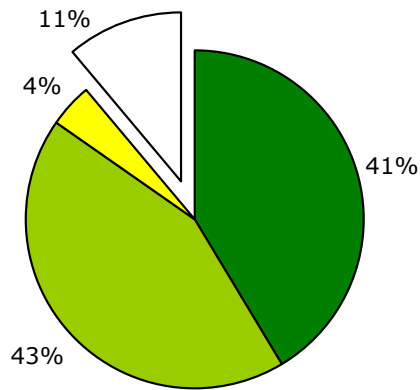
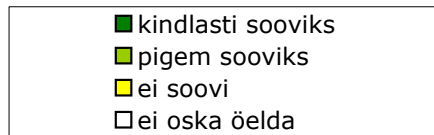
Haridusministeeriumi ja KOVi toetus õpilaste eesti keele õppe tõhustamisele ja vastava info kanalid

%, n=58 (administratsioon)

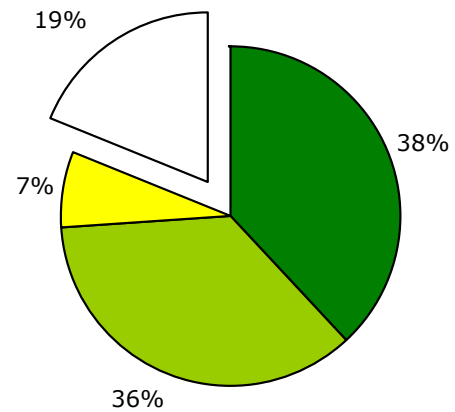
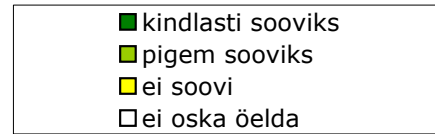

Koostöö soov Integratsiooni Sihtasutuse projekti "Eestikeelse õppe laiendamine venekeelses kutseõppeasutuses" raames
%

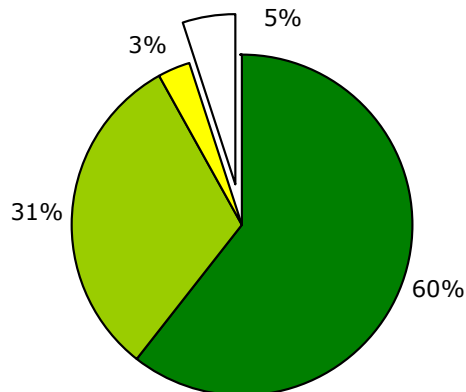
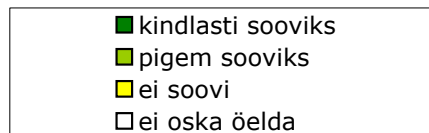
EESTI KEELE ÕPETAJAD, n=46

AINEÕPETAJAD, n=128

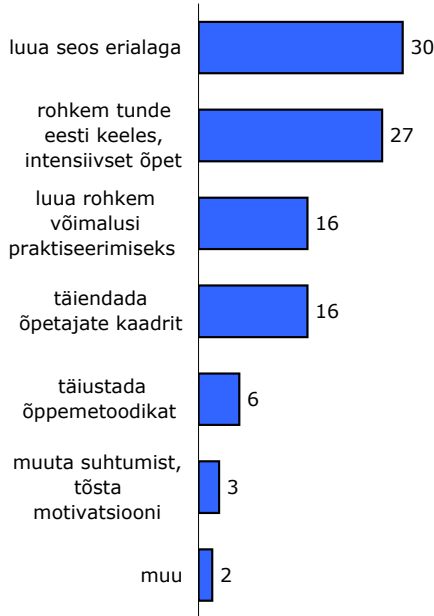

ADMINISTRATSIION, n=58

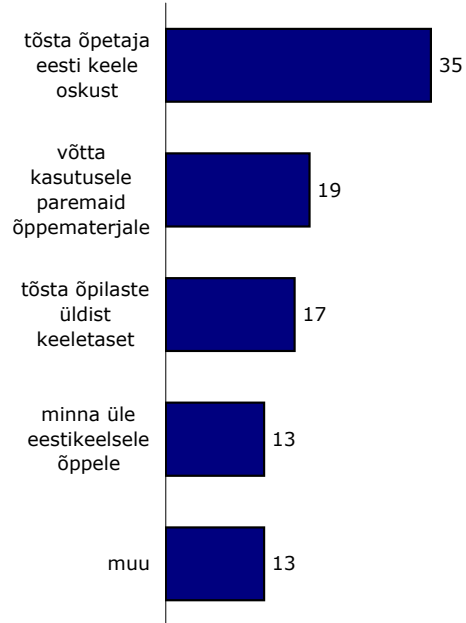

**Abinõud juurutamiseks erialaainete õpetamist eesti keeles
%, peavad erialaainete õpetamist eesti keeles väga või üsna vajalikuks**

AINEÕPETAJAD, n=65

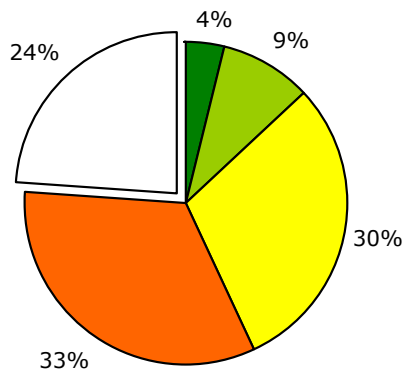
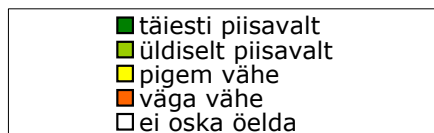

ADMINISTRATSIOON, n=48

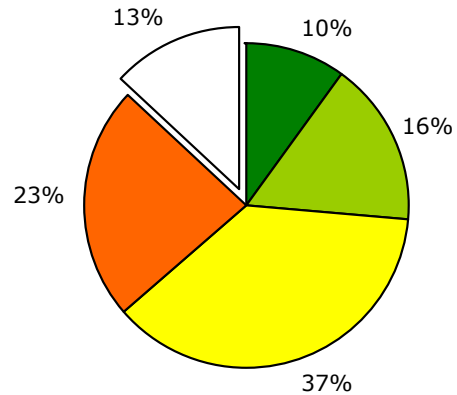
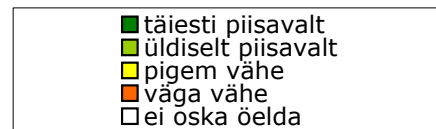

**Eestikeelse erialakirjanduse piisavus
%**

EESTI KEELE ÕPETAJAD, n=46

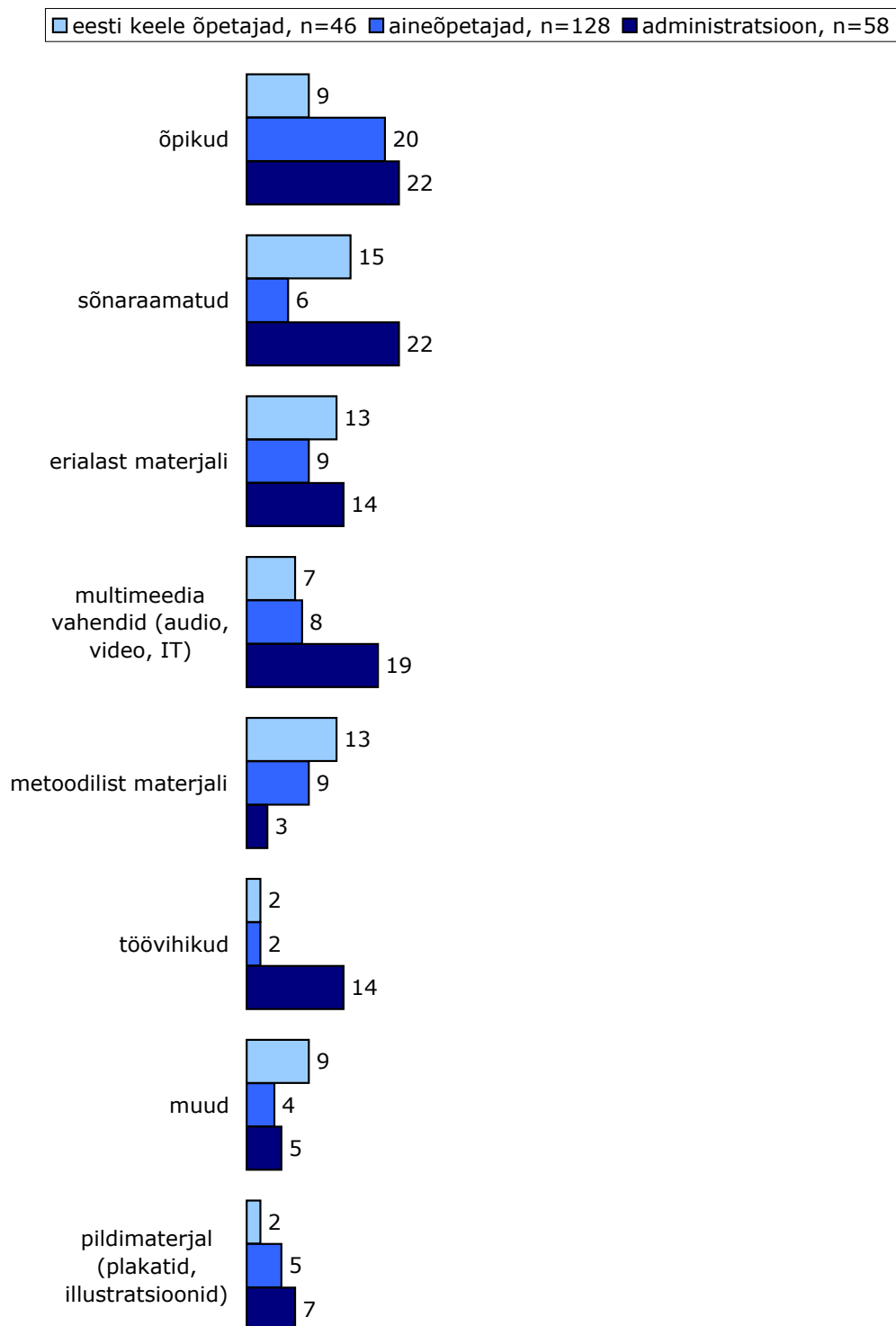

AINEÕPETAJAD, n=128

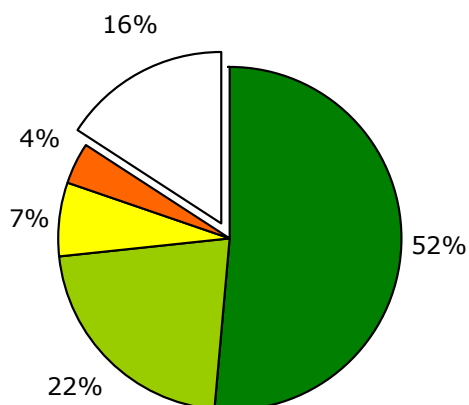
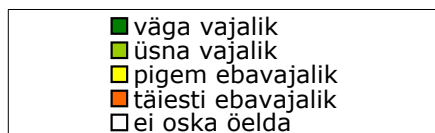
Vajalikud õppematerjalid erialaainete õpetamiseks eesti keeles

%

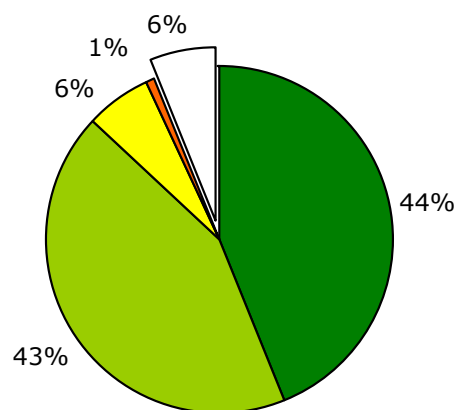
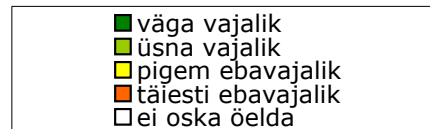

Eesti keele alase täiendkoolituse vajalikkus
%

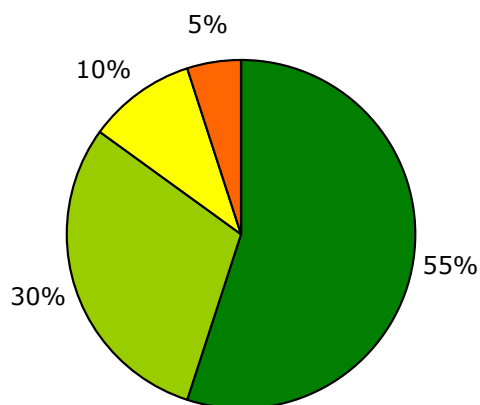
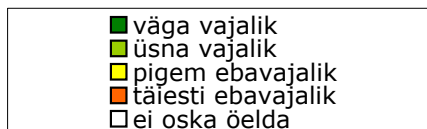
EESTI KEELE ÕPETAJAD, n=46

**AINEÕPETAJAD, n=102
(emakeel ei ole eesti keel)**

**ADMINISTRATSIOON, n=20
(emakeel ei ole eesti keel)**

KUTSEHARIDUSE ARENG /MAI 2004/ ÕPILASED

Lugupeetud õpilane!

Lähiaastatel hakkab Eesti riik pöörama senisest märksa suuremat tähelepanu kutsehariduse arendamisele Eestis. Kutseharidusse suunatakse ka märkimisväärset hulgal Euroopa Liidu struktuurifondide toetusi. Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, kuidas Teie praegust olukorda oma õppeasutuses hindate ja millistes valdkondades ootate muutusi. Eelkõige püüame leida vastust küsimusele, kuidas parandada eesti keele õpetamise taset.

Uuringut viib läbi Uuringukeskus Faktum Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutuse tellimisel. Selle tulemuste põhjal valmistatakse ette projekti "Eestikeelse õppe laiendamine venekeelses kutseõppeasutuses".

Palun vastake kõikidele küsimustele avameelselt – uuring on anonüümne, selle tulemusi kasutatakse ainult üldistatud kujul sihtasutuse tegevuste planeerimiseks.

HINNANGUD ÕPPETÖÖLE KOOLIS

2. Kuidas Teile meeldib õppida oma praeguses koolis?

- meeldib väga 1
- üldiselt meeldib 2
- on võrdselt nii meeldivat kui ebameeldivat 3
- pigem ei meeldi.....4
- üldse ei meeldi 5
- ei oska öelda*.....6

3. Miks Te asusite õppima just sellesse kooli sellele erialale?

Hinnake palun alljärgnevaid külgi oma kooli elus:

	väga hea	pigem hea	pigem halb	väga halb	<i>ei oska öelda</i>
4. õpetamise tase	1	2	3	4	5
5. õppeprogramm	1	2	3	4	5
6. kooli heakord, õppekeskkond	1	2	3	4	5
7. varustatus erialaste õppevahenditega	1	2	3	4	5
8. varustatus eestikeelse õppekirjandusega	1	2	3	4	5
9. Varustatus venekeelse õppekirjandusega	1	2	3	4	5
10. õpetajate ja õpilaste suhted	1	2	3	4	5
11. kooli juhtkonna tegevus	1	2	3	4	5
12. võimalused vaba aja veetmiseks	1	2	3	4	5

KEELEOSKUS

13. Millistes situatsioonides Te olete eesti keelega kokku puutunud?

/võib valida mitu vastust/

- oma pereliikmetega (ema, isa, õde, vend) suheldes 1,
- oma sugulastega suheldes 2,
- sõbra, sõpradega suheldes 3,
- koolikaaslastega suheldes 4,
- õpetajatega suheldes 5,
- naabritega suheldes 6,
- muude tuttavatega suheldes 7,
- oma lemmiktegevusega (hobiga) tegeledes, trennis käies 8,
- ühingutes, huvialaringides, teistes ühistegevuse kohtades käies 9,
- müüjaga, pangateenindajaga vt. teenindava isikutega suheldes 10,
- võõraste inimestega (autobussis, tänaval, kaupluses jne.) suheldes 11,
- riigiametnikega suheldes 12,
- praktilis olles 13,
- töökaaslastega suheldes 14,
- tööl klientidega suheldes 15,
- keelekursustel 16,

Kui sageli Te jälgite (loete/ kuulate/ vaatate) ... :

	tihti	mõnikord	mitte kunagi	<i>Ei oska öelda</i>
14. eestikeelsed telesaated (ETV, Kanal2, TV3)	1	2	3	4
15. eestikeelsed raadiosaated	1	2	3	4
16. eestikeelsed ajalehed	1	2	3	4
17. eesti kirjandust	1	2	3	4
18. eesti muusikat	1	2	3	4
19. eestikeelseid internetilehekülgi	1	2	3	4

20. Millal omandasite algteadmised eesti keelest?

- väikelapsena kodus 1,
- eelkoolieas (lasteaias) eakaaslastega mängides 2,
- algkoolis ____ klassis 3,
- põhikoolis ____ klassis 4,
- mujal (*kirjutage, kus?*) 5,
- polegi õppinud 6,

Milliseks Te peate oma eesti keele oskust ...?

	väga heaks	pigem heaks	pigem halvaks	väga halvaks	<i>ei oska öelda</i>
21. suhtlustasandil	1	2	3	4	5
22. erialaselt	1	2	3	4	5
23. kirjalikult	1	2	3	4	5

24. Kas teil on olemas Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud tunnistus ja millisele tasemele?

- Jah, kõrgtase 1
- Jah, kesktase 2
- Jah, algtase 3
- Ei ole 4
- Ei oska öelda* 5

25. Kas Teie eesti keele oskus on kutseõppeasutusse õppima asumisest alates ...?

- muutunud paremaks 1
- jäänud samale tasemele 2
- halvenenud 3
- ei oska öelda* 4

Küsimus neile, kelle keeleoskus on paranenud

26. Mis on paranemisele kaasa aidanud?

Küsimus neile, kelle keeleoskus on jäänud samaks või on halvenenud

27. Millest tingituna ei ole eesti keele oskus paranenud?

VAJALIKKUS

28. Kui vajalikuks Te peate eesti keele õppimist ?

- väga vajalikuks 1
- üsna vajalikuks 2
- pigem mittevajalikuks 3
- täiesti mittevajalikuks 4
- ei oska öelda* 5

Küsimus neile, kes peavad eesti keele õppimist väga või üsna vajalikuks

29. Miks Te peate eesti keele õppimist vajalikuks?

Küsimus neile, kes peavad eesti keele õppimist pigem või täiesti mittevajalikuks

30. Miks ei ole eesti keele õppimine Teie arvates vajalik?

---

31. Kui vajalikuks peate eesti keele oskust tulevikus oma erialal töötamiseks?

- väga vajalikuks 1
- üsna vajalikuks 2
- pigem ebavajalikuks 3
- täiesti ebavajalikuks 4
- ei oska öelda* 5

Milliseks peate oma koolis ...?

	väga heaks	pigem heaks	pigem halvaks	väga halvaks	ei oska öelda
32. eesti keele õpetajate oskusi	1	2	3	4	5
33. eesti keele õppeks kasutatavaid õpikuid/õppematerjale	1	2	3	4	5
34. raamatukogu varustatust eestikeelse kirjandusega	1	2	3	4	5
35. eesti keele praktiseerimise võimalusi	1	2	3	4	5

36. Kas eesti keele õppimiseks ette nähtud tundide arv on Teie arvates piisav või mitte?

- täiesti piisav 1
 üldiselt piisav 2
 pigem ebapiisav 3
 täiesti ebapiisav 4
 ei oska öelda 5

37. Milliseid õppevorme kasutatakse Teie koolis eesti keele õpetamiseks?

/võib valida mitu vastust/

- Eestikeelsete tekstide kuulamine 1,
 Eestikeelsete videoprogrammide jälgimine 2;
 Arvuti kasutamine (e-õpe) 3,
 Rühmatöö, rollimängud 4,
 Iseseisvate kirjalike tööde (loovustööde) kirjutamine 5,
 Eestikeelsete ajalehtede lugemine,
 eesti päevapoliitiliste teemade üle arutlemine 6;
 Eestikeelsete kultuuriürituste külastamine 7,
 Erinevad vahetusprojektid 8,
 Kohtumised eesti eakaaslastega 9,
 Muu (kirjutage, mis?) 10,
 ei oska öelda 11

38. Milliseid õppematerjale kasutatakse teie koolis eesti keele õpetamisel?

/võib valida mitu vastust/

- Trükitud õpikud 1,
 (nimetage autor ja pealkiri) _____
 Trükitud töövihikud 2,
 (nimetage autor ja pealkiri) _____
 Õpetaja tehtud paljundused 3,
 Sõnaraamatud 4,
 Eesti keele grammatika seinatabelid 5,
 Muu 6
 (kirjutage, mis) _____

39. Milliste oskuste omandamist ootate eelkõige koolis pakutavalt eesti keele õppelt?

/võib valida mitu vastust/

- oskust kuulata eestikeelseid tekste 1,
- oskust lugeda eestikeelseid tekste 2,
- oskust kirjutada eestikeelseid tekste 3,
- oskust rääkida eesti keeles..... 4,
- igapäevast suhtlemisoskust..... 5,
- erialase sõnavara omandamist..... 6,
- grammatikareeglite tundmist..... 7,
- eesti keele vaba valdamist..... 8,
- korralikku hääldust..... 9,
- ei oska öelda..... 10*

40. Mis võiks eesti keele õpetamise juures olla teisiti, mida ootate koolis pakutavalt eesti keele õppelt?

---

41. Kui vajalikuks Te peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles?

- väga vajalikuks 1
- üsna vajalikuks 2
- pigem ebavajalikuks 3
- täiesti ebavajalikuks 4
- ei oska öelda..... 5*

42. Kas Teie koolis toimub osade erialaainete õpetamine eesti keeles?

- Jah 1
- Ei 2

Kui vastus oli JAH

43. Milliseks peate oma koolis eesti keeles õpetatavate erialaainete õpetamise taset?

- väga heaks 1
- pigem heaks 2
- pigem halvaks..... 3
- väga halvaks..... 4
- ei oska öelda..... 5*

Kui 43 küsimuse vastus oli „3“ või „4“

44. Mis tingib Teie hinnangul eesti keeles õpetavate erialaainete õpetamise halva taseme?

---

45. Kas Te sooviksite osaleda kutseõppeasutuste õpilaste vahetusprojektis, mille käigus keelepraktika saamiseks tuleks teil mingi perioodi vältel õppida eestikeelses keskkonnas?

- Jah, kindlasti..... 1
- Jah, võib-olla 2
- pigem ei..... 3
- ei, kindlasti mitte..... 4
- ei oska öelda* 5

46. Kas Te usute, et kutseõppeasutuse lõpetamisel saate Te piisava eesti keele oskuse?

- täiesti piisava 1
- üldiselt piisava 2
- pigem ebapiisava 3
- täiesti ebapiisava 4
- ei oska öelda* 5

47. Kas pärast kooli lõpetamist eelistate Te jääda tööle Eestisse või püüate leida tööd välismaal?

- Eelistan jääda Eestisse 1
- Püüan leida tööd välismaal 2
- ei oska öelda* 3

TAUSTANDMED

48. Millist alljärgnevatest haridustasemetest Te praegu omandate?

- kutseharidus põhikooli baasil..... 1
- kutseharidus keskkooli baasil 2
- rakenduslik kõrgharidus..... 3

49. Mis valdkonna erialal Te õpite?

- Humanitaar ja kunstid** (muusika ja esituskunstid; tarbekunst ja oskuskäsitöö, audiovisuaalne ja muu meedia)..... 1
- Sotsiaalteadused, ärimine ja õigus** (hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; sekretäri- ja ametnikutöö; majandusarvestus ja maksundus)..... 2
- Arvutiteadused** 3
- Tehnika, tootmine, ehitus** (keemia ja protsessitehnoloogia; ehitus ja tsiviilrajatised; elektrotehnika ja energeetika; elektroonika ja automaatika; mootorliikurid, laevandus ja lennundus; mehaanika ja metallitöö; materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas); tekstiili, rõivaste, jalatsite õmblemine; toiduainetetöötlus- ja tootmine; arhitektuur ja linnaplaneerimine) 4
- Põllumajandus** (aiandus, kalandus, metsandus, põllundus ja loomakasvatus)..... 5
- Tervis ja heaolu** (sotsiaaltöö ja nõustamine) 6
- Teenindus** (koduteenindus; majutamine ja toitlustamine; keskkonnakaitse; juuksuritöö ja iluteenindus; reisimine, turism ja vaba aja veetmine; transporditeenused; vara- ja isikukaitse) 7
- Muu (täpsustage!)**..... 8

50. Kas Te oskate öelda Teie eriala kutsestandardis sätestatud keeletaseme nõude?
Algtase 1
Kesktaase 2
Kõrgtaase 3

51. Teie sugu:

- mees 1
naine 2

52. Kui vana Te olete?

_____ täisaastat

53. Kas Te olete ...

- Eesti Vabariigi kodanik 1
muu riigi kodanik 2
kodakondsuseta 3

Küsimus neile, kellel pole kodakondsust

54. Kas kavatsete Eesti kodakondsust taotleda?

- Jah 1
Ei 2

55. Mis on Teie emakeel?

- Eesti keel 1,
Vene keel 2,
mõni muu keel (Mis?) 3,

Täname vastamast!

Küsitaja nimi: _____

56. Tunnistuse nr: _____

57. KOOD: _____

KUTSEHARIDUSE ARENG /MAI 2004/ EESTI KEELE ÕPETAJAD

Lugupeetud õpetaja!

Lähiaastatel hakkab Eesti riik pöörama senisest märksa suuremat tähelepanu kutsehariduse arendamisele Eestis. Kutseharidusse suunatakse ka märkimisväärset hulga Euroopa Liidu struktuurifondide toetusi. Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, kuidas Teie praegust olukorda oma õppeasutuses hindate ja millistes valdkondades ootate muutusi. Eelkõige parel ja vabalt ütle, kuidas parandada eesti keele õpetamise taset.

Uuringut viib läbi Uuringukeskus Faktum Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutuse tellimisel. Selle tulemuste põhjal valmistatakse ette projekti "Eestikeelse õppe laiendamine venekeelses kutseõppeasutuses".

Palun vastake kõikidele küsimustele avameelselt – uuring on anonüümne, selle tulemusi kasutatakse ainult üldistatud kujul sihtasutuse tegevuste planeerimiseks.

ÕPILASTE EESTI KEELE OSKUS

Kuigi õpilaste eesti keele oskus võib olla erinev, palume Teil hinnata, milline on teie kooli vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskuse keskmine tase ...?

	väga hea	pigem hea	pigem halb	väga halb	ei oska öelda
2... suhtlustasandil	1	2	3	4	5
3... erialaselt	1	2	3	4	5
4... kirjalikult	1	2	3	4	5

5. Milline on Teie hinnangul vene õpperühmade õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu?

- väga suur 1
- küllaltki suur 2
- pigem väike 3
- väga väike 4
- ei oska öelda 5

6. Kui vajalikuks peate vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskust õpetataval nende poolt omandataval erialal töötamiseks?

- väga vajalikuks 1
- üsna vajalikuks 2
- pigem ebavajalikuks 3
- täiesti ebavajalikuks 4
- ei oska öelda 5

HINNANGUD ÕPPETÖÖLE KOOLIS

Milliseks peate oma koolis ...?

	väga heaks	pigem heaks	pigem halvaks	väga halvaks	ei oska öelda
7. Kooli heakorda, õppekeskkonda	1	2	3	4	5
8. Varustatust õppevahenditega	1	2	3	4	5
9. Kasutatavaid eesti keele õpikuid/õppematerjale	1	2	3	4	5
10. Õpilaste eesti keele praktiseerimise võimalusi	1	2	3	4	5
11. Raamatukogu varustatust eestikeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
12. Raamatukogu varustatust venekeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
13. Raamatukogu varustatust ESTICA-alaste materjalidega	1	2	3	4	5
14. Raamatukogu varustatust sõnaraamatute ja teatmeteostega	1	2	3	4	5

15. Kas vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks ette nähtud tundide arv on Teie arvates piisav või mitte?

- täiesti piisav 1
- üldiselt piisav 2
- pigem ebapiisav 3
- täiesti ebapiisav 4
- ei oska öelda* 5

16. Kas kool on lisaks ametlikule õppekavale suurendanud vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks ette nähtud tundide arvu?

- Jah 1
- Ei 2

17. Kas Te kasutate eesti keele õpetamiseks alljärgnevat õppevorme?

(võib valida mitu vastust!)

- Eestikeelsete tekstide kuulamine 1,
- Eestikeelsete videoprogrammide jälgimine 2;
- Arvuti kasutamine (e-õpe) 3,
- Rühmatöö, rollimängud 4,
- Iseseisvate kirjalike tööde (loovustööde) kirjutamine 5,
- Eestikeelsete ajalehtede lugemine,
eesti päevapoliitiliste teemade üle arutlemine 6;
- Eestikeelsete kultuuriürituste külastamine 7,
- Erinevad vahetusprojektid 8,
- Kohtumised eesti eakaaslastega 9,
- Oma õppematerjalide koostamine 10,
- Muu (kirjutage, mis?) 11,
- ei oska öelda* 12

18. Milliseid õppematerjale kasutate Te koolis eesti keele õpetamisel?

/võib valida mitu vastust/

- Trükitud õpikud..... 1,
(nimetage autor ja pealkiri) _____
- Trükitud töövihikud 2,
(nimetage autor ja pealkiri) _____
- Omatehtud õppevahendid 3,
- Sõnaraamatud 4,
- Eesti keele grammatika seinatabelid 5,
- Muu 6
(kirjutage, mis) _____

19. Milliste eesti keele oskuste omandamise seate õpilastele eelkõige eesmärgiks?

/võib valida mitu vastust/

- oskust kuulata eestikeelseid tekste 1,
oskust lugeda eestikeelseid tekste 2,
oskust kirjutada eestikeelseid tekste 3,
oskust rääkida eesti keeles..... 4,
igapäevast suhtlemisoskust..... 5,
erialase sõnavara omandamist..... 6,
grammatikareeglite tundmist..... 7,
eesti keele vaba valdamist..... 8,
korralikku hääldust..... 9,
ei oska öelda..... 10

20. Kuidas hindate turul pakutavate olemasolevate eesti keele õppematerjalide kvaliteeti?

- Väga hea 1
Pigem hea..... 2
pigem halb 3
väga halb 4
ei oska öelda..... 5

21. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks vaja?

---

22. Kas Teie koolis toimub vene õpperühmadele osade erialainete õpetamine eesti keeles?

- Jah 1
Ei 2

23. Kui vajalikuks Te peate vene õpperühmadele osade erialaainete õpetamist eesti keeles?

- väga vajalikuks 1
- üsna vajalikuks 2
- pigem mittevajalikuks 3
- täiesti mittevajalikuks 4
- ei oska öelda* 5

Küsimus neile, kes peavad erialaainete eesti keeles õpetamist väga või üsna vajalikuks

24. Miks Te peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles vajalikuks?

---

25. Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate?

Küsimus neile, kes peavad erialaainete eesti keeles õpetamist pigem või täiesti mittevajalikuks

26. Miks Te peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks?

---

27. Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles peate Te mittevajalikuks?

---

28. Kas eestikeelset erialakirjandust koolis õpetatavate erialade kohta on Teie arvates...?

- ... täiesti piisavalt 1
- ... pigem piisavalt 2
- ... pigem vähe 3
- ... väga vähe 4
- ei oska öelda* 5

29. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates erialaainete eesti keeles õpetamiseks vaja?

---

30. Milliseks peate oma koolis erialaainete õpetajate eesti keele taset?

- väga heaks 1
- pigem heaks 2
- pigem halvaks 3
- väga halvaks 4
- ei oska öelda* 5

31. Kas teie kooli õpetajad on viimase 5 aasta jooksul saanud eesti keele täiendkoolitust?

- Jah, enamus 1
Jah, osa neist..... 2
Ei 3

32. Milline on Teie hinnangul teie kooli õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu?

- Väga suur 1
Küllaltki suur 2
pigem väike..... 3
väga väike..... 4
Ei oska öelda 5

VASTAJA KEELEOSKUS

33. Mis on Teie emakeel?

- eesti keel 1
vene keel 2
mõni muu keel (mis?) 3

Küsimused 34 – 38 on neile, kelle emakeel ei ole eesti keel

34. Milliseks Te peate oma eesti keele oskust ...?

	väga heaks	pigem heaks	pigem halvaks	väga halvaks	<i>ei oska öelda</i>
35. Suhtlustasandil	1	2	3	4	5
36. Erialaselt	1	2	3	4	5
37. Kirjalikult	1	2	3	4	5

38. Kas Teil on Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud eesti keele tunnistus ja millisele tasemele?

- Jah, kõrgtase 1
Jah, kesktase..... 2
Jah, algtase 3
Ei ole..... 4

39. Kas Te olete viimase 5 aasta jooksul saanud erialast (eesti keele) täiendkoolitust?

- Jah 1
Ei 2

40. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele alast täiendkoolitust peate?

- väga vajalikuks 1
üsna vajalikuks 2
pigem ebavajalikuks 3
täiesti ebavajalikuks 4
ei oska öelda 5

41. Kas Te sooviksite muud täiendkoolitust?

- Jah 1
Ei 2

Kui jah, siis

42. Millist täiendkoolitust Te sooviksite?

---

43. Kas tunnete kooli juhtkonna toetust õpilaste eesti keele õppele?

- Jah, täielikult..... 1
Jah, mõningal määral 2
Pigem mitte 3
Ei, üldse mitte 4
Ei oska öelda 5

44. Kas Te sooviksite teha koostööd Integratsiooni Sihtasutuse projekti “Eestikeelse õppe laiendamine venekeelses kutseõppeasutuses” raames?

- Jah, kindlasti..... 1
Jah, võib olla 2
Ei 3
Ei oska öelda 4

TAUSTAANDMED

45. Teie sugu:

- mees..... 1
naine..... 2

46. Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridus?

- üldkeskharidus 1
kutsekeskharidus või keskeriharidus 2
rakenduskõrgharidus 3
kõrgkool (4 – 5 aastat)..... 4
bakalaureuseõpe 5
magistriõpe 6
doktoriõpe..... 7

47. Mis aastal Te selle hariduse omandasite?

_____ aastal

48. Kus Te selle hariduse omandasite? (kirjutage õppeasutuse nimetus ja asukoht)

_____

49. Mis on Teie omandatud hariduse eriala?

_____

50. Mitu aastat olete õppejõuna töötanud?

_____ aastat

51. Mis valdkonna eriala õpilasi Te õpetate?

Humanitaar ja kunstid (muusika ja esituskunstid; tarbekunst ja oskuskäsitöö, audiovisuaalne ja muu meedia)	1
Sotsiaalteadused, ärimine ja õigus (hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; sekretäri- ja ametnikutöö; majandusarvestus ja maksundus)	2
Arvutiteadused	3
Tehnika, tootmine, ehitus (keemia ja protsessitehnoloogia; ehitus ja tsiviilrajatised; elektrotehnika ja energeetika; elektroonika ja automaatika; mootorliikurid, laevandus ja lennundus; mehaanika ja metallitöö; materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas); tekstiili, rõivaste, jalatsite õmblemine; toiduainetetöötlus- ja tootmine; arhitektuur ja linnaplaneerimine).....	4
Põllumajandus (aiandus, kalandus, metsandus, põllundus ja loomakasvatus)	5
Tervis ja heaolu (sotsiaaltöö ja nõustamine).....	6
Teenindus (koduteenindus; majutamine ja toitlustamine; keskkonnakaitse; juuksuritöö ja iluteenindus; reisimine, turism ja vaba aja veetmine; transporditeenused; vara- ja isikukaitse)	7
Muu (<i>täpsustage!</i>)	8

52. Kas olete kursis Teie koolis õpetatavate erialade kutsestandardites sätestatud keeletaseme nõuetega?

Jah	1
Ei	2

53. Kas Te olete ...

... Eesti Vabariigi kodanik	1
... muu riigi kodanik	2
... kodakondsuseta	3

Küsimus neile, kellel ei ole kodakondsust

54. Kas kavatsete Eesti Vabariigi kodakondsust taotlema?

Jah	1
Ei	2

Täname vastamast!

Küsitaja nimi: _____

55. Tunnistuse nr: _____

56. KOOD: _____

KUTSEHARIDUSE ARENG /MAI 2004/ ERIALAAINETE ÕPETAJAD

Lugupeetud õpetaja!

Lähiaastatel hakkab Eesti riik pöörama senisest märksa suuremat tähelepanu kutsehariduse arendamisele Eestis. Kutseharidusse suunatakse ka märkimisväärset hulga Euroopa Liidu struktuurifondide toetusi. Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, kuidas Teie praegust olukorda oma õppeasutuses hindate ja millistes valdkondades ootate muutusi. Eelkõige püüame leida vastust küsimusele, kuidas parandada eesti keele õpetamise taset.

Uuringut viib läbi Uuringukeskus Faktum Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutuse tellimisel. Selle tulemuste põhjal valmistatakse ette projekti "Eestikeelse õppe laiendamine venekeelses kutseõppeasutuses".

Palun vastake kõikidele küsimustele avameelselt – uuring on anonüümne, selle tulemusi kasutatakse ainult üldistatud kujul sihtasutuse tegevuste planeerimiseks.

ÕPILASTE EESTI KEELE OSKUS

Kuigi õpilaste eesti keele oskus võib olla erinev, palume Teil hinnata, milline on teie kooli vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskuse keskmine tase ...?

	väga hea	pigem hea	pigem halb	väga halb	<i>ei oska öelda</i>
2. suhtlustasandil	1	2	3	4	5
3. erialaselt	1	2	3	4	5
4. kirjalikult	1	2	3	4	5

5. Kui vajalikuks peate vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskust õpetataval erialal töötamiseks?

- väga vajalikuks 1
- üsna vajalikuks 2
- pigem ebavajalikuks 3
- täiesti ebavajalikuks 4
- ei oska öelda* 5

6. Kui vajalikuks peate vene õpperühmades osade erialaainete õpetamist eesti keeles?

- väga vajalikuks 1
- üsna vajalikuks 2
- pigem mittevajalikuks 3
- täiesti mittevajalikuks 4
- ei oska öelda* 5

Küsimus neile, kes peavad erialainete eesti keeles õpetamist väga või üsna vajalikuks

7. Miks Te peate osade erialainete õpetamist eesti keeles vajalikuks?

_____

8. Milliste erialainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate?

_____

9. Milliseid abinõusid Te peaksite võtma kasutusse, et juurutada venekeelsetes õpperühmades erialainete õpetamist eesti keeles?

_____

Küsimus neile, kes peavad erialainete eesti keeles õpetamist pigem või täiesti mittevajalikuks

10. Miks Te peate osade erialainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks?

_____

11. Milliste erialainete õpetamist eesti keeles peate Te mittevajalikuks?

_____

HINNANGUD ÕPETÖÖLE KOOLIS

Milliseks peate oma koolis ...?

	väga heaks	pigem heaks	pigem halvaks	väga halvaks	ei oska öelda
12. Kooli heakorda, õppekeskkonda	1	2	3	4	5
13. Varustatust õppevahenditega	1	2	3	4	5
14. Raamatukogu varustatust eestikeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
15. Raamatukogu varustatust venekeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
16. Raamatukogu varustatust sõnaraamatute ja teatmeteostega	1	2	3	4	5

VASTAJA EESTI KEELE OSKUS

17. Mis on Teie emakeel?

eesti keel 1

vene keel 2

mõni muu keel (mis?) 3

Küsimused 18 kuni 23 on neile, kelle emakeeleks ei ole eesti keel

Milliseks Te peate oma eesti keele oskust ...?

	väga heaks	pigem heaks	pigem halvaks	väga halvaks	ei oska öelda
18. suhtlustasandil	1	2	3	4	5
19. erialaselt	1	2	3	4	5
20. kirjalikult	1	2	3	4	5

21. Kas Teil on Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud eesti keele tunnistus ja millisele tasemele?

- Jah, kõrgtase 1
Jah, kesktase 2
Jah, algtase 3
Ei ole 4

22. Kas Te olete viimas 5 aastajooksul saanud eesti keele koolitust?

- Jah 1
Ei 2

23. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele koolitust peate?

- väga vajalikuks 1
üsna vajalikuks 2
pigem ebavajalikuks 3
täiesti ebavajalikuks 4
ei oska öelda 5

VASTAVAD KÕIK

24. Millises keeles abimaterjali Te peamiselt kasutate loengute ettevalmistamiseks?
/võib valida mitu vastust/

- eestikeelset 1,
venekeelset 2,
inglisekeelset 3,
muu (mis?) 4,

25. Kas eestikeelset erialakirjandust on Teie arvates ...?

- täiesti piisavalt 1
pigem piisavalt 2
pigem vähe 3
väga vähe 4
Ei oska öelda 5

26. Kas Te õpetate vene õppekeele rühmadele mõnda ainet eesti keeles?

- Jah 1   Mis aineid? _____
Ei 2

Kui vastus oli „ei“

27. Kas Te oleksite valmis enda poolt õpetatavaid aineid andma vene õpperühmadele eesti keeles?

- Kindlasti oleks 1
 Tõenäoliselt oleks..... 2
 Tõenäoliselt mitte 3
 Kindlasti mitte 4
 Ei oska öelda 5

28. Järgnevalt palume Teil kirjutada tabeli esimesse veergu, milliseid aineid Te õpetate vene õppekeele rühmades ja ti ~~se~~ veer ~~gu~~ r ~~ä~~ r ~~ki~~ ~~da~~ r istiga, milliseid neist ainetest oleksite Te valmis õpetama ka eesti keeles?

Aine(d), mida õpetate vene õppekeele rühmades	Olete valmis õpetama ka eesti keeles
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	

TÄIENDKOOLITUS

29. Kas Te olete viimase 5 aasta jooksul saanud erialast täiendkoolitust?

- Jah 1
 Ei 2

30. Kui vajalikuks Te enda jaoks erialast täiendkoolitust peate?

- väga vajalikuks 1
 üsna vajalikuks 2
 pigem ebavajalikuks 3
 täiesti ebavajalikuks 4
 ei oska öelda 5

31. Millisel alal täiendkoolitust Te enda jaoks eelkõige vajalikuks peate?

---

32. Mida Te vajaksite, et hakata erialaaineid õpetama eesti keeles?

/võib valida mitu vastust/

- Eesti keele koolitust..... 1,
 Õppemeetodite alast koolitust 2,
 Erialast koolitust 3,
 Eestikeelseid erialaõpikuid 4,
 Eestikeelseid õppevahendeid..... 5,
 Muud (kirjutage, mida?) 5,

33. Milliseid õppematerjal ja õppevahendeid Te vajate, et hakata erialaaineid õpetama eesti keeles?

---

34. Kas tunnete kooli juhtkonna toetust eesti keele õppe tugevdamisele koolis?

- Jah, täielikult 1
- Jah, mõningal määral 2
- Pigem mitte 3
- Ei, üldse mitte 4
- Ei oska öelda 5

35. Kas Te sooviksite teha koostööd Integratsiooni Sihtasutuse projekti "Eestikeelse õppe laiendamine venekeelses kutseõppeasutuses" raames?

- Jah, kindlasti 1
- Jah, võib olla 2
- Ei 3
- Ei oska öelda 4

TAUSTAANDMED

36. Teie sugu:

- mees 1
- naine 2

37. Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridus?

- üldkeskharidus 1
- kutsekeskharidus või keskeriharidus 2
- rakenduskõrgharidus 3
- kõrgharidus (4-5 aastat) 4
- bakalaureuseõpe 5
- magistriõpe 6
- doktoriõpe 7

38. Mis aastal Te selle hariduse omandasite?

_____ aastal

39. Mis õppeasutuses Te selle hariduse omandasite?

_____ (märkige õppeasutus ja selle asukoht)

40. Mis on Teie omandatud hariduse eriala?

_____

41. Mitu aastat olete õppejõuna töötanud?

_____ aastat

42. Mis valdkonna eriala õpilasi Te õpetate?

Humanitaar ja kunstid (muusika ja esituskunstid; tarbekunst ja oskuskäsitöö, audiovisuaalne ja muu meedia).....	1
Sotsiaalteadused, ärimine ja õigus (hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; sekretäri- ja ametnikutöö; majandusarvestus ja maksundus).....	2
Arvutiteadused	3
Tehnika, tootmine, ehitus (keemia ja protsessitehnoloogia; ehitus ja tsiviilrajatised; elektrotehnika ja energetika; elektroonika ja automaatika; mootorliikurid, laevandus ja lennundus; mehaanika ja metallitöö; materjalitööstus (puu, paber, plast, klaas); tekstiili, rõivaste, jalatsite õmblemine; toiduainetetööstus- ja tootmine; arhitektuur ja linnaplaneerimine)	4
Põllumajandus (aiandus, kalandus, metsandus, põllundus ja loomakasvatus).....	5
Tervis ja heaolu (sotsiaaltöö ja nõustamine)	6
Teenindus (koduteenindus; majutamine ja toitlustamine; keskkonnakaitse; juuksuritöö ja iluteenindus; reisimine, turism ja vaba aja veetmine; transporditeenused; vara- ja isikukaitse)	7
Üldained (matemaatika, geograafia, keemia, füüsika, bioloogia jne.)	8
Muu (täpsustage!)	9

43. Kas olete kursis Tei koolis õpetatavate erialade kutsestandardites sätestatud keeletaseme nõuetega?

Jah	1
Ei	2

44. Kas Te olete ...

... Eesti Vabariigi kodanik	1
... muu riigi kodanik.....	2
... kodakondsuseta.....	3

Küsimus neile, kellel ei ole kodakondsust

45. Kas kavatsete Eesti Vabariigi kodakondsust taotlema?

Jah	1
Ei	2

Tänname vastamast!

Küsitaja nimi _____

46. Tunnistuse nr. _____

47. KOOD : _____

KUTSEHARIDUSE ARENG /MAI 2004/ ADMINISTRATSIOON

Lugupeetud koolijuht!

Lähiaastatel hakkab Eesti riik pöörama senisest märksa suuremat tähelepanu kutsehariduse arendamisele Eestis. Kutseharidusse suunatakse ka märkimisväärset hulgal Euroopa Liidu struktuurifondide toetusi. Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, kuidas Teie praegust olukorda oma õppeasutuses hindate ja millistes valdkondades ootate muutusi. Eelkõige püüame leida vastust küsimusele, kuidas parandada eesti keele õpetamise taset.

Uuringut viib läbi Uuringukeskus Faktum Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutuse tellimisel. Selle tulemuste põhjal valmistatakse ette projekti "Eestikeelse õppe laiendamine venekeelses kutseõppeasutuses".

Palun vastake kõikidele küsimustele avameelselt – uuring on anonüümne, selle tulemusi kasutatakse ainult üldistatud kujul sihtasutuse tegevuste planeerimiseks.

ÕPILASTE EESTI KEELE OSKUS

Kuigi vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskus võib olla erinev, palume Teil hinnata oma kooli vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskuse keskmist taset. Milliseks peate õpilaste eesti keele oskust ...?

	väga hea	pigem hea	pigem halb	väga halb	ei oska öelda
2. ... suhtlustasandil	1	2	3	4	5
3. ... erialaselt	1	2	3	4	5
4. ... kirjalikult	1	2	3	4	5

5. Milline on Teie hinnangul teie kooli venekeelsete õpperühmade õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu?

- Väga suur 1
- Küllaltki suur 2
- pigem väike..... 3
- väga väike..... 4
- Ei oska öelda* 5

6. Kui vajalikuks peate õpilaste eesti keele oskust õpetatavatel erialadel töötamiseks?

- väga vajalikuks 1
- üsna vajalikuks 2
- pigem ebavajalikuks 3
- täiesti ebavajalikuks 4
- ei oska öelda*..... 5

HINNANGUD ÕPPETÖÖLE KOOLIS

Milliseks peate oma koolis ...?

	väga heaks	pigem heaks	pigem halvaks	väga halvaks	ei oska öelda
7. kooli heakorda, õppekeskkonda	1	2	3	4	5
8. varustatust õppevahenditega	1	2	3	4	5
9. üld- ja erialaainete õpetajate taset	1	2	3	4	5
10. vene õpperühmade eesti keele õpetajate taset	1	2	3	4	5
11. vene õpperühmades kasutatavaid eesti keele õpikuid/õppematerjale	1	2	3	4	5
12. vene õpperühmade õpilaste eesti keele praktiseerimise võimalusi	1	2	3	4	5
13. raamatukogu varustatust eestikeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
14. raamatukogu varustatust venekeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
15. raamatukogu varustatust ESTICA-alaste materjalidega	1	2	3	4	5
16. raamatukogu varustatust sõnaraamatute ja teatmeteostega	1	2	3	4	5

17. Kas vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks õppekavas ette nähtud tundide arv on Teie arvates piisav või mitte?

- täiesti piisav 1
 üldiselt piisav 2
 pigem ebapiisav 3
 täiesti ebapiisav 4
 ei oska öelda 5

18. Kas kool on lisaks ametlikule õppekavale suurendanud vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks õppekavas ette nähtud tundide arvu?

- Jah 1
 Ei 2

19. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks vaja?

---

20. Kas Teil on olnud probleeme, leidmaks koolile ...

	jah	ei
üldainete õpetajaid.....	1	2
erialaainete õpetajaid.....	1	2
eesti keele õpetajaid	1	2

21. Kas Teie koolis toimub osade erialaainete õpetamine vene õpperühmadele eesti keeles?

Jah	1
Ei	2

22. Kui vajalikuks Te peate osade erialaainete õpetamist vene õpperühmadele eesti keeles?

väga vajalikuks	1
üsna vajalikuks	2
pigem mittevajalikuks.....	3
täiesti mittevajalikuks	4
<i>ei oska öelda.....</i>	5

Küsimus neile, kes peavad erialaainete eesti keeles õpetamist väga või üsna vajalikuks

23. Miks Te peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles vajalikuks?

_____

24. Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate?

_____

25. Milliseid abinõusid Te peaksite vajalikuks kasutusele võtta, et juurutada venekeelsetes õpperühmades erialaainete õpetamist eesti keeles?

_____

Küsimus neile, kes peavad erialaainete eesti keeles õpetamist pigem või täiesti mittevajalikuks

26. Miks Te peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks?

_____

27. Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles Te peate mittevajalikuks?

_____

Vastavad kõik

28. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vaja vene õpperühmadele erialaainete eesti keeles õpetamiseks?

_____

29. Milliseks peate oma koolis mitte-eestlastest erialaainete õpetajate eesti keele taset?

väga heaks	1
pigem heaks	2
pigem halvaks.....	3
väga halvaks.....	4
<i>ei oska öelda.....</i>	5

30. Kas teie kooli mitte-eestlastest õpetajad on viimase 5 aasta jooksul saanud eesti keele täiendkoolitust?

- Jah, enamus 1
Jah, osa neist 2
Ei 3

31. Milline on Teie hinnangul õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu?

- Väga suur 1
Küllaltki suur 2
pigem väike 3
väga väike 4
Ei oska öelda 5

32. Kust hangite infot Eesti hariduspoliitika ja keelenõuete kohta:

/võib valida mitu vastust/

- Venekeelsest ajakirjandusest 1,
Eestikeelsest ajakirjandusest 2,
Haridusministeeriumi koduleheküljelt 3,
Haridusministeeriumi poolt koolile saadetud kirjadest 4,
Teistelt koolidirektoritelt 5,
Kohalikult omavalitsuselt 6,
Riiklikult Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuselt 7,
Mujalt (täpsustada, kust) _____ 8,

33. Kas tunnete kohaliku omavalitsuse ja Haridusministeeriumi toetust õpilaste eesti keele õppe tõhustamisele?

- Jah, täielikult 1
Jah, mõningal määral 2
Pigem mitte 3
Ei, üldse mitte 4
Ei oska öelda 5

34. Kas Te sooviksite teha koostööd Integratsiooni Sihtasutuse projekti “Eestikeelse õppe laiendamine venekeelses kutseõppeasutuses” raames?

- Jah, kindlasti 1
Jah, võib olla 2
Ei 3
Ei oska öelda 4

VASTAJA KEELEOSKUS

35. Mis on Teie emakeel?

- eesti keel 1
vene keel 2
mõni muu keel (Mis?) 3

Küsimused 36 – 41 on neile, kelle emakeeleks ei ole eesti keel

Milliseks Te peate oma eesti keele oskust ...?

	väga heaks	pigem heaks	Pigem halvaks	väga halvaks	ei oska öelda
36. Suhtlustasandil	1	2	3	4	5
37. Erialaselt	1	2	3	4	5
38. Kirjalikult	1	2	3	4	5

39. Kas Teil on olemas Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud tunnistus ja millisele tasemele?

- Jah, kõrgtase 1
 Jah, kesktase 2
 Jah, algtase 3
 Ei ole 4

40. Kas Te olete viimase 5 aasta jooksul saanud eesti keele koolitust?

- Jah 1
 Ei 2

41. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele koolitust peate?

- väga vajalikuks 1
 üsna vajalikuks 2
 pigem ebavajalikuks 3
 täiesti ebavajalikuks 4
 ei oska öelda 5

TAUSTAANDMED

42. Mis valdkondade erialade õpilasi Teie õppeasutuses õpetatakse?

(võib valida mitu vastust)

- Humanitaar ja kunstid** (muusika ja esituskunstid; tarbekunst ja oskuskäsitöö, audiovisuaalne ja muu meedia) 1,
Sotsiaalteadused, äridus ja õigus (hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; sekretäri- ja ametnikutöö; majandusarvestus ja maksundus) 2,
Arvutiteadused 3,
Tehnika, tootmine, ehitus (keemia ja protsessitehnoloogia; ehitus ja tsiviilrajatised; elektrotehnika ja energeetika; elektroonika ja automaatika; mootorliikurid, laevandus ja lennundus; mehaanika ja metallitöö; materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas); tekstiili, rõivaste, jalatsite õmblemine; toiduainetetöötlus- ja tootmine; arhitektuur ja linnaplaneerimine) 4,
Põllumajandus (aiandus, kalandus, metsandus, põllundus ja loomakasvatus) 5,
Tervis ja heaolu (sotsiaaltöö ja nõustamine) 6,
Teenindus (koduteenindus; majutamine ja toitlustamine; keskkonnakaitse; juuksuritöö ja iluteenindus; reisimine, turism ja vaba aja veetmine; transporditeenused; vara- ja isikukaitse) 7,
Üldained (matemaatika, geograafia, keemia, füüsika, bioloogia jne.) 8,
Muu (täpsustage!) 9,

43. Teie sugu:

mees..... 1
naine..... 2

44. Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridus?

üldkeskharidus 1
kutsekeskharidus või keskeriharidus 2
rakenduskõrgharidus 3
kõrgkool (4 – 5 aastat)..... 4
bakalaureuseõpe 5
magistriõpe 6
doktoriõpe 7

45. Mis aastal Te selle hariduse omandasite?

_____ aastal

46. Mis õppeasutuses Te selle hariduse omandasite?

_____ (märkige õppeasutus ja selle asukoht)

47. Mis on Teie omandatud hariduse eriala?

_____

48. Mitu aastat olete koolijuhina töötanud?

_____ aastat

49. Kui palju on Teie koolis ...

õpetajaid ... _____
õpilasi ..... _____
sh vene õpperühmades _____

50. Kas Te olete ...

... Eesti Vabariigi kodanik 1
... muu riigi kodanik 2
... kodakondsuseta 3

Küsimus neile, kellel ei ole kodakondsust

51. Kas kavatsete kodakondsust taotleda?

Jah 1
Ei 2

Täname vastamast!

Küsitaja nimi _____

52. Tunnistuse nr _____

53. KOOD: _____